

Voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake omgeving, leefmilieu en natuur en ruimtelijke ordening

Samenvatting

Voorliggend decreet bevat verschillende wijzigingen van decreten op vlak van omgeving, leefmilieu en natuur en ruimtelijke ordening.

Deze wijzigingen kaderen steeds binnen volgende beleidsdoelstellingen: heldere, transparante en duidelijke regelgeving, actuele regelgeving, een vermindering van regeldruk door het schrappen van zinloze en overbodige regels en het wegwerken van onduidelijkheden.

Zo bevat dit decreet volgende wijzigingen:

1. Wijzigingen ten gevolge van de integratie van de hypotheekkantoren in de Administratie Rechtszekerheid
2. Aanpassingen rond de verwerking van persoonsgegevens in het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid
3. Terminologische aanpassingen en verduidelijkingen, waaronder de opname van een definitie van "publiciteitsinrichting" in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening; het feit dat stedenbouwkundige afwijkingsmogelijkheden slechts toegepast kunnen worden mits motivering vanuit de aanvrager; of de verduidelijking van volume bij bouw of uitbreiding van de bedrijfswoning
4. Afstemming met gewijzigde regelgeving en actualisatie van verwijzingen hiernaar, waaronder naar de coördinatie van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, het Wetboek van koophandel, de Faillissementswet en het Wetboek van economisch recht
5. Opheffing van verouderde bepalingen, zoals achterhaalde bepalingen van het Veldwetboek of de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening
6. De opheffing van de mogelijkheid van gemeenten om via verordeningen vergunnings- of meldingsplichten in te voeren
7. De invoering van het beginsel van planologische compensatie bij RUPs
8. De aanpassing van de afwerkingsregel
9. De mogelijkheid om zonevremde functiewijzigingen te regulariseren
10. De inzage van gegevens op het Omgevingsloket
11. Een verderzetting van de digitalisering in het kader van het 'uitwisselingsplatform voor digitale stedenbouwkundige informatie' (DSI)
12. Maatregelen die bijdragen aan het realiseren en faciliteren van projecten i.h.k.v. de strijd tegen waterschaarste en droogte (Blue Deal) en het bekomen van een actuele, realistischere en correctere heffing:
 - invoering van een vrijstelling voor de aanbieder van circulair afvalwater
 - een aangepaste bepaling van de heffing in het algemeen en in het bijzonder bij vaststellingen van onvergunde lozingen
 - Het mogelijk maken van het gebruik van tellerstanden afkomstig van vroegere of latere periodes voor periodes zonder tellerstanden
 - aanpassingen aan aanvraag en beoordeling(stijdstip) van het nullozersstatuut
13. Wijzigingen van het Bodemdecreet, o.a. generieke afwijkende regeling voor overdracht van risicogronden ikv vrijwillige samenvoeging van gemeenten
14. Het raadpleegbaar stellen van gegevens in de gebouwenpas voor derden in kader van verkoop en verhuur
15. Enkele optimalisaties.

Voorliggend voorontwerp van decreet zal worden voorgelegd aan de Strategische adviesraden en de Vlaamse Toezichtscommissie.

MEMORIE VAN TOELICHTING

- ALGEMENE TOELICHTING

A. SITUERING

1. Dit voorontwerp van decreet beoogt een wijziging van diverse bepalingen van de hierna vermelde decreten/wetten:

- 1) het Veldwetboek van 7 oktober 1886
- 2) de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen
- 3) de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van wet
- 4) de wet van 12 juli 1976 houdende bijzondere maatregelen inzake ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van wet bij de uitvoering van grote infrastructuurwerken³
- 5) de wet van 10 januari 1978 houdende bijzondere maatregelen inzake ruilverkaveling van landeigendommen in der minne
- 6) het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij
- 7) het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid
- 8) het decreet van 4 april 2003 betreffende de oppervlaktedelfstoffen
- 9) het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018
- 10) het decreet van 16 juni 2006 betreffende het oprichten van de Vlaamse Grondenbank en houdende wijziging van diverse bepalingen
- 11) het Bodemdecreet van 27 oktober 2006
- 12) de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening
- 13) het decreet van 8 februari 2013 houdende duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest
- 14) het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting
- 15) het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges
- 16) het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning
- 17) het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten
- 18) het decreet van 27 november 2015 betreffende lage-emissiezones
- 19) het decreet van 30 november 2018 betreffende de gebouwenpas
- 20) het decreet van 21 december 2018 houdende de gevolgen van een vrijwillige samenvoeging van gemeenten op het vlak van sectorregelgeving inzake omgeving

B. INHOUD

Gehanteerde afkortingen:

- AVG : Algemene verordening gegevensbescherming
- BPA: bijzonder plan van aanleg
- BRV: Beleidsplan Ruimte Vlaanderen
- Codextrein: het decreet van 8 december 2017 houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving
- DABM: het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid
- DCP : het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten

- DIWB : het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018
- DSI: uitwisselingsplatform voor digitale stedenbouwkundige informatie
- Gecoördineerd decreet integraal waterbeleid: het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018
- gRUP: gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan
- GRUP: gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan
- KB : koninklijk besluit
- PRUP: provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan
- RUP: ruimtelijk uitvoeringsplan
- VCRO: Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening
- VLAREL: Besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu
- VMM: de Vlaamse Milieumaatschappij

2. De wijzigingen betreffen :

- Wijzigingen ten gevolge van de integratie van de hypotheekkantoren in de Administratie Rechtszekerheid
- Aanpassingen rond de verwerking van persoonsgegevens
- Terminologische aanpassingen en verduidelijkingen
- Afstemming met gewijzigde regelgeving en actualisatie van verwijzingen hiernaar
- Opheffing van verouderde bepalingen
- De opheffing van de mogelijkheid van gemeenten om via verordeningen vergunnings- of meldingsplichten in te voeren
- De invoering van het principe van planologische compensatie
- De aanpassing van de afwerkingsregel
- De mogelijkheid om zonevreemde functiewijzigingen te regulariseren
- De inzage van gegevens op het Omgevingsloket
- Een verderzetting van de digitalisering in het kader van het 'uitwisselingsplatform voor digitale stedenbouwkundige informatie' (DSI)
- Maatregelen die bijdragen aan het realiseren en faciliteren van projecten i.h.k.v. de strijd tegen waterschaarste en droogte en het bekomen van een actuele, realistischere en correctere heffing:
 - o invoering van een vrijstelling voor de aanbieder van circulair afvalwater
 - o een aangepaste bepaling van de heffing in het algemeen en in het bijzonder bij vaststellingen van onvergonde lozingen
 - o Het mogelijk maken van het gebruik van tellerstanden afkomstig van vroegere of latere periodes voor periodes zonder tellerstanden
 - o aanpassingen aan aanvraag en beoordeling(stijdstip) van het nullozersstatuut
- Wijzigingen van het Bodemdecreet, o.a. generieke afwijkende regeling voor
- De overdracht van risicogronden ikv vrijwillige samenvoeging van gemeenten
- Het openstellen van de gebouwenpas
- Enkele optimalisaties

1. Wijzigingen ten gevolge van de integratie van de hypotheekkantoren in de Administratie Rechtszekerheid

3. Door de wet van 11 juli 2018 in het kader van de integratie van de hypotheekkantoren in de Administratie Rechtszekerheid van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie van de Federale Overheidsdienst Financiën en van de nieuwe organisatie- en bevoegdheidsverdeling binnen de Administratie Rechtszekerheid (B.S. 20 juli 2018; inwerkingtreding 30 juli 2018) wordt enerzijds de functie van "hypotheekbewaarder" opgeheven en diens opdrachten herverdeeld aan diensten conform de hernieuwde organisatie van de FOD Financiën.

De wet vervangt in federale wetgeving de termen "hypotheekbewaarder", "hypotheekkantoor", "register van de hypotheekbewaarder", "registratiekantoor", "successiekantoor" en "ontvanger van de registratie" en "ontvanger van de successie" door termen aangepast aan de huidige organisatiestructuur van de FOD Financiën.

Voor de nieuwe terminologie en de systematiek van deze wijzigingen: zie memorie van toelichting van de betrokken wet¹. (*art. 6-20; 89; 93-96 en 112*)

2. Aanpassingen rond de verwerking van persoonsgegevens in het DABM

4. In een aantal adviezen naar aanleiding van andere regelgevende initiatieven koppelt de afdeling Wetgeving van de Raad van State de verwerking van persoonsgegevens aan artikel 22 van de Grondwet. Dit artikel 22 legt op dat voor elke verwerking van persoonsgegevens en, meer in het algemeen, voor elke schending van het recht op het privéleven, het formeel legaliteitsbeginsel dient te worden nagestreefd.

Volgens de Raad van State impliceert dit dat, als men elementen rond gegevensverwerking wil delegeren, de essentiële elementen van de verwerking van persoonsgegevens door de wetgever/decreetgever moeten worden vastgelegd. Het gaat om de volgende elementen:

- 1°) de categorie van verwerkte gegevens;
- 2°) de categorie van betrokken personen;
- 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling;
- 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens;
- 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.

Deze elementen worden dan ook opgenomen in het DABM, wat erkenningen betreft. (*art. 27*)

3. Terminologische aanpassingen en verduidelijkingen

5. In het DIWB wordt een aantal maal verwezen naar de melding in plaats van naar de meldingsakte. Dit wordt gecorrigeerd. (*art. 35; 37; 38; 47*)

6. In artikel 4.2.2.3.1 van het DIWB wordt het woord "waterverontreiniging" gecorrigeerd naar "waterverontreiniging" (*art. 41*).

7. In artikel 4.2.2.3.8 van het DIWB wordt telkens verwezen naar de meting a.d.h.v. een continue debietmeting met registratie. Aangezien enkel een verzegelde debietmeting voldoende garanties biedt om de tellerstandten te kunnen in aanmerking nemen voor de berekening van de heffing, wordt uiteraard telkens een "verzegelde continue debietmeting" bedoeld. Ter verduidelijking wordt dit nu op een aantal plaatsen in de tekst aangepast (*art. 44*).

8. Met het decreet van 23 december 2021 Programmadecreet bij de begroting 2022 werd artikel 4.2.2.5.2, tweede lid, punt 3, DIWB aangepast, zodat het voor de bepaling van het volume Q nu mogelijk is om in eerste instantie terug te grijpen naar het systeem van de meldingen en het daarin opgenomen volume, alvorens te moeten teruggrijpen naar de nominale pompcapaciteit. Op deze wijze wordt naar een correctere en realistischere heffing gestreefd.

Artikel 4.2.2.3.8, dat de regeling bevat voor de bepaling van het jaarvolume geloosd afvalwater Q_j, werd hierbij echter het oog verloren. (*art. 44*)

¹ Kamer, DOC 54, 3093/001, p. 5 en 6: <http://www.lachambre.be/FLWB/pdf/54/3093/54K3093001.pdf>.

9. Bij de bepaling van het jaarvolume geloosd afvalwater Q_j en het volume waterverbruik Q worden dezelfde principes gehanteerd. Dit leidt er toe dat de bepalingen, opgenomen in artikel 4.2.2.3.8, DIWB, grotendeels herhaald worden in artikel 4.2.2.5.2 van dat decreet. Artikel 4.2.2.5.2 DIWB wordt vereenvoudigd door eenvoudig te verwijzen naar artikel 4.2.2.3.8. waar mogelijk (*art. 45*).

10. Het hanteren van een eenvoudiger taalgebruik doorheen de voorgestelde wijzigingen aan het DIWB, dit zowel bij aanpassing van bestaande bepalingen als bij nieuw toegevoegde, moet ook leiden tot verduidelijking. Zo wordt bv. "het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar geherformuleerd naar "het jaar voor het heffingsjaar". Ook grammaticale wijzigingen vergemakkelijken de leesbaarheid en worden bepaalde langere zinnen opgesplitst in verschillende zinnen, om het voor de heffingsplichtige duidelijker te maken wat zijn of haar rechten of verplichtingen zijn. (*art. 36*)

11. De VCRO bevat een vergunningsplicht voor het plaatsen of aanbrengen van publiciteitsinrichtingen (artikel 4.2.1, 9°). Het ontbreken van een definitie van dit begrip bij deze bestaande vergunningsplicht zorgde soms voor onduidelijkheid. Daarom wordt nu een definitie opgenomen.

Omdat een "uithangbord" een specifieke vorm van publiciteitsinrichting is, kan die term in de VCRO geschrapt worden.

Het opnemen van deze definitie verduidelijkt het toepassingsgebied van de stedenbouwkundige vergunningsplicht. Er wordt dus geenszins een nieuwe vergunningsplicht ingevoerd. (*art. 73, 1°; 82; 87, 1°; 107, 3°*)

12. Artikel 4.3.6 VCRO voorziet de mogelijkheid om een bedrijfswoning te bouwen of uit te breiden voor een volume van ten hoogste 1000 m³ of 1250 m³ in geval van bewoning door meer dan één met het bedrijf verbonden gezin.

Met het begrip "volume", wordt het begrip "bouwwolume" bedoeld, zoals gedefinieerd in artikel 4.1.1, 2°, VCRO. Voor de duidelijkheid wordt het begrip "volume" vervangen door het begrip "bouwwolume". (*art. 78*)

13. In de VCRO wordt eveneens verduidelijkt dat men, in het kader van vergunningverlening, slechts toepassing kan maken van de afwijkingsbepalingen op gemotiveerd verzoek van de vergunningsaanvrager. (*art. 79-80*)

14. Ook het beginpunt van de vervalregeling voor planologische attesten die het betrokken bestuursorgaan verplichten tot de opmaak of de wijziging van een ruimtelijk uitvoeringsplan of een plan van aanleg, wordt verduidelijkt. Vandaar dat voorgesteld wordt om de termijn van 1 jaar te laten ingaan vanaf de betekening van het planologisch attest, en niet vanaf de datum van afgifte. (*art. 85*)

15. Andere wijziging die zich opdringt betreft het wijzigen van het DBRC-decreet, n.a.v. van het samengaan van de departementen Ruimte Vlaanderen en Leefmilieu, Natuur en Energie werd punt 5° opgeheven. (*art. 113*)

16. In het decreet betreffende complexe projecten wordt verduidelijkt dat plannen en onderzoeken ook digitaal ter beschikking gesteld kunnen worden, en niet noodzakelijk moeten worden afgeprint. (*art. 115; 116*)

17. Ook worden een aantal verwijzingen geactualiseerd naar aanleiding van:
- de invoering van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (*art. 25 en 56*)
- de wijziging door de wet van 21 december 2018 aan de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu (*art. 29*)

- de hervorming van machtigingen voor gewone en buitengewone werken aan onbevaarbare waterlopen door het decreet van 26 april 2019 (*art. 33*)
- gewijzigde formulering binnen onroerendergoed-reglementering door het decreet van 13 juli 2018 (*art. 63*)
- het afsluiten van het tweede luik van de zesde staatshervorming (*art. 72*)
- de wet van 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoeging van boek 8 'Bewijs' (*art. 73, 2° en 87, 2°*)
- een nazicht welke regelgeving inspraakmomenten voorziet, waarmee bij fusies van gemeenten rekening moet worden gehouden (*art. 120, 1°*)

18. Daarnaast worden ook foutieve interne verwijzingen binnen de VCRO (*art. 55 en 77*) en het DIWB (*art. 48*) rechtgezet.

4. Afstemming met gewijzigde regelgeving en actualisatie van verwijzingen hiernaar

19. Hier kan gewezen worden op het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 2018² dat de diverse waterregelgeving bundelde.

Het decreet van 30 november 2018³ dat deze coördinatie bekrachtigde, gaf aan dat de bekrachtigde coördinatie aangehaald moet worden als "het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018".

Aldus moeten verwijzingen naar het decreet van 18 juli 2003 aangepast worden. (*art. 22; 28; 49; 111 en 120, 2°*)

20. Hetzelfde geldt voor verwijzingen naar het Wetboek van koophandel. Bij de wet van 15 april 2018 houdende hervorming van het ondernemingsrecht werden de titels 1, 3, 4, 7bis en 8 van boek I van het Wetboek van koophandel opgeheven en werd het opschrift van het Wetboek van koophandel vervangen door "Wetboek van bepaalde voorrechten op zeeschepen en diverse bepalingen" (artikel 256, 1° resp. artikel 259).

Door de opheffing van de titels 1, 3, 4, 7bis en 8 van boek I van het Wetboek van koophandel bleef van dit wetboek immers alleen nog boek II betreffende de zee- en binnenvaart over, zodat het een nieuwe titel kreeg om de beperkte restinhoud te weerspiegelen. Derhalve dienen verwijzingen naar dit wetboek vervangen te worden. (*art. 30; 31; 54 en 92*)

21. Idem wat verwijzingen naar de Faillissementswet betreft. De Wet van 11 augustus 2017 hief de Faillissementswet van 8 augustus 1997 op, onder voorbehoud van de toepassing ervan op de faillissementsprocedures die liepen op het ogenblik van de inwerkingtreding van de wet van 11 augustus 2017.

De bepalingen van de Faillissementswet werden overgenomen in Boek XX "Insolventie van ondernemingen" in het Wetboek van economisch recht. (*art. 30; 31; 54 en 92*)

22. Andere verwijzingen die aangepast moeten worden, zijn deze wat betreft het Wetboek van vennootschappen, thans "Wetboek van vennootschappen en verenigingen". (*art. 21; 23 en 26*)

² B.VI.Reg.van 15 juni 2018 houdende een coördinatie van de waterregelgeving en tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en het decreet van 24 februari 2017 betreffende onteigening voor het algemeen nut,

³ Decreet van 30 november 2018 tot bekrachtiging van de coördinatie van de waterregelgeving in het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid en tot opheffing van de gecoördineerde regelgeving, B.S. 18.12.2018.

23. Het Koninklijk Besluit van 22 mei 2003 betreffende het op de markt brengen en het gebruiken van biociden werd opgeheven en vervangen door het Koninklijk besluit van 4 april 2019 betreffende het op de markt aanbieden en het gebruiken van biociden. De verwijzing in het decreet van 8 februari 2013 houdende duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest wordt dan ook aangepast. (*art. 110*)

24. Het Gemeentewegendecreet verankert dat de beslissing tot aanleg, wijziging of opheffing van een gemeenteweg (m.i.v. buurtwegen) louter door de gemeenteraad kan worden goedgekeurd. Doordat in het Gemeentewegendecreet geen aanpassing van het Decreet Complexe Projecten was opgenomen, is er nu onduidelijkheid over hoe om te gaan met een projectbesluit waar de lokale wegenis aangepast wordt. Er wordt vastgehouden aan het uitgangspunt van het Decreet Complexe Projecten dat de besluitvorming uniform bij één bevoegdheidsniveau wordt gehouden. Het Decreet Complexe Projecten is immers als *lex specialis* te beschouwen t.o.v. het generieke Gemeentewegendecreet. (*art. 117*)

5. Opheffing van verouderde bepalingen

25. Het Veldwetboek van 7 oktober 1886 bevat enkele onderdelen die niet alleen archaïsch zijn, maar ook achterhaald en in onbruik geraakt. Voornamelijk betreft het bepalingen uit de zogenaamde plattelandsregeling van titel I van het Veldwetboek. Waar het duidelijk is dat deze bepalingen niet meer toegepast worden, vaak als gevolg van veel recentere (Vlaamse) sectorwetgeving, beoogt huidig voorstel ze op te heffen.

Daarnaast beoogt het voorstel om de arrondissementscommissaris niet langer een (adviserende) rol te geven in de erkenning door de provinciegouverneur van de aanstelling van bijzondere veldwachters. (*art. 2; 3; 4*).

26. De fax als communicatiemiddel is bij de Vlaamse Milieumaatschappij in onbruik geraakt. In artikel 4.2.2.1.4 van het DIWB wordt de mogelijkheid om per fax informatie te bezorgen dan ook geschrapt (*art. 36*).

27. De VCRO bevat nog een bepaling waardoor subsidies verleend kunnen worden aan provincies en gemeenten m.b.t. hun taken in verband met BPA's, terwijl dit planningsysteem verlaten werd en er geen BPA's meer kunnen worden opgemaakt. Deze bepaling kan dan ook geschrapt worden. (*art. 60*).

28. De VCRO bevat nog enkele bepalingen over de opmaak van het eerste ontwerp plannen- en vergunningenregister. Dit diende te worden vastgesteld worden binnen een jaar na 1 mei 2000. Daar deze termijn reeds lang verstreken is, worden deze bepalingen opgeheven. (*art. 106 en 107, 1°-2°*).

29. De VCRO bevat een aantal temporele bepalingen alsook overgangsmaatregelen die niet langer relevant zijn en uitwerking hebben. Zo kan verwezen worden naar de overgangsregelen die werden opgesteld naar aanleiding van de invoering van het planningsysteem van gewestplannen (planwijzigingen) en algemene en bijzondere plannen van aanleg naar ruimtelijke uitvoeringsplannen of deze naar aanleiding van de wijzigingen in 2009 aan de procedure van afhandeling van aanvragen tot planologisch attest. (*art. 90; 97-105; 108 en 109*)

6. Opheffing van de mogelijkheid van gemeenten om via verordeningen vergunnings- of meldingsplichten in te voeren

30. Voor de duidelijkheid en uniformiteit is het essentieel dat enkel de Vlaamse Regering bepaalt of en welke stedenbouwkundige handelingen vrijgesteld of meldingsplichtig zijn.

De huidige situatie, waarbij een lokaal bestuur via een stedenbouwkundige verordening bijkomende meldings- of vergunningsplichten kan invoeren, leidt tot een diffuus systeem dat moeilijk uit te leggen valt en tot inbreuken leidt. Hierover ging een van de frequentste klachten van aanvragers en architecten tijdens de evaluatiestudie van de omgevingsvergunning (2021)⁴.

Cfr. de Conceptnota Omgevingsvergunning (VR 2022 1102 MED.0045/1TER) wordt de mogelijkheid voor lokale besturen tot opmaak van verordeningen om bijkomende meldings- of vergunningsplichten (art. 4.2.5 VCRO) geschrapt.

De specifieke bepalingen van bestaande verordeningen die zo'n meldings- of vergunningsplicht bevatten, zullen van rechtswege worden opgeheven na een overgangperiode.

Het is wel ten stelligste aanbevolen dat de lokale overheden hun bestaande verordeningen screenen op de invoering van vergunningsplichten en voor de duidelijkheid de desbetreffende artikelen bij een eventuele wijziging van de verordening schrappen.

31. Het opleggen van bijkomende meldings- of vergunningsplichtige handelingen is voor lokale besturen niet noodzakelijk om een eigen beleid te kunnen voeren. Lokale besturen hebben en behouden immers de mogelijkheid om gemeentelijke of provinciale verordeningen op te maken met de nodige inhoudelijke stedenbouwkundige voorschriften. Deze lokale voorschriften werken door naar de vergunningverlening omdat zij cfr. artikel 4.3.1 VCRO een verplichte weigeringsgrond uitmaken. Bovendien kunnen noch het meldingsbesluit, noch het vrijstellingenbesluit worden toegepast in geval van strijdigheid met een stedenbouwkundige verordening, zodat de naleving van lokale stedenbouwkundige voorschriften gegarandeerd is.

32. Aldus zijn bijkomende vergunningsplichten niet langer mogelijk, maar kunnen inhoudelijke voorschriften wel, zelfs over niet vergunningsplichtige of vrijgestelde handelingen.

Om dit te illustreren met een voorbeeld: een verordening kan niet langer een vergunningsplicht of meldingsplicht invoeren voor vrijgestelde afsluitingen, maar kan wel betonnen afsluitingen verbieden. (*art. 71; 74; 75; 76; 91*)

7. Invoering van planologische compensatie bij RUPs

33. Met de invoering van een nieuw artikel 2.2.6/1 en de wijzigingen van artikel 2.2.5, §1, 2.2.16, §3, en artikel 2.2.23, §2, VCRO wordt een planologische compensatie ingevoerd.

Dit houdt in de plannende overheid bij planinitiatieven (RUP) voor bijkomend aanbod aan harde bestemmingen (wonen, bedrijvigheid, recreatie, gemeenschapsvoorzieningen) tegelijk slecht gelegen of overbodig juridisch aanbod neutraliseert voor zover aanwezig op het grondgebied van de plannende overheid. In overeenstemming met dit principe moet nooit dubbel gecompenseerd worden. Hierbij wordt rekening gehouden met de visie van het lokaal bestuur.

De decretale verankering van dit principe kadert in de algemene beleidsdoelstelling om open ruimte te vrijwaren, en de toename van bijkomend ruimtebeslag af te remmen en op termijn te stoppen.

⁴ Eindrapport beschikbaar op:
<https://omgeving.vlaanderen.be/evaluatie-van-de-werking-van-het-omgevingsvergunningendecreet>.

Voor een gedetailleerde toelichting wordt verwezen naar de artikelsgewijze bespreking. (*art. 59; 61; 65, 2°; 69, 1°; 84; 122*).

8. Aanpassing van de afwerkingsregel

34. De toepassing van de afwerkingsregel in zijn huidige vorm (bouwen tegen wachtgevels in bijv. agrarisch gebied) leidt tot uitbreiding van de lintbebouwing, tot extra ruimtebeslag (bebouwing, verharding, vertuining) en tot bijkomende zonevreemdheid.

De regel komt daarmee in aanvaring met de vrijwaring van de open ruimte en met de beoogde bouwshift. Dit wordt naar de toekomst toe onmogelijk gemaakt. Tegelijk moet vastgesteld worden dat de regel niet kon toegepast worden in woonreservegebied, waar dit een stuk logischer ware geweest.

Daarom wordt het toepassingsgebied herschreven zodat de afwerkingsregel enkel nog toegepast kan worden in woonreservegebied. (*art. 81; 123*)

9. De mogelijkheid om zonevreemde functiewijzigingen te regulariseren

35. Artikel 4.4.23 VCRO maakt het mogelijk om zonevreemde functiewijzigingen te vergunnen. Een regularisatievergunning afleveren met toepassing van deze bepaling is evenwel niet mogelijk. Een zonevreemde functiewijziging kan immers pas vergund worden wanneer het gebouw of gebouwencomplex op het ogenblik van de vergunningsaanvraag hoofdzakelijk vergund is, ook wat de functie betreft⁵. Dit is niet het geval wanneer de functiewijziging reeds werd gerealiseerd zonder vergunning.

Het kunnen indienen van een regularisatieaanvraag voor een zonevreemde functiewijziging maakt mogelijk dat reeds gerealiseerde situaties die in aanmerking komen voor een vergunning, alsnog vergund kunnen worden. Dit doet evenwel geen afbreuk aan de geldende toepassingsvoorwaarden en heeft niet tot gevolg dat ongewenst ruimtegebruik wordt gefaciliteerd. (*art. 83*)

10. Inzage van gegevens op het Omgevingsloket

36. Het Omgevingsvergunningendecreet trekt voluit de kaart van doorgedreven digitalisering. Ondertussen dienen de meeste aanvragen en alle meldingen digitaal ingediend te worden. Zo worden volgende procedures behandeld via het Omgevingsloket:

- de vergunningsprocedure, in eerste en laatste administratieve aanleg;
- de meldingsprocedure;
- de procedure tot bijstelling van de omgevingsvergunning in eerste en laatste aanleg;
- de procedure tot afwijking van de algemene en sectorale milieuvorwaarden;
- de procedure tot omzetting van de milieuvergunning van bepaalde duur in een omgevingsvergunning van onbepaalde duur;
- de meldingsprocedure in geval van overdracht;
- de procedure tot schorsing en opheffing van de omgevingsvergunning voor de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit.

37. Het Omgevingsloket heeft meerdere voordelen. Zo kan een aanvrager zijn dossier digitaal opvolgen en direct zicht hebben op opgeladen adviezen, projectverloop, doorlooptijden, etc. Het betrokken publiek kan openbare onderzoeken en beslissingen online raadplegen en overheden en adviesinstanties

⁵ Art. 4.4.23, 1°, c) VCRO juncto art. 4.1.1, 7° VCRO

hebben een beter projectoverzicht en kunnen onmiddellijk adviezen of genomen beslissingen opladen in het Loket.

38. Er zijn wel nog een aantal knelpunten bij het gebruik van het Omgevingsloket die de transparantie op vandaag beperken en waar een oplossing voor moet worden gezocht.

39. Het Omgevingsloket biedt momenteel niet de mogelijkheid aan het publiek om tijdens de procedure alle stukken van een dossier in te zien. Dit betekent dat het betrokken publiek zich nog steeds naar het gemeentehuis moet begeven wil men het volledige aanvraagdossier of de volledige vergunning inzien. De rompslomp die hiermee gepaard gaat (van maken van een afspraak, tot het ter beschikking stellen van een computer in het gemeentehuis) is niet te onderschatten.

40. Het is evenwel belangrijk dat de burger tijdens het openbaar onderzoek volledige inzake krijgt in een omgevingsvergunningsaanvraag en alle documenten van de aanvraag kan raadplegen. Dit principe vormt dé basis van het openbaar onderzoek en vermijdt dat vergunningsbeslissingen vernietigd worden omdat de vergunningverlenende overheid bepaalde stukken uit het dossier niet ter inzage heeft gelegd tijdens het openbaar onderzoek en zo de bepalingen schendt van het verdrag van Aarhus, dat de openbaarheid in functie van de toegang tot de rechter verzekert.

41. Een stedenbouwkundige vergunning (of omgevingsvergunning) is, eenmaal als de vergunning verleend is, te beschouwen als een bestuursdocument, zoals vastgelegd in artikel I.4, 3° Bestuursdecreet.

Zo oordeelde de Raad van State reeds dat een stedenbouwkundige vergunning onmiskenbaar een officieel document van de overheid uitmaakt.⁶ De goedgekeurde plannen maken een onlosmakelijk deel uit van de stedenbouwkundige vergunning.⁷

Deze redenering geldt evenzeer voor plannen en voorschriften gevoegd bij verkavelingsvergunningen/omgevingsvergunningen voor het verkavelen van gronden aangezien deze reglementaire voorschriften omvat aangaande de wijze waarop de verkaveling ingericht wordt en de kavels bebouwd kunnen worden. Deze voorschriften dienen bij het aanvragen van een omgevingsvergunning gerespecteerd te worden. Het is dan ook essentieel dat deze gegevens publiek gekend zijn.

42. Op de algemene regel dat bestuursdocumenten in principe openbaar zijn, worden in het Bestuursdecreet limitatief enkele uitzonderingsgronden voorzien, die evenwel restrictief moeten worden toegepast.

In het Bestuursdecreet (artikelen II.33-II.39) komt de bescherming van het auteursrecht, en de in Richtlijn 2001/29/EG voorziene uitzondering niet voor.

In de memorie van toelichting van het openbaarheidsdecreet⁸ werd hierover gesteld:

"Teneinde discrepantie te vermijden met deze regelgeving, de gedetailleerde bepalingen ervan en de mogelijke evoluties inzake de bescherming van auteursrechten en de andere intellectuele rechten, werd het niet opportuun geacht deze federale regelgeving in het decreet over te nemen."

⁶ RvS, nr. 208.335 van 21 oktober 2010.

⁷ RvS, nr.214.101 van 23 juni 2011.

⁸ Parl.St. VI. Parl. 2002-03, nr. 1732/1, 39; voorganger van de bepalingen rond openbaarheid in het Bestuursdecreet.

43. De Raad van State⁹ is de mening toegedaan dat de plannen het vereiste individuele karakter vertonen om door het auteursrecht te worden beschermd en bijgevolg het plan wel een kunstwerk in de zin van de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten, doch, uiteraard, geen "werk van letterkunde" uitmaakt.

De Raad van State baseerde zich hiervoor op Europese richtlijnen, waaronder Richtlijn 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij.

44. Ook het Hof van Cassatie heeft in arrest nr. N-20200618-5¹⁰ van 18 juni 2020 gezegd dat:

"een werk als voldoende origineel wordt beschouwd indien dit werk het resultaat is van een zekere intellectuele inspanning van de auteur en het de stempel of de weerspiegeling draagt van de persoonlijkheid van de auteur. Voor de architect betekent dit dat hij beschermd wordt wanneer hij bepaalde volumes en lijnen verwerkt in een originele vorm, die aan het werk een persoonlijk karakter geven. Wanneer de vorm uitsluitend bepaald wordt door technische en functionele vereisten, zal het niet voldoende origineel zijn om auteursrechtelijk te worden beschermd. Bouwplannen die dus enkel een zuiver technische bestemming hebben voldoen niet aan de vereiste van originaliteit. Ook bijvoorbeeld het opmaken van een meetstaat zal niet als voldoende origineel worden aanzien."

Met andere woorden, bouwplannen kunnen als auteursrechtelijk beschouwd worden, indien ze aan een aantal voorwaarden voldoen.

Het auteursrecht is door de federale wetgever uitgewerkt in artikelen XI.165 e.v. van het Wetboek van economisch recht.

Bij de omzetting van Richtlijn 2001/29/EG in 2005 heeft België vele maar niet alle uitzonderingen op het auteursrecht, voorzien in de Richtlijn ingevoerd in het Belgisch recht.

45. Ingevolge een recente wijziging van de federale wetgeving op auteursrechten¹¹ wordt de publicatie van plannen wel mogelijk als het nuttig of noodzakelijk is voor het uitvoeren van administratieve procedures, zoals bv. een vergunningsaanvraag. Dit betekent dus dat de plannen ook digitaal via het loket zullen kunnen worden geconsulteerd tijdens het openbaar onderzoek.

De omgevingsvergunningsprocedure is zonder twijfel een administratieve procedure. Het goede verloop hiervan hangt volledig af van de mogelijkheid om bouwplannen vlot in te kunnen kijken. Vlaanderen is daartoe gehouden aangezien Vlaanderen het verdrag van Aarhus moet naleven.

46. Het is dan ook van vitaal belang om de uitzonderingsmogelijkheid, die geboden wordt door Richtlijn 2001/29/EG van toepassing te maken op gegevens in het kader van een vergunningsaanvraag, die mogelijks auteursrechtelijk beschermd kunnen zijn.

⁹ RvS, nr. 214.101 van 23 juni 2011.

¹⁰ Cass. nr. N-20200618-5 (C.19.0017.N) van 18 juni 2020.

¹¹ Art. 13 van de wet van 19 juni 2022 tot omzetting van Richtlijn (EU) 2019/790 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt en tot wijziging van Richtlijnen 96/9/EG en 2001/29/EG; Parlementair Document 55K2608, te vinden op <https://www.dekamer.be/kvvcr/showpage.cfm?section=flwb&language=nl&cfm=/site/wwwcfm/flwb/flwbn.cfm?dossierID=2608&legislat=55&3inst=K>

Artikel II.27 van het Bestuursdecreet bepaalt dat als de decretale bepalingen, zoals specifieke regels in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening of het Decreet in een ruimere openbaarheid voorzien, er geen afbreuk wordt gedaan aan deze ruimere bepalingen.

Bovendien is huidig voorstel erop gericht, niet om de plannen te (laten) reproduceren en afschriften ervan te verlenen, maar om deze al dan niet tijdelijk openbaar te maken.

Om mogelijke problemen met de terinzagelegging van privacy-gevoelige gegevens (met inbegrip van publicatie op het omgevingsloket) op te lossen, heeft de Vlaamse Regering reeds een delegatie die ruim genoeg is. (zie bv. artikel 23, 36, 50 of 67 Omgevingsvergunningendecreet) (*art. 114*)

11. Een verderzetting van de digitalisering in het kader van het 'uitwisselingsplatform voor digitale stedenbouwkundige informatie' (DSI)

47. Er is momenteel een internettoepassing operationeel, het 'uitwisselingsplatform voor digitale stedenbouwkundige informatie' (DSI), dat automatisch de uitwisseling van alle documenten in het kader van de RUP-procedure regelt tussen de verschillende overheidsinstanties die betrokken zijn bij de opmaak ervan.

Het gebruik van dit platform is verplicht sedert de inwerkingtreding van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2017¹².

De redenen hiervoor zijn:

- het automatiseren van het uitwisselen van adviesvragen en adviezen en andere transacties in het gehele RUP-planningsproces komt de efficiëntie en de procesvoering inzake adviesverlening ten goede;
- het is de beste garantie voor de opmaak van de authentieke bron voor de informatie van alle RUP's, verordeningen en dergelijke in Vlaanderen (plannenregister), essentieel voor het aanbieden van correcte informatie naar burgers en bedrijven, voor de rechtszekerheid naar onder andere projectontwikkelingen (zoals vergunningsaanvragen), voor de concrete beleidsuitvoering voor diverse sectoren enzovoort.

De lokale overheden hebben geen bijkomende software nodig bij het gebruik van het digitaal platform. De toegang tot het digitaal platform wordt geregeld via de gangbare authenticatie tussen overheidsinstanties en via delegaties.

48. Intussen werd DSI verder uitgebouwd zodat het nu ook technisch mogelijk is om de kennisgeving van het besluit tot definitieve vaststelling van provinciale en gemeentelijke RUP's, aan het departement en desgevallend aan de deputatie te laten verlopen via DSI. Op die manier moeten lokale overheden geen afdruk meer maken van het vastgestelde RUP om deze vervolgens aangetekend te versturen naar de deputatie en het Vlaams gewest in het kader van het schorsingstoezicht. Op dat moment is ook duidelijk wanneer de termijn voor schorsing/vernietiging ingaat. (*art. 57; 65, 1°; 3°; 68; 69, 2°*)

12. Maatregelen die bijdragen aan het realiseren en faciliteren van projecten i.h.k.v. de strijd tegen waterschaarste en droogte en het bekomen van een actuele, realistischere en correctere heffing

¹² Besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2017 betreffende het geïntegreerde planningsproces voor ruimtelijke uitvoeringsplannen, planmilieueffectrapportage, ruimtelijke veiligheidsrapportage en andere effectbeoordelingen, B.S. 28 maart 2017.

49. De wijzigingen aan Titel IV van het DIWB betreffen naast technische aanpassingen voornamelijk wijzigingen die enerzijds beogen een financiële stimulans te bieden voor het aanbieden van (gezuiverd) afvalwater door de ene heffingsplichtige aan een andere met het oog op hergebruik, en anderzijds te komen tot een nog correctere, representatievere en beter bij de realiteit aansluitende heffing.

50. De Vlaamse Regering heeft met de Blue Deal een plan opgemaakt in de strijd tegen waterschaarste en droogte, waarbij circulair watergebruik centraal staat. Bij decreet van 24 juni 2022¹³ werd een kaderbepaling ingevoegd in het DIWB die enerzijds toelaat de Europese verordening (2020/741) over het hergebruik van water uit te voeren en anderzijds een rechtsgrond biedt om voor andere hergebruikstoepassingen buiten het beperkte kader van de verordening de nodige uitvoeringsbepalingen te nemen. Om te vermijden dat de heffing op de waterverontreiniging in bepaalde situaties een financiële rem zou vormen voor ondernemingen om effectief tot uitwisseling van (gezuiverd) afvalwater over te gaan en zo de druk op schaarse waterbronnen (o.a. grondwater) te verlichten, wordt voorzien in een vrijstelling.

51. Een aantal aanpassingen beogen te komen tot een heffing op de waterverontreiniging die nog meer aanleunt bij de realiteit, met inachtnaam van het "de vervuiler betaalt"-principe. Uit praktijkervaring is de nood gebleken om een aantal principes te herbekijken. Zo wordt de heffing, berekend volgens de uitgebreide berekeningsmethode, in grote mate bepaald door de N1-component. In tegenstelling tot de andere componenten, waar gewerkt wordt met gemiddelden, wordt deze bepaald door de resultaten van de "maand van de grootste bedrijvigheid". Dit begrip geeft veel aanleiding tot discussies, vooral in geval er zich calamiteiten hebben voorgedaan waardoor tijdelijk een zwaardere vervuiling in het milieu werd gebracht. Door het afstappen van dit begrip en te gaan naar een gemiddelde, ook bij bepaling van de N1-component, komt men tot een gemiddelde vervuiling over het gehele jaar waarbij elke gemeten vuilvracht toch nog in rekening wordt gebracht, maar tegelijkertijd ruimte is om de gevolgen van een tijdelijke zwaardere vervuiling te milderen. Hierbij is het toch nog van belang dat heffingsplichtigen minstens meten in de periode waarin ze het meeste vervuilen. Het behoud van de 30%-regel blijft noodzakelijk, zij het met een aangepaste invulling.

52. Ook wordt voorgesteld om de vaststellingen van de toezichthouder bevoegd voor milieuhandhaving en de resultaten van schepmonsters te gebruiken bij de berekening van de heffing voor periodes van onvergunde lozing, een wijziging in het beoordelingstijdstip en de geldigheidsduur van nullozerstatuten en de mogelijkheid om tellerstanden van vroegere of latere periodes te gebruiken als basis voor periodes zonder tellerstanden. Een beoordeling en berekening op dagbasis leunt daarbij ook nauwer aan bij de realiteit.

➤ Het invoeren van een vrijstelling voor de aanbieder van circulair afvalwater

53. De huidige heffingsregelgeving is niet in alle situaties afgestemd op of stimulerend voor de huidige ontwikkelingen op het vlak van hergebruik van (gezuiverd) afvalwater. In bepaalde situaties zal men, naast de mogelijke (eenmalige) investeringen om de uitwisseling van (gezuiverd) afvalwater mogelijk te maken, nog steeds geconfronteerd worden met het betalen van een heffing op de waterverontreiniging. Afhankelijk van de hoogte hiervan, zouden heffingsplichtigen enkel om deze reden kunnen afzien van het aanbieden van het

¹³ Decreet van 24 juni 2022 tot wijziging van diverse bepalingen in de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

afvalwater, waardoor andere heffingsplichtigen voor hun activiteiten moeten terugrijpen naar schaarse waterbronnen, waaronder drinkwater en grondwater.

Om een extra (financiële) stimulans te bieden lijkt het daarom noodzakelijk een algemene vrijstelling in te voeren voor de aanbieder van (gezuiverd) afvalwater. Om dit mogelijk te maken moet er voorzien worden in een definitie van "circulair afvalwater" (*art. 34*), een nieuw artikel dat in de vrijstelling voorziet (*art. 40*) en moeten ook bestaande bepalingen aangepast worden om ook voor het "gewone" afvalwater een correcte berekening van de heffing te kunnen garanderen (*art. 41; 44 en 45*).

➤ *Aanpassingen aan aanvraag en beoordeling(stijdstip) van het nullozersstatuut*

54. Uit de praktijk blijkt dat de hantering van het referentietijdstip "1 januari van het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar" vaak problemen en discussies oplevert, vooral indien aan de voorwaarden voor het nullozersstatuut niet meer is voldaan in de loop van een heffingsjaar. Dit levert vooral problemen op bij beoordeling of een heffingsplichtige beschikt over een vergunning die toelaat te lozen. Het lijkt daarom aangewezen af te stappen van dit referentietijdstip om te gaan naar een toekenning of verlies van het statuut op het ogenblik dat aan alle voorwaarden wel, respectievelijk niet meer, is voldaan. Dit brengt ook gevolgen mee wat de termijn voor de indiening van het nullozersdossier betreft en de manier waarop de geldigheid van het statuut wordt bepaald (*art. 36*).

➤ *Een aangepaste bepaling van de heffing in het algemeen en ook in het bijzonder bij onvergunde lozingen*

55. Het "de vervuiler betaalt"-principe brengt met zich mee dat eenieder gehouden is tot betaling van de heffing op de waterverontreiniging in de mate dat hij vervuiling toebrengt aan het milieu. Er wordt voorgesteld op 2 vlakken een aanpassing te doen aan de bepaling van de heffing, ingegeven door de doelstelling een nog correctere en meer bij de realiteit aansluitende heffing te bekomen.

55A. Onvergunde lozingen

Bij vaststellingen van onvergunde lozingen wordt een opsplitsing gemaakt van het heffingsjaar in een periode van vergunde lozing en een periode van onvergunde lozing. De mogelijkheid bestaat voor een heffingsplichtige om het werkelijk aandeel Q_x van de onvergunde lozing te bewijzen. Dit bewezen volume wordt dan vermenigvuldigd met een specifieke omzettinscoëfficiënt C_x , een omzettingscoëfficiënt voor ongezuiverd afvalwater. Vaak staat de zo bekomen vuilvracht niet in verhouding met de werkelijke vervuiling die in het milieu wordt gebracht, omdat de lozing geen lozing van ongezuiverd afvalwater betreft, maar de lozing van (neven)producten uit het productieproces die een (veel) hogere vuilvracht bevatten.

Voor de onvergunde lozingen waarvoor specifieke gegevens beschikbaar zijn, nl. een inschatting van het debiet en de resultaten van schepmonsters van het onvergund geloosde, wordt het daarom mogelijk gemaakt rekening te houden met deze gegevens om een meer aangepaste inschatting te maken van de vuilvracht en zo tot een heffing op de onvergunde lozing te komen die meer aansluit bij de realiteit (*art. 39*).

55B. Uitmiddeling van de heffing bij berekening o.b.v. meet- en bemonsteringsresultaten

Bij de opmaak van de berekeningsformule opgenomen in artikel 4.2.2.3.1. speelde de noodzaak om de piekbelasting te kennen doordat op dat ogenblik het netwerk van de rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) nog niet was uitgebouwd. Deze noodzaak stelt zich nu veel minder. Vanuit deze noodzaak werd bv. gesteld dat

voor de N1-component enkel de hoogste resultaten kunnen worden gebruikt (genomen in de "maand van grootste bedrijvigheid"). Dit heeft echter een grote invloed op de heffing voor het volledige heffingsjaar, wat in de praktijk vaak discussies geeft indien de heffingsplichtige te maken heeft gehad met een calamiteit waardoor tijdelijk zwaarder vervuild afvalwater werd geloosd.

Om tot een heffing te kunnen komen die beter aansluit bij de vervuiling die over het volledige jaar werd veroorzaakt, lijkt het aangewezen naar een uitmiddelingsmaatregel te gaan van alle componenten uit de formule, dus ook de N1-component. Er wordt eveneens voorzien in een overgangsmaatregel voor heffingsdossiers waarin de heffing nog niet definitief is geworden en waarin de N1-component verhoogd is doordat zich een eenmalige incidentele lozing van basisproducten of grondstoffen tijdens de meetcampagne heeft voorgedaan (*art. 41*).

Deze aanpassing noodzaakt ook een andere invulling van de 30%-regel opgenomen in artikel 4.2.2.3.3, waarbij ook ruimte wordt gelaten voor andere meet- en bemonsteringsresultaten dan deze afkomstig van meetcampagnes (*art. 7*), het schrappen van de verwijzing van de "maand van grootste bedrijvigheid" en verdere afstemming van bestaande artikelen (*art. 42 en 43*).

➤ Het gebruik van tellerstanden afkomstig van vroegere of latere periodes mogelijk maken voor periodes zonder tellerstanden

56. Een volume verbruikt of opgenomen water wordt in de eerste plaats aangetoond aan de hand van tellerstanden afkomstig van een verzegelde continue debietmeting. Waar de plaatsing van een debietmeter op een grondwaterwinning een decretale verplichting uitmaakt, bestaat deze verplichting niet voor andere eigenwaterwinningen. De decreetgever heeft voorzien in een subsidair systeem voor bepaling van het volume, indien de heffingsplichtige niet beschikt over tellerstanden. Dit volume kan aanzienlijk hoger liggen dan wat de heffingsplichtige werkelijk zou hebben verbruikt. In de praktijk wordt door heffingsplichtigen, om dit aan te tonen, vaak verwezen naar tellerstanden van vroegere of latere periodes. Deze kunnen echter momenteel niet worden in aanmerking genomen.

Er wordt daarom voorzien in een systeem waarbij toch rekening kan worden gehouden met deze tellerstanden voor een periode waarover men niet over tellerstanden beschikt. Dit wordt mogelijk gemaakt in de situatie waarin er een nieuwe debietmeter wordt geplaatst op een eigenwaterwinning, waar er voorheen geen was, en in de situatie waarin het gebrek aan tellerstanden het gevolg is van een defect van een reeds geïnstalleerde debietmeter. Om misbruik te voorkomen wordt dit gekoppeld aan een aantal voorwaarden (*art. 44 en 45*).

13. Wijzigingen van het Bodemdecreet, o.a. generieke afwijkende regeling voor overdracht van risicogronden ikv vrijwillige samenvoeging van gemeenten

57. in het kader van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 zijn risicogronden gronden waar inrichtingen geëxploiteerd worden of werden met een verhoogd risico op bodemverontreiniging.

Het Bodemdecreet bevat een bijzondere procedure voor de overdracht van deze risicogronden. Deze procedure voorziet onder meer in de verplichting voor de overdrager om een bodemonderzoek op de risicogrond uit te voeren, en bij vaststelling van bodemverontreiniging met saneringsnoodzaak, om verdere maatregelen te nemen vooraleer de overdracht kan gebeuren. Die bijzondere procedure is ook van toepassing op de overdracht van risicogronden in kader van de vrijwillige samenvoeging van gemeenten die eigenaar zijn van risicogronden.

De strikte toepassing van de bijzondere procedure zou de vooropgestelde timing van de samenvoeging van de betrokken gemeenten in onevenredige mate kunnen doorkruisen.

In het kader van het ondersteuningsbeleid voor de samenvoeging van gemeenten en met oog op de continuïteit van de openbare dienst en de normale werking van de nieuwe gemeenten werd tot op heden in de samenvoegingsdecreten zelf¹⁴ een regeling voor de overdracht van risicogronden voorzien die afwijkt van de bijzondere procedure in het Bodemdecreet, in die zin dat de onderzoeks- en eventuele saneringsverplichtingen pas na de samenvoeging van de gemeenten en dus na de overdracht van de risicogronden moeten gebeuren.

Om de individuele samenvoegingsdecreten niet langer onnodig met regels te overladen en zo bij te dragen tot vermindering van de regeldruk wordt met het voorliggend verzameldecreet geopteerd om de afwijkende regeling niet langer op te nemen in elke individueel samenvoegingsdecreet, maar wel om ze generiek voor de vrijwillige samenvoeging van gemeenten in het Bodemdecreet zelf in te schrijven.

58. Daarnaast worden nog twee inhoudelijke onvolkomenheden gecorrigeerd in de regeling over de (vrijstelling van) saneringsplicht, d.i. de wettelijke verplichting van de saneringsplichtige persoon om een beschrijvend bodemonderzoek en eventuele bodemsanering uit te voeren en te financieren. Zo is in de huidige regeling van het Bodemdecreet over de vrijstelling van saneringsplicht bij de overdracht van een verontreinigde risicogrond door een vergetelheid enkel voor de eigenaar die een verontreinigde risicogrond overdraagt een specifieke vrijstellingsmogelijkheid¹⁵ voorzien, en niet voor de gebruiker (vruchtgebruiker, opstalhouder, concessiehouder) die een verontreinigde risicogrond overdraagt. Die ongewilde onbillijkheid wordt weggewerkt met voorliggend verzameldecreet.

Verder is in de reguliere procedure voor saneringsplicht bij historische bodemverontreiniging¹⁶ bij toekenning van vrijstelling van de verplichting tot bodemsanering voor de aangemaande saneringsplichtige exploitant uit vergetelheid niet voorzien dat de OVAM de volgende in de decretaal voorziene cascade van saneringsplichtige personen (gebruiker, eigenaar) kan aanmanen om de bodemsanering uit te voeren. De huidige regeling kan er bijgevolg toe leiden dat er geen saneringsplichtige persoon is om de verontreiniging te behandelen en dat het verontreinigingsdossier met saneringsnoodzaak geblokkeerd raakt. Met voorliggend decreet wordt dit rechtgezet. (*art. 50-53*)

14. Raadpleegbaar stellen van gegevens in de gebouwenpas voor derden in kader van verkoop en verhuur

59. De gebouwenpas bevat gebouw-, grond- en omgevingsgebonden informatie zoals attesten, keuringen, vergunningen, technische gegevens, open data, die beschikbaar zijn in verschillende databanken van de Vlaamse overheid. Via de gebouwenpas kan heeft de eigenaar een overkoepelend overzicht van alle informatie over zijn woning/gebouw/perceel, zoals keuringen, gegevens uit het energieprestatiecertificaat (EPC) of EPB-aangifte, ...

We zorgen ervoor dat de gegevens in de gebouwenpas in functie van verkoop en verhuur en de publiciteit daaromtrent ook geheel of gedeeltelijk raadpleegbaar worden voor derden. De nadere regels worden in een uitvoeringsbesluit vastgelegd. Dit kan er voor zorgen dat het informatie- of kennisniveau van

¹⁴ Decreten van 4 mei 2018.

¹⁵ Art. 105, §1, 3°, laatste zin, Bodemdecreet.

¹⁶ Art. 22, vierde lid, Bodemdecreet.

toekomstige kopers of huurders over het gebouw wordt verhoogd. Een potentiële koper of huurder van een gebouw kan op die manier vóór de aankoop beter inschatten wat de actuele status is van de woning in al zijn aspecten en een inzicht kan hebben in de aanwezige attesten en keuringen en bv. de energieprestatie van de woning. Zo kan hij ook inschatten welke energetische renovatiewerken noodzakelijk zijn. (art. 119)

15. Enkele optimalisaties

60. De termijn voor de waterloopbeheerder om info aan de provincie te bezorgen¹⁷ wordt aangepast om rekening te houden met de termijn in het besluit van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 tot uitvoering van diverse bepalingen uit de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft het toezicht op de naleving van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen. (art. 5)

61. Sinds de toevoeging van onafhankelijke bestuurders aan de raad van bestuur van de VLM¹⁸ gebeurt de hernieuwing van de raad van bestuur door de Vlaamse Regering voortaan in twee fases. Na de invoering van onafhankelijke bestuurders, is het de hernieuwde raad van bestuur, weliswaar nog niet voltallig die een voordracht doet van onafhankelijke bestuurders aan de Vlaamse Regering.

Omdat het aantal leden van de hernieuwde raad van bestuur op dat moment onder het decretaal minimum van 13 ligt, wordt omwille van de rechtszekerheid het minimum aantal bestuurders in het oprichtingsdecreet van de VLM geschrapt. De situatie waarin de hernieuwde raad nog niet voltallig is, is slechts tijdelijk. De hernieuwde raad zal immers binnen afzienbare tijd de procedure tot aanstelling van de onafhankelijk bestuurder opstarten. (art. 24)

62. De termijn die een exploitant krijgt om de eindafwerking te realiseren die toelaat om aan het betrokken gebied de definitieve bestemming, de zogenaamde nabestemming, te geven, wordt aangepast om de nodige flexibiliteit te bieden voor diepe en natte ontginningen, zonder afbreuk te doen aan het principe van een vaste termijn (in principe 5 jaar tenzij de vergunning een bepaalde duur voorop stelt waarbij tijdens de procedure de waarborgen voorzien worden). (art. 32; 121)

63. De startnota van het geïntegreerde planningsproces moet volgens de geldende decretale bepalingen "een afbakening van het gebied of de gebieden waarop het plan betrekking heeft" bevatten (*eigen onderlijning*). Echter, op het moment van opmaak de startnota is niet altijd duidelijk op welke gebieden precies het plan finaal betrekking zal hebben. Dat is mee voorwerp van het onderzoek. Om die reden is het aangewezen niet te spreken over een afbakening van het gebied of de gebieden, maar wel van een aanduiding van het studiegebied voor de uitwerking van de doelstellingen van het voorgenomen RUP. (art. 58)

64. De plannende overheden dienen over de startnota een advies te vragen aan de decretaal opgelijste en door de Vlaamse Regering aangewezen adviesinstanties.

In functie van het geïntegreerde planningsproces wordt eveneens een procesnota opgesteld die het volledige verloop van het planningsproces beschrijft. Vaak wordt de startnota voorgelegd en goedgekeurd door het betrokken bestuursorgaan. Een aantal plannende overheden voegen hierbij de procesnota.

¹⁷ Art. 12, §1, van de Wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen.

¹⁸ Ingevolge artikel III.40 van het Bestuursdecreet.

Gelet op de transparantie wordt nu vastgelegd dat de startnota door het betrokken bestuursorgaan wordt goedgekeurd, samen met de procesnota in de versie van dat moment. (*art. 62; 64 en 67*)

65. De huidige regelgeving voorziet enerzijds een schorsingstermijn van 45 dagen ten aanzien van gemeentelijke en provinciale RUPs en anderzijds een uiterlijke termijn (van 60 dagen) voor publicatie van het vaststellingsbesluit in het Belgisch Staatsblad. In de praktijk blijkt dit heel moeilijk haalbaar, omdat finaal de volledige schorsingsperiode moet afgewacht worden. Daarom wordt voorgesteld om de termijn voor publicatie te verlengen (tot 90 dagen). (*art. 66 en 70*)

66. Daarnaast wordt de regelgeving aangepast om digitale uitwisseling van gegevens nog meer mogelijk te maken.

Vanaf 1 juni 2018 moeten ruimtelijk verordenende plannen en verordeningen worden uitgewisseld via een digitaal platform conform de richtlijnen van het uitwisselplatform voor digitale stedenbouwkundige informatie (DSI-platform).

Het plannenregister, dat de gemeente dient op te maken, wordt vanuit dit uitwisselplatform gevoed. Artikel 5.1.1 VCRO wordt dan ook aangepast aan deze technologische mogelijkheid. (*art. 86*)

67. Tevens wordt de mogelijkheid geboden om documenten in het kader van een verdeling van een onroerend goed zonder dat een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden is afgegeven (de zogenaamde "splitsing") uit te wisselen via elke vorm van beveiligde zending in plaats van de huidige regeling die enkel een aangetekende brief voorziet, waardoor bv. gemeenten kunnen voorzien in een digitaal loket of werken met elektronisch aangetekende zendingen. (*art. 88*)

68. Daarnaast wordt het versturen van boetes in kader van de lage emissie zones in overeenstemming gebracht met het versturen van boetes voor andere overtredingen. Zoals bij andere overtredingen zoals mobiliteitsboetes of GAS-boetes zal een aangetekende zending niet langer verplicht zijn, maar zal dit via een gewone brief kunnen. (*art. 118*)

C. TOTSTANDKOMINGSPROCEDURE

Algemeen

69. Het voorontwerp van decreet werd voor de eerste keer principieel goedgekeurd op xxx.

De Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen ("Minaraad") heeft advies gegeven op xxx.

De Vlaamse Strategische Adviesraad voor Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed ("SARO") heeft advies gegeven op xxx.

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen ("SERV") heeft advies gegeven op xxx.

De Vlaamse Toezichtcommissie ("VTC") heeft advies gegeven op xxx.

Deze adviezen en een bespreking ervan, is opgenomen in **luik 1.3.1-1.3.3**. Het voorontwerp van decreet werd voor de tweede keer principieel goedgekeurd op xxx.

De Raad van State heeft advies gegeven op xxx.

De wijzigingen aan het ontwerp naar aanleiding van dit advies of de motivatie om de ontwerpteksten niet te wijzigen worden besproken in **luik 1.3.4.**

Advies van de Minaraad van ...

70. Xxxx

71. Xxxx

Advies van de SARO van ...

72. Xxxx

73. Xxxx

Advies van de SERV van ...

74. Xxxx

75. Xxxx

Advies van de VTC van ...

76. Xxxx

Advies van de Raad van State van ...

77. Xxxx

78. Xxxx

79. Xxxx

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1. (algemene bepaling)

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Hoofdstuk 2. Wijziging van het Veldwetboek van 7 oktober 1886

Artikel 2. (art. 1 t.e.m. 9 en art. 11 - graafrecht)

Titel 1, hoofdstuk 1 van het Veldwetboek bevat een aantal bepalingen inzake het graafrecht. Zo moet de eigenaar van een grondstuk gedogen dat er graafwerk op verricht wordt om er zoveel aarde, zand, steen en ander materiaal uit te halen als

nodig is voor het aanleggen of onderhouden van wegen, vaarten, bruggen en andere werken van algemeen openbaar nut. Het graafrecht mag slechts worden uitgeoefend zo voldaan is aan bepaalde voorwaarden.

Van dit hoofdstuk wordt echter geen gebruik meer gemaakt. Afhankelijk van de aard van het werk van openbaar nut, wordt dit geregeld in specifieke wet- en regelgeving, zoals het decreet van 16 april 1996 betreffende de waterkeringen dat voorziet in een erfdienstbaarheid van openbaar nut voor het uitvoeren van alle noodzakelijke werken in het kader van de aanleg of aanpassing van waterkeringswerken, overstromingsbekkens en wachtbekkens. Ook de Polderwet van 3 juni 1957 en de Wateringwet van 5 juli 1956 bevat reeds een eigen regeling van het graafrecht, zonder te verwijzen naar de betrokken artikelen in het Veldwetboek.

Betrokken artikelen hebben dan ook niet langer enige relevantie en kunnen bijgevolg opgeheven worden.

Artikel 11 van het Veldwetboek bevat een regeling inzake het aren lezen en naharken, wat voorbehouden wordt voor bejaarden, gebrekkigen, vrouwen en kinderen beneden twaalf jaar. Dit betreft een achterhaalde vorm van sociale wetgeving. Ook artikel 11 kan worden opgeheven.

Artikel 3. (opheffing afbakeningsbepaling Veldwetboek)

Artikel 35, §1 tot en met §3, van het Veldwetboek maakt het mogelijk om besluiten op te maken tot afbakening van de voor landbouw of voor bosbouw bestemde gedeelten.

Paragraaf 4 van dit artikel bepaalt dat als een plan van aanleg, opgemaakt ter uitvoering van de stedenbouwwet van 29 maart 1962, bindende kracht heeft na het krachtens de paragrafen 1 tot 3 opgemaakte afbakeningsbesluit, dat plan van aanleg, voor zover het landbouw- en bosbouwzones vaststelt, volledig in de plaats treedt van het krachtens artikel 35bis, §1 t.e.m. §3, vastgestelde besluit.

Artikel 35bis werd in het Veldwetboek ingevoerd bij wet van 8 april 1969, op het ogenblik dat de stedenbouwwet van 29 maart 1962 reeds van kracht was en gronden reeds via plannen van aanleg konden bestemd worden tot agrarisch gebied of bosgebied.

Dat desondanks deze bepalingen nog in 1969 in het Veldwetboek ingevoerd zijn, houdt verband met het feit dat na de inwerkingtreding van de stedenbouwwet van 1962 er eerst nog streekplannen opgemaakt zijn die voorafgingen aan de opmaak van de gewestplannen. In 1969 waren nog enkel maar voorontwerpen van gewestplannen in opmaak, terwijl de formele vaststelling van de eerste ontwerp-gewestplannen pas gebeurde na 1972, aansluitend op het KB van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen.

Sinds de vaststelling van de gewestplannen zijn de krachtens artikel 35bis, §1 t.e.m. 3, Veldwetboek opgemaakte afbakeningsbesluiten zonder voorwerp. Aangezien de gewestplannen gebiedsdekkend zijn, mag namelijk aangenomen worden dat indien er ooit 'afbakeningsplannen' zijn opgemaakt, deze van rechtswege zijn opgeheven door art. 35bis, §4.

Daar er in het Vlaamse Gewest nooit afbakeningsplannen op grond van artikel 35bis, §1-§3, zijn goedgekeurd, kan ook paragraaf 4 opgeheven worden.

Artikel 4. (art. 61 – arrondissementscommissaris)

In artikel 61 van het Veldwetboek wordt nog verwezen naar de arrondissementscommissaris. De arrondissementscommissaris is de persoon,

vermeld in titel II, hoofdstuk IV, van het Provinciedecreet van 9 december 2005, benoemd door de Vlaamse Regering, maar zijn opdrachten uitoefenend onder gezag van de provinciegouverneur.

Deze formele verwijzing naar de arrondissementscommissaris wordt opgeheven, in lijn met het voornemen van de Vlaamse Regering om geen nieuwe arrondissementscommissarissen meer te benoemen en de functie om te vormen in het kader van de coördinerende opdracht van de gouverneur, zoals weergegeven in het Witboek Interne Staats Hervorming van april 2011.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen

Artikel 5. (art. 12, §1, van de wet van 28 december 1967)

Wanneer anderen dan de waterbeheerder werken uitvoeren aan de waterlopen gebeurt dat onder toezicht van de bevoegde waterbeheerder, aldus artikel 12, §1, van de Wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen.

Het toezicht heeft tot doel erover te waken dat noch de uitvoering van de werken, noch de afgewerkte constructies problemen opleveren voor het beheer van de waterloop. Aan het einde van de werken gaat de waterloopbeheerder na of deze conform de afgeleverde machtiging of vergunning zijn uitgevoerd nu daarin de waarborgen vervat liggen om problemen voor het beheer van de waterloop te vermijden.

Daarvoor is nu voor de waterloopbeheerder in het zesde lid van artikel 12, §1, voorzien in een termijn van zestig dagen om de info aan de provincie te bezorgen. Deze termijn is echter te lang. Dergelijke werken maken vaak wijzigingen aan de waterloop uit die opgenomen moeten worden in de digitale atlas, vermeld in artikel 5 van de vermelde wet. In het besluit van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 tot uitvoering van diverse bepalingen uit de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft het toezicht op de naleving van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, wordt in artikel 5 opgenomen dat de digitale atlas geactualiseerd moet zijn binnen zestig dagen na de dag waarop de werken zijn beëindigd als die bestuurlijke beslissing gepaard gaat met werken. Door de termijn in artikel 12 terug te brengen van 60 dagen naar 30 dagen is het haalbaar om tijdig de actualisatie van de digitale atlas door te voeren. Nu elektronische communicatie volop ingang heeft gevonden is 30 dagen voldoende om de waterbeheerder toe te laten de juiste gegevens bij de provincie te krijgen.

Verder wordt het zesde lid van artikel 12, §1, van de vermelde wet op verschillende punten verduidelijkt.

- Het toezicht van de bevoegde waterbeheerder kan tot gevolg hebben dat de bouwheer die meent klaar te zijn met de werken, toch nog beperkte aanpassingen moet uitvoeren. Daarom wordt de zinsnede "na uitvoering van de werken" vervangen door de verwijzing naar de goedkeuring van de werken door de waterbeheerder.
- Er wordt ook een opsomming gegeven van de gegevens die de provincie nodig heeft om de digitale atlas te laten actualiseren naar aanleiding van de uitgevoerde werken, ter vervanging van de vage omschrijving "de technische gegevens".
- Daarnaast wordt een delegatie gegeven aan de Vlaamse Regering om te bepalen hoe het as-builtonplan of het uitvoeringsplan moet worden opgemaakt en overgemaakt.

Hoofdstuk 4. Wijzigingen van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van wet

Artikel 6. (art. 37 – term hypotheekbewaarder)

Artikel 7. (art. 43 – term hypotheekbewaring)

Artikel 8. (art. 44 – term hypotheekbewaarder)

Artikel 9. (art. 52 – term hypotheekbewaring)

Artikel 10. (art. 53 – termen kantoor voor bewaring van hypotheken, hypotheekkantoor, hypotheekbewaring)

Door de wet van 11 juli 2018 in het kader van de integratie van de hypotheekkantoren in de Administratie Rechtszekerheid van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie van de Federale Overheidsdienst Financiën en van de nieuwe organisatie- en bevoegdheidsverdeling binnen de Administratie Rechtszekerheid (BS 20 juli 2018; inwerkingtreding 30 juli 2018) wordt enerzijds de functie van "hypotheekbewaarder" opgeheven en diens opdrachten herverdeeld aan diensten conform de hernieuwde organisatie van de FOD Financiën.

De wet vervangt in federale wetgeving de termen "hypotheekbewaarder", "hypotheekkantoor", "register van de hypotheekbewaarder", "registratiekantoor", "successiekantoor" en "ontvanger van de registratie" en "ontvanger van de successie" door termen aangepast aan de huidige organisatiestructuur van de FOD Financiën.

Voor de nieuwe terminologie en de systematiek van deze wijzigingen: zie memorie van toelichting van de betrokken wet (Kamer, DOC 54, 3093/001, p. 5 en 6: <http://www.lachambre.be/FLWB/pdf/54/3093/54K3093001.pdf>).

Aldus is er geen sprake meer van hypotheekkantoren of andere kantoren binnen een antenne Rechtszekerheid. De bevoegdheden van de huidige kantoren worden integraal aan het toekomstig kantoor Rechtszekerheid (de vroegere antenne Rechtszekerheid) toegewezen. De term "hypotheekkantoor" wordt dan ook vervangen door de term "het bevoegde kantoor van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie".

Hoofdstuk 5. Wijzigingen van de wet van 12 juli 1976 houdende bijzondere maatregelen inzake ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van wet bij de uitvoering van grote infrastructuurwerken

Artikel 11. (art. 52 – term hypotheekbewaarder)

Artikel 12. (art. 55 – term hypotheekbewaring)

Artikel 13. (art. 56 – term hypotheekbewaarder)

Artikel 14. (art. 63 – term hypotheekbewaring)

Artikel 15. (art. 64 – termen kantoor voor bewaring van hypotheken, hypotheekkantoor, hypotheekbewaring)

Door de wet van 11 juli 2018 in het kader van de integratie van de hypotheekkantoren in de Administratie Rechtszekerheid van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie van de Federale Overheidsdienst Financiën en van de nieuwe organisatie- en bevoegdheidsverdeling binnen de Administratie Rechtszekerheid (BS 20 juli 2018; inwerkingtreding 30 juli 2018) wordt enerzijds de functie van "hypotheekbewaarder" opgeheven en diens opdrachten herverdeeld aan diensten conform de hernieuwde organisatie van de FOD Financiën.

De wet van 12 juli 1976 houdende bijzondere maatregelen inzake ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van wet bij de uitvoering van grote infrastructuurwerken wordt aan deze wijziging aangepast.

Zie voor een toelichting hierover de wijzigingen van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van wet (hoofdstuk 4).

Hoofdstuk 6. Wijzigingen van de wet van 10 januari 1978 houdende bijzondere maatregelen inzake ruilverkaveling van landeigendommen in der minne

Artikel 16. (art. 15 – term hypotheekkantoor)

Artikel 17. (art. 22 – term hypotheekbewaarder)

Artikel 18. (art. 43 – term hypotheekbewaarder)

Artikel 19. (art. 59 – term hypotheekbewaring)

Artikel 20. (art. 60 – termen kantoor voor bewaring van hypotheken, hypotheekkantoor, hypotheekbewaring)

Door de wet van 11 juli 2018 in het kader van de integratie van de hypotheekkantoren in de Administratie Rechtszekerheid van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie van de Federale Overheidsdienst Financiën en van de nieuwe organisatie- en bevoegdheidsverdeling binnen de Administratie Rechtszekerheid (BS 20 juli 2018; inwerkingtreding 30 juli 2018) wordt enerzijds de functie van "hypotheekbewaarder" opgeheven en diens opdrachten herverdeeld aan diensten conform de hernieuwde organisatie van de FOD Financiën.

De wet van 10 januari 1978 houdende bijzondere maatregelen inzake ruilverkaveling van landeigendommen in der minne wordt aan deze wijziging aangepast.

Zie voor een toelichting hierover de wijzigingen van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van wet (hoofdstuk 4).

Hoofdstuk 7. Wijzigingen van het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij

Artikel 21. (art. 2, §2, Oprichtingsdecreet VLM)

Punt 1°: Artikel 2, §2, eerste lid, van het decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij, bepaalt dat de VLM als een burgerlijke vennootschap wordt opgericht in de vorm van een naamloze vennootschap.

Op 27 april 2018 verscheen in het Belgisch staatsblad de wet van 15 april 2018 houdende hervorming van het ondernemingsrecht.

In het federale ondernemingsrecht werd het onderscheid tussen burgerlijke en handelsdaden en daarmee ook dat tussen burgerlijke en handelsvennootschappen afgeschaft en vervangen door een overkoepelend ondernemingsbegrip.

In artikel 22 onder Hoofdstuk 5 – Wijziging wetboek van Vennootschappen, wordt artikel 3 van het wetboek van vennootschappen opgeheven. Artikel 3 handelt over de burgerlijke vennootschappen met handelsvorm.

De zinsnede "zonder haar burgerlijk karakter te verliezen" in het vermelde artikel van het oprichtingsdecreet van de VLM verliest dus elke betekenis in het licht van het nieuwe federale ondernemingsrecht en dient bijgevolg te worden afgeschaft.

Punt 2°: Dit punt voert een juridisch-technische wijziging door aan artikel 2, §2, tweede en derde lid, van het oprichtingsdecreet van de Vlaamse Landmaatschappij.

De verwijzing naar "het Wetboek van vennootschappen" wordt geactualiseerd en vervangen door het "Wetboek van vennootschappen en verenigingen".

Artikel 22. (art. 10/1 – actualisatie verwijzing DIWB)

Dit artikel past de verwijzing aan naar het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid in artikel 10/1, 2°, van het oprichtingsdecreet van de VLM. Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid werd opgeheven door het decreet van 30 november 2018 tot bekrachtiging van de coördinatie van de waterregelgeving in het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid en tot opheffing van de gecoördineerde regelgeving.

Artikel 23. (art. 15, tweede lid - actualisatie verwijzing WVV)

Dit artikel voert een juridisch-technische wijziging door aan artikel 15, tweede lid, van het oprichtingsdecreet van de Vlaamse Landmaatschappij. De verwijzing naar "het Wetboek van vennootschappen" wordt geactualiseerd en vervangen door het "Wetboek van vennootschappen en verenigingen".

Artikel 24. (art. 18 - minimum aantal leden van de raad van bestuur)

Dit artikel schaft het minimum aantal leden van de raad van bestuur af.

Door het Bestuursdecreet werden in hoofdstuk 2, afdeling 2, onderafdeling 2, een aantal bepalingen opgenomen in verband met raden bestuur van o.a. publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen zoals de VLM.

Deze artikelen bepalen de voorwaarden en procedure voor de aanstelling en het ontslag van onafhankelijke bestuurders.

Artikel III.40 van dit decreet heeft ook een impact op de samenstelling van de raad van bestuur van een extern verzelfstandigd agentschap door te bepalen dat minimaal een derde van het aantal stemgerechtigde leden van de raad van bestuur een onafhankelijke bestuurder moet zijn.

Overeenkomstig artikel III.10 van het Bestuursdecreet stelt de Vlaamse Regering de leden van de raad van bestuur aan voor een hernieuwbare termijn van vijf jaar die in beginsel aanvangt zes maanden na de beëindiging van een nieuwe Vlaamse Regering na de algehele vernieuwing van het Vlaams Parlement.

Sinds de toevoeging van onafhankelijke bestuurders aan de raad van bestuur gebeurt de hernieuwing van de raad van bestuur door de Vlaamse Regering voortaan in twee fases. Voor de invoering van de onafhankelijke bestuurders gebeurde de hernieuwing in één enkele fase. Zo bepaalde de Vlaamse Regering het aantal leden van de raad van bestuur van de VLM en wees vervolgens de bestuurders aan die werden voorgedragen door de provincies en de overige bestuurders.

Na de invoering van onafhankelijke bestuurders, is het de hernieuwde raad van bestuur, weliswaar nog niet voltallig (bestaande uit enkel provinciale vertegenwoordigers en overige bestuurders), die een voordracht doet van onafhankelijke bestuurders aan de Vlaamse Regering.

Het is deze hernieuwde raad van bestuur die een evaluatie maakt van de bekwaamheden, kennis en ervaring die reeds aanwezig zijn in de hernieuwde raad en deze die nodig zijn in de voltallige raad en doet vervolgens de open oproep tot kandidaatsstelling voor onafhankelijk bestuurder. Deze raad van bestuur vergelijkt de verdiensten van de kandidaten en bezorgt vervolgens per vacante betrekking van onafhankelijke bestuurder de namen van 2 kandidaten aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering kiest tenslotte uit één van deze 2 kandidaten.

Omdat het aantal leden van de hernieuwde raad van bestuur zonder de onafhankelijk bestuurders, onder het decretaal minimum ligt van 13 in artikel 18 van het oprichtingsdecreet van de VLM, wordt omwille van de rechtszekerheid het minimum aantal bestuurders geschrapt. Het blijft decretaal bepaald in het oprichtingsdecreet dat de Vlaamse Regering het aantal leden van de raad van bestuur bepaalt daarbij sowieso rekening houdend met het aantal decretaal vastgelegde provinciale vertegenwoordigers en het minimum aantal bestuurders van een NV volgens het Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

De situatie waarin de hernieuwde raad nog niet voltallig is, is slechts tijdelijk. De hernieuwde raad zal immers binnen afzienbare tijd de procedure tot aanstelling van de onafhankelijk bestuurder opstarten.

Artikel 25. (art. 18quater - actualisatie verwijzing VCO)

In artikel 18quater, paragraaf 1 van het oprichtingsdecreet van de VLM worden de ontvangsten van de VLM bepaald met onder punt 1° de vermelding van dotaties. Ingevolge de invoering van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 (afgekort VCO) dient deze term te worden vervangen door het begrip toelagen zoals gedefinieerd in artikel 2, 35° van de VCO.

Artikel 26. (art. 18quinquies, tweede lid - actualisatie verwijzing WVV)

Dit artikel voert een juridisch-technische wijziging door aan artikel 18quinquies, tweede lid, van het oprichtingsdecreet van de Vlaamse Landmaatschappij. De verwijzing naar "het Wetboek van vennootschappen" wordt geactualiseerd en vervangen door het "Wetboek van vennootschappen en verenigingen".

Hoofdstuk 8. Wijzigingen van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Artikel 27. (art. 5.6.8 - verwerking van persoonsgegevens)

Dit artikel voegt artikel 5.6.8 toe aan hoofdstuk 6 (Erkenningen) van titel V, DABM.

In een aantal adviezen naar aanleiding van andere regelgevende initiatieven koppelde de afdeling Wetgeving van de Raad van State de verwerking van persoonsgegevens aan artikel 22 van de Grondwet. Dit artikel 22 legt op dat voor elke verwerking van persoonsgegevens en, meer in het algemeen, voor elke schending van het recht op het privéleven, het formeel legaliteitsbeginsel dient te worden nagestreefd.

Volgens de Raad van State impliceert dit dat, indien men elementen rond gegevensverwerking wil delegeren, de essentiële elementen van de verwerking van persoonsgegevens door de wetgever/decreetgever moeten worden vastgelegd. Het gaat om de volgende elementen:

- 1°) de categorie van verwerkte gegevens;
- 2°) de categorie van betrokken personen;
- 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling;
- 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens;
- 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.

Daarnaast schrijft artikel 6.3 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (afgekort AVG) voor dat regelgeving die de verwerking van persoonsgegevens in de zin van artikel 6.1, punt c) of punt e) van de AVG omkadert, naast deze elementen ook de verwerkingsverantwoordelijken en de verwerkingsactiviteiten en -procedures, waaronder maatregelen om te zorgen voor een rechtmatige en behoorlijke verwerking, moet vermelden.

Met de invoering van artikel 5.6.8 in het DABM wordt aan deze eisen met betrekking tot erkenningen tegemoetgekomen.

Paragraaf 1 legt vast dat de Vlaamse Regering de overheden en organisaties kan aanduiden die als verwerkingsverantwoordelijken of als ontvanger optreden voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van hoofdstuk 6 (Erkenningen) van titel V van het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid enerzijds en de toezichtopdrachten als vermeld in titel XVI (Toezicht, Handhaving en veiligheidsmaatregelen) van hetzelfde decreet met betrekking tot erkenningen anderzijds. Het gaat hier om organisaties die een reglementaire rol krijgen in het erkenningenproces. Het doeleinde van de verwerking is de uitvoering van de taken die voortkomen uit de bepalingen als vermeld in hoofdstuk 6 van titel V van het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid enerzijds en titel XVI van het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid, wat betreft de toezichtopdrachten met betrekking tot erkenningen, anderzijds.

Paragraaf 2 bevat de categorieën van persoonsgegevens waarop de verwerking van persoonsgegevens betrekking heeft.

Het gaat o.a. om gegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten als vermeld in artikel 10 van de AVG voor overtredingen van de milieuwetgeving die verband houden met het gebruik van een erkenning.

In artikel 8, 1°, van het VLAREL is als algemene erkenningsvoorwaarde bijvoorbeeld opgenomen dat de aanvrager van de erkenning en, in voorkomend geval, de natuurlijke personen waarvan de identiteit moet worden vermeld in de aanvraag, in de periode van drie jaar die de erkenningsaanvraag voorafgaat, in een lidstaat van de Europese Economische Ruimte geen strafrechtelijke veroordeling opgelopen hebben voor overtredingen van de milieuwetgeving die verband houden met het gebruik van de erkenning.

De persoonsgegevens worden verwerkt voor de volgende doeleinden:

- in het geval van een natuurlijk persoon: de identificatie van een persoon die in het bezit is van een certificaat van bekwaamheid dat toegang geeft tot een erkenning van rechtswege, een erkend persoon, of een geregistreerd bodemmonsternemer;
- in het geval van een rechtspersoon: de identificatie van de zaakvoerder en andere personen die van belang zijn voor de erkenning van de rechtspersoon;
- de toetsing aan de algemene en bijzondere erkenningsvoorwaarden zoals bijvoorbeeld het voldoen aan de voorwaarde om een specifieke opleiding gevolgd te hebben en/of specifieke ervaring te bezitten;
- de opvolging van de naleving van de algemene en bijzondere gebruikseisen waaraan een erkend persoon moet voldoen om de erkenning te behouden zoals bijvoorbeeld het volgen van de periodieke bijscholing of de betaling van de jaarlijkse retributie voor de uitoefening van het toezicht op de erkenning;
- een controle of sanctie (bv. proces-verbaal of schorsing van de erkenning);
- de publicatie van de lijsten met erkende personen of geregistreerde bodemmonsternemers.

Deze doeleinden worden in het VLAREL opgenomen met het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel

XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, het besluit van de Vlaamse Regering van 19 november 2010 tot vaststelling van het Vlaams reglement inzake erkenningen met betrekking tot het leefmilieu, het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2013 tot regeling van de informatie-, preventie-, inperkings- en herstelplicht inzake milieuschade, het verzoek om maatregelen en de beroepsprocedure, het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, het besluit van de Vlaamse Regering van 3 mei 2019 tot wijziging van diverse besluiten inzake leefmilieu en landbouw. Dit ontwerp van besluit werd op 16 juli 2021 voor de tweede maal principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

In 2014 werd een machtiging verleend voor het gebruik van bepaalde gegevens uit het Rijksregister in het kader van een erkenningendatabank (beraadslaging RR nr. 22/2014 van 5 maart 2014 van het Sectoraal Comité van het Rijksregister). De gegevens die ter uitvoering van het decreet worden verwerkt, zijn de gegevens die noodzakelijk zijn om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen. De verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang.

De nodige beveiliging wordt genomen worden om de toegang tot de persoonsgegevens te beperken tot de personen die omwille van hun functie, rol of verantwoordelijkheid de persoonsgegevens verwerken (bv. dossierbehandelaars van erkenningsaanvragen of toezichthouders).

Paragraaf 3 bevat de categorieën van betrokkenen waarop de verwerking van persoonsgegevens betrekking heeft:

- 1° personen die over een titel als vermeld in artikel 5.6.2, derde lid, DABM beschikken, uitgereikt door een rechtspersoon die erkend werd volgens artikel 5.6.3 DABM.
Hiermee worden de personen bedoeld die beschikken over een (Europees) certificaat dat uitgereikt werd door een opleidingscentrum dat conform VLAREL erkend werd (bv. certificaat van bekwaamheid in de koeltechniek). Met het certificaat kan volgens artikel 32 van het VLAREL een erkenning van rechtswege bekomen worden;
- 2° personen die over een erkenning conform hoofdstuk 6 van titel V van het DABM beschikken;
- 3° personen die vermeld worden in een erkenningsaanvraag.
Dit zijn personen die relevant zijn voor de erkenning, bijvoorbeeld de examenjuryleden van een opleidingscentrum of de zaakvoerder van een rechtspersoon;
- 4° personen die in het kader van een erkenning aan een controle onderworpen worden.
Dit gaat bijvoorbeeld over personen die zonder erkenning erkenningsplichtige handelingen uitgevoerd hebben;
- 5° belanghebbenden in het kader van een controle van de erkende persoon.
Erkende technici, deskundigen en bedrijven kunnen bijvoorbeeld volgens artikel 58/1 van het VLAREL op ieder moment aan een controle door een keuringsinstelling die door de bevoegde afdeling aangewezen is, onderworpen worden. Aan de erkende personen kan gevraagd worden om bepaalde gegevens van klanten aan de overheid te bezorgen voor de organisatie van deze controle. De gegevens kunnen gebruikt worden om de klant te contacteren om zo het uitgevoerde werk van de erkenningshouder, na toestemming van de klant, ter plaatse te kunnen controleren;
- 6° dienstverrichters voor de tijdelijke en incidentele uitoefening van erkenningsplichtige handelingen als vermeld in artikel 5.6.2 DABM.
Deze personen zijn vrijgesteld van de verplichting om over een erkenning te beschikken. Zij moeten zich wel voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden bij de overheid aanmelden.

Paragraaf 4 verwijst voor de maximale bewaartermijnen voor persoonsgegevens met betrekking tot erkenningen, registraties en processen-verbaal met betrekking tot overtredingen op titel V van het DABM naar de beheersregels, conform artikel III.81, §2, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018. De persoonsgegevens worden niet langer bewaard dan strikt noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

Artikel III.81 van het Bestuursdecreet bepaalt daarbij dat voor elke categorie van bestuursdocumenten beheersregels worden opgesteld die o.m. een bewaartermijn en een definitieve bestemming (vernietiging ofwel een permanente bewaring) bevatten. Deze selectieregels worden gepubliceerd in het serieregister dat online beschikbaar is. Het zijn naar deze beheersregels waarnaar in dit artikel verwezen wordt.

Artikel 28. (artikel 15.1.1, 12° – actualisatie verwijzing DIWB)

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 2018 houdende een coördinatie van de waterregelgeving en tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en het decreet van 24 februari 2017 betreffende onteigening voor het algemeen nut werd diverse waterregelgeving gebundeld tot het Gecoördineerd decreet integraal waterbeleid.

Bij artikel 2 van het decreet van 30 november 2018 tot bekrachtiging van de coördinatie van de waterregelgeving in het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid en tot opheffing van de gecoördineerde regelgeving werd de coördinatie van de waterregelgeving, opgenomen in de bijlage bij voormeld besluit van 15 juni 2018, bekrachtigd en werd bepaald dat de bekrachtigde coördinatie dient aangehaald te worden als "het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018".

Derhalve dient aan artikel 15.1.1, 12°, van het DABM de zinsnede ", gecoördineerd op 15 juni 2018" toegevoegd te worden.

Artikel 29. (art. 15.6.1 – rechtzetting foutieve verwijzing)

Bij artikel 137 van de wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie werd artikel 17 van het Gerechtelijk Wetboek gewijzigd met als doel een gemeenrechtelijk regime van vordering ter verdediging van collectieve belangen op te richten. Artikel 17 van het Gerechtelijk Wetboek werd meer bepaald aangevuld met een als volgt luidend tweede lid:

"De rechtsvordering van een rechtspersoon, die de bescherming beoogt van de rechten van de mens of fundamentele vrijheden zoals zij zijn erkend in de Grondwet en in de internationale instrumenten die België binden, is eveneens ontvankelijk onder de volgende voorwaarden:

1° het maatschappelijk doel van de rechtspersoon is van bijzondere aard, onderscheiden van het nastreven van het algemeen belang;

2° de rechtspersoon streeft op duurzame en effectieve wijze dit maatschappelijk doel na;

3° de rechtspersoon treedt op in rechte in het kader van dat maatschappelijk doel, met het oog op de verdediging van een belang dat verband houdt met dat doel;

4° de rechtspersoon streeft met zijn rechtsvordering louter een collectief belang na."

Bij artikel 139 en 140 van voormelde wet van 21 december 2018 werden er ook een aantal technische wijzigingen aangebracht aan de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu, teneinde die wet in overeenstemming te brengen met het nieuwe artikel 17, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek.

Zo werden in artikel 1, eerste lid, van voormelde wet van 12 januari 1993 de woorden "zoals omschreven in artikel 2" vervangen door de woorden "die de bescherming van het leefmilieu tot doel heeft, die in zijn statuten het grondgebied heeft omschreven tot waar zijn bedrijvigheid zich uitstrekt en die de voorwaarden voorzien in artikel 17, tweede lid, 1° tot 4°, van het Gerechtelijk Wetboek vervult" en werd artikel 2 van voormelde wet van 12 januari 1993 opgeheven.

Als gevolg van die wijzigingen worden de in artikel 15.6.1, 3°, van het DABM bedoelde rechtspersonen heden ten dage omschreven in artikel 1 van voormelde wet van 12 januari 1993.

Voorliggende wijzigingsbepaling strekt er derhalve toe in artikel 15.6.1, 3°, van het DABM de verwijzing naar artikel 2 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu te vervangen door een verwijzing naar artikel 1 van die wet.

Artikel 30. (art. 15.8.14 – actualisatie verwijzing Wb van Koophandel)

Middels voorliggende wijzigingsbepaling worden de volgende wijzigingen aangebracht aan artikel 15.8.14 van het DABM:

Punt 1°: In het derde lid worden de woorden "boek II van het Wetboek van koophandel" vervangen door de woorden "het Wetboek van bepaalde voorrechten op zeeschepen en diverse bepalingen". Bij de wet van 15 april 2018 houdende hervorming van het ondernemingsrecht werden de titels 1, 3, 4, 7bis en 8 van boek I van het Wetboek van koophandel opgeheven (artikel 256, 1°) en werd het opschrift van het Wetboek van koophandel vervangen door "Wetboek van bepaalde voorrechten op zeeschepen en diverse bepalingen" (artikel 259).

Door de opheffing van de titels 1, 3, 4, 7bis en 8 van boek I van het Wetboek van koophandel bleef van dit wetboek immers alleen nog boek II betreffende de zee- en binnenvaart over, zodat het een nieuwe titel kreeg om de beperkte restinhoud te weerspiegelen. Derhalve worden in artikel 15.8.14, derde lid, van het DABM de woorden "boek II van het Wetboek van koophandel" vervangen door de woorden "het Wetboek van bepaalde voorrechten op zeeschepen en diverse bepalingen".

Punt 2°: In het zesde lid wordt de zinsnede "Artikel 447, tweede lid, van boek III van het Wetboek van koophandel met betrekking tot het faillissement, de bankbreuk en het uitstel van betaling," vervangen door de zinsnede "Artikel XX.113, tweede lid, van het Wetboek van economisch recht". De enigszins gewijzigde tekst van het inmiddels opgeheven artikel 447, tweede lid, van boek III van het Wetboek van koophandel met betrekking tot het faillissement, de bankbreuk en het uitstel van betaling is immers heden ten dage opgenomen in artikel XX.113, tweede lid, van het Wetboek van economisch recht.

Artikel 31. (art. 16.5.2 – actualisatie verwijzing)

Dit wijzigingsartikel actualiseert de verwijzingen naar het Wetboek van Koophandel en naar de Faillissementswet in artikel 16.5.2, §3, DABM.

Punt 1: De verwijzing naar "boek II van het Wetboek van koophandel" wordt vervangen een verwijzing naar "het Wetboek van bepaalde voorrechten op zeeschepen en diverse bepalingen". Bij de wet van 15 april 2018 houdende hervorming van het ondernemingsrecht werden de titels 1, 3, 4, 7bis en 8 van boek I van het Wetboek van koophandel opgeheven (artikel 256, 1°) en werd het opschrift van het Wetboek van koophandel vervangen door "Wetboek van bepaalde voorrechten op zeeschepen en diverse bepalingen" (artikel 259).

Door de opheffing van de titels 1, 3, 4, 7bis en 8 van boek I van het Wetboek van koophandel bleef van dit wetboek immers alleen nog boek II betreffende de zee-

en binnenvaart over, zodat het een nieuwe titel kreeg om de beperkte restinhoud te weerspiegelen.

Punt 2: het vijfde lid van artikel 16.5.2, §3, DABM verwijst nog naar de Faillissementswet van 8 augustus 1997.

De Wet van 11 augustus 2017¹⁹ hief de Faillissementswet van 8 augustus 1997 op, onder voorbehoud van de toepassing ervan op de faillissementsprocedures die liepen op het ogenblik van de inwerkingtreding van de wet van 11 augustus 2017.

De bepalingen van de Faillissementswet van 8 augustus 1997 werden overgenomen in Boek XX "Insolventie van ondernemingen" in het Wetboek van economisch recht.

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat er thans verkeerdelijk werd verwezen naar artikel 17 faillissementswet in plaats van naar artikel 19, tweede lid Faillissementswet (dit laatste artikel was immers de opvolger van artikel 447, tweede lid van boek III van het Wetboek van Koophandel waarnaar artikel 16.5.2, §3 oorspronkelijk verwees). Deze bepaling is thans opgenomen in artikel XX.113, tweede lid Wetboek van economisch recht zodat thans een verwijzing naar dat artikel wordt opgenomen.

De verwijzing wordt aldus geactualiseerd.

Hoofdstuk 9. Wijziging van het decreet van 4 april 2003 betreffende de oppervlakedelfstoffen

Artikel 32. (art. 18 – termijn eindafwerking)

Een ontginningsactiviteit is een tijdelijke activiteit. Nadat de aanwezige grondstoffen werden geëxploiteerd moet de exploitant een eindafwerking realiseren die toelaat om aan het betrokken gebied de definitieve bestemming, de zogenaamde nabestemming, te geven. Het huidige artikel 18 van het decreet van 4 april 2003 betreffende de oppervlakedelfstoffen stelt dat men deze eindafwerking moet realiseren uiterlijk 5 jaar na de ontginning.

De vijfjarige termijn werd ingevoegd bij het decreet van 30 juni 2017 houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw, zonder te voorzien in specifieke overgangsbepalingen. Bijgevolg trad deze regelgeving de tiende dag na publicatie in het Belgisch Staatsblad op 7 juli 2017 in werking, zijnde op 17 juli 2017. Bij gebrek aan overgangsbepalingen geldt deze verplichting onmiddellijk. Concreet betekent dit dat de vergunninghouders van alle op 17 juli 2017 reeds gerealiseerde ontginningen tegen uiterlijk 17 juli 2022 de eindafwerking van de ontgonnen zones moesten realiseren. Deze verplichting geldt ongeacht een eventuele fasering in de activiteiten of een eventueel langere termijn waarin de toegekende ontginningsvergunning voorziet voor het realiseren van de eindafwerking (waaronder desgevallend ook de opvulling).

Deze termijn van 5 jaar blijkt in praktijk te kort voor diepe en natte ontginningen die vaak omvangrijk zijn en waar gefaseerd ontginnen niet steeds mogelijk is. Onder meer om die reden werden in het verleden en worden nu nog steeds vergunningen voor de opvulling van groeves (rubriek 60) afgeleverd met een termijn langer dan 5 jaar.

¹⁹ Wet van 11 augustus 2017 houdende invoeging van het Boek XX "Insolventie van ondernemingen", in het Wetboek van economisch recht, en houdende invoeging van de definities eigen aan Boek XX en van de rechtshandhabingsbepalingen eigen aan Boek XX in het Boek I van het Wetboek van economisch recht, B.S. 11 september 2017, inwerkingtreding 1 mei 2018.

Om enerzijds tegemoet te komen aan deze vaststelling en anderzijds de realisatie van de eindafwerking binnen een bepaalde termijn te verzekeren, wordt artikel 18 van het Decreet van 4 april 2003 betreffende de oppervlaktedelfstoffen gewijzigd.

De nieuwe regeling bepaalt dat vergunninghouders in principe de eindafwerking moeten realiseren binnen 5 jaar na de beëindiging van de ontginning. Van dit algemeen principe kan uitdrukkelijk door de vergunning worden afgeweken voor zover deze een bepaalde duur vooropstelt voor de eindafwerking. Zo zal aan deze vereiste voldaan zijn wanneer de eindafwerking een vergunningsplichtige opvulling (rubriek 60) omvat en voor deze rubriek een bepaalde duur wordt vooropgesteld. Bij het vooropstellen van een bepaalde duur zal men uiteraard rekening moeten houden met de voorschriften van geldende plannen van aanleg of RUP's waarin desgevallend een termijn wordt bepaald voor ontginning/eindafwerking. Op die manier is het onbeperkt uitstellen van de realisatie in de tijd onmogelijk, maar wordt de nodige flexibiliteit geboden voor diepe en natte ontginningen. In principe geldt immers nog steeds de termijn van 5 jaar, tenzij de vergunning een bepaalde duur vooropstelt. Bovendien wordt de afwijkende termijn bepaald binnen de context van een vergunningsprocedure die de nodige waarborgen biedt, zodat eventuele hinder afdoende wordt beoordeeld en beperkt. Dit biedt ook een antwoord op de specifieke situaties van gefaseerde ontginningen en ontginningen in kader van bouwprojecten.

Hoofdstuk 10. Wijzigingen van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

Artikel 33. (art. 1.3.1.1, §5)

In paragraaf 5, eerste lid, van artikel 1.3.1.1 DIWB worden de vergunningen opgesomd waarvoor een watertoets verplicht moet worden uitgevoerd.

In het vijfde punt daarvan wordt nu nog verwezen naar machtigingen voor gewone en buitengewone werken aan onbevaarbare waterlopen, zoals geregeld in de oorspronkelijke versie van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen. Deze wet werd door het decreet van 26 april 2019²⁰ grondig hervormd, waarbij onder meer het onderscheid tussen gewone en buitengewone werken vervangen werd door de regeling voor de uitvoering van inrichtingswerken.

Punt 5° van artikel 1.3.1.1, §5, eerste lid, DIWB wordt aan deze nieuwe terminologie aangepast.

Aan het zesde punt in het eerste lid van artikel 1.3.1.1, §5, DIWB wordt toegevoegd in welk artikel van het decreet natuurbehoud de vergunning vermeld staat die bedoeld wordt. Zo wordt de regelgeving transparanter.

Artikel 34. (art. 4.1.1 - invoeging definitie circulair afvalwater)

De Vlaamse Regering heeft met de Blue Deal een plan opgemaakt in de strijd tegen waterschaarste en droogte, waarbij circulair watergebruik centraal staat. Het hergebruik van (stedelijk) afvalwater, als alternatieve watervoorziening, kan de waterschaarste beperken. Op dit vlak werd reeds op Europees vlak met de Verordening (EU) 2020/741 van 25 mei 2020 inzake minimumeisen voor hergebruik van water een instrument aangeboden ter regulering van de normen op Unieniveau. Deze treedt in werking op 01/06/2023. Momenteel wordt ook gewerkt aan Vlaamse regelgeving ter implementatie van deze Verordening.

²⁰ Het decreet van 26 april 2019 houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw, B.S. 19 juni 2019.

Waar de Verordening bedoeld is om een kader te bieden voor het hergebruik van gezuiverd stedelijk afvalwater voor landbouwirrigatie, kan hergebruik van afvalwater ook in een ruimere context worden bekeken. Zo zal afvalwater, al dan niet (in een doorgedreven vorm) gezuiverd, van een heffingsplichtige, in veel gevallen bij een andere heffingsplichtige perfect kunnen worden ingeschakeld in diens productieproces, zonder risico's op vlak van volksgezondheid of milieu. Op die manier kan worden vermeden dat deze laatste dient terug te grijpen naar meer schaarse waterbronnen, die bovendien vaak ook duurder zijn. Toch zal ook aan een dergelijke uitwisseling tussen heffingsplichtigen vaak een (eenmalige) kostprijs verbonden zijn, die mogelijks zwaarder opweegt dan het financieel voordeel dat door de ontvanger gehaald wordt uit het gebruik van de alternatieve waterbron. De heffingswetgeving in haar huidige vorm is niet in alle situaties een stimulans voor heffingsplichtigen om hun afvalwater verder ter beschikking te stellen. De aanbieder van afvalwater zal nog steeds gehouden zijn tot betaling van de heffing op de waterverontreiniging op het aangeboden volume, tenzij hij is erkend als nullozer. Dit alles kan er toe leiden dat heffingsplichtigen toch kiezen om niet over te gaan tot het aanbieden van hun afvalwater voor hergebruik. Huidig voorstel wenst een extra financiële stimulans te bieden voor projecten waarbij er een uitwisseling van (gezuiverd) afvalwater plaatsvindt, door een vrijstelling van de heffing op de waterverontreiniging te voorzien voor de aanbieder, mits aan een aantal cumulatieve voorwaarden is voldaan. Op deze manier wil men circulair afvalwatergebruik stimuleren.

Om duidelijk aan te geven wat wordt verstaan onder "circulair afvalwater" in het kader van de heffingswetgeving en de verwijzing doorheen Titel IV van het DIWB te vergemakkelijken, wordt in eerste instantie voorzien in een definitie in artikel 4.1.1. Het uitgangspunt is de uitwisseling van (gezuiverd) afvalwater tussen 2 afzonderlijke heffingsplichtigen, waardoor ook bewust wordt gekozen voor de term circulair "afvalwater" en niet de term circulair "water". Circulair watergebruik binnen hetzelfde bedrijf valt immers niet onder het toepassingsgebied. Ook het gebruik van niet-verontreinigd hemelwater afkomstig van een andere heffingsplichtige wordt niet beoogd, (afval)water afkomstig van bemalingen, bodemsaneringen en grindwinningen daarentegen wel. "Afvalwater" dient begrepen te worden in de zin van artikel 1.1.2. van Titel II van het VLAREM, om het mogelijke toepassingsgebied zo ruim mogelijk te maken. Doorheen Titel IV van het DIWB zal ook steeds verwezen worden naar beide partijen van de uitwisseling als de "aanbieder" enerzijds, d.i. de heffingsplichtige die (een deel van) zijn afvalwater ter beschikking stelt als circulair afvalwater, en de "ontvanger" van het circulair afvalwater, d.i. de heffingsplichtige die van het aangeboden afvalwater gebruik maakt bij de eigen bedrijfsactiviteit.

Artikel 35. (art. 4.2.1.2.1)

Artikel 4.2.1.2.1, tweede lid, DIWB bevat een onweerlegbaar vermoeden wie de heffingsplichtige grondwater is inzake exploitatie van welbepaalde grondwaterwinningen.

Deze bepaling spreekt over de persoon die melding heeft gedaan van een grondwaterwinning.

Een project mag echter maar worden geëxploiteerd de dag na de datum van de betekening van de meldingsakte dan wel de dag na het verstrijken van de beslissingstermijn als de melding geacht wordt te zijn geakteerd (in geval van een stilzwijgende aktenaam).

Bijgevolg is het correcter te spreken over de persoon die een meldingsakte heeft bekomen. Zie ook punt 1°, a), dat ook spreekt over een vergunning die werd verleend, en niet over de aanvraag.

Artikel 36. (art. 4.2.2.1.4 - aanpassing aanvraag en beoordeling(stijdstip) nullozersstatuut)

Artikel 4.2.2.1.4 DIWB bevat de bepalingen m.b.t. het nullozersstatuut. Heffingsplichtigen die door investeringen in het productieproces en/of zuiveringstechnische werken komen tot een totale niet-lozing van afvalwater uit het productieproces, zijn vrijgesteld van de heffing op de waterverontreiniging, voor zover geen sanitair afvalwater en of koelwater wordt geloosd. De verkrijging van het nullozersstatuut is aan een aantal voorwaarden verbonden (niet-lozing, nullozersrapport opgesteld door een MER-deskundige, geen lozingsvergunning verleend...), welke alle moeten voldaan zijn op 1 januari voorafgaand aan het heffingsjaar. Bij decreet van 7 juli 2017²¹ werd via paragraaf 7 reeds een versoepeling aangebracht voor de heffingsplichtigen bij wie de nullozing of de vaststelling van de nullozing pas in de loop van het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar wordt gerealiseerd. Er werd een opsplitsing voorzien van het heffingsjaar, waarbij het nullozersstatuut ingaat vanaf de maand volgend op deze waarin de VMM vaststelt dat aan alle voorwaarden voor erkenning is voldaan.

Als principe bleef echter behouden dat de situatie moet beoordeeld worden op 1 januari van het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar. In de praktijk blijft dit evenwel aanleiding geven tot moeilijkheden en discussies, vooral ook indien aan een nullozer in de loop van het jaar een lozingsvergunning wordt verleend en dus niet meer aan alle voorwaarden voor het nullozersstatuut is voldaan. In deze situatie bv. is geen opsplitsing van het heffingsjaar voorzien, waardoor de heffingsplichtige voor het betreffende heffingsjaar het statuut volledig kwijt is. Het voorstel wil afstappen van het voldaan zijn aan de voorwaarden op 1 januari van het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar en wil de toekenning of het verlies van het statuut koppelen aan de dag dat wordt vastgesteld dat is voldaan aan alle voorwaarden voor het verkrijgen van het statuut, respectievelijk het niet meer voldaan zijn aan de voorwaarden. Dit om zo dicht mogelijk aan te sluiten bij de realiteit. De opsplitsing van de berekening van de heffing in verschillende periodes, met en zonder vrijstelling op basis van nullozing, wordt het principe, dit zowel bij de toekenning als bij het verval van het statuut. De heffing wordt voor de verschillende periodes berekend en geprorateerd op dagbasis. De versoepeling die eerder werd voorzien en waarbij een opsplitsing werd voorzien indien de nullozing in de loop van het jaar wordt gerealiseerd of vastgesteld, is hierdoor overbodig geworden. Paragraaf 7 wordt bijgevolg opgeheven.

De geldigheidsduur van het dossier wordt niet meer gekoppeld aan heffingsjaren, maar aan jaren. Met een jaar wordt een periode van 12 maanden bedoeld. Het startpunt voor de tien jaar wordt bepaald door de dag waarop het nullozersstatuut wordt toegekend, deze dag inbegrepen. Indien het nullozersstatuut bv. wordt toegekend op 30 april 2024, dan zal een eventuele hernieuwing van het statuut dienen te gebeuren vóór 30 april 2034, dag waarop het oorspronkelijke statuut vervalt.

Het koppelen van de toekenning van het statuut aan de dag waarop de vaststelling gebeurt dat aan alle vaststellingen is voldaan, heeft ook tot gevolg dat aan de indiening van het dossier, zoals bepaald in paragraaf 2, geen uiterste termijn meer wordt opgelegd. Het indienen van het dossier blijft echter wel een noodzakelijke voorwaarde voor het toekennen van het nullozersstatuut.

Indien bij een heffingsplichtige die over een geldig nullozersstatuut beschikt, een onvergunde lozing van bedrijfsafvalwater wordt vastgesteld, dan wordt de heffing

²¹ Decreet van 7 juli 2017 tot wijziging van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake grondwaterbeheer en het decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending en houdende delegatie tot coördinatie en codificatie van de waterregelgeving

op de onvergunde lozing berekend conform artikel 4.2.2.1.10. In de huidige tekst van artikel 4.2.2.1.4. wordt gespecificeerd dat voor de resterende termijn van het nog lopende statuut, de vrijstelling slechts behouden blijft indien aan de onvergunde lozings situatie is verholpen. Het vaststellen van een onvergunde lozing heeft dus niet meteen het verval van het nullozersstatuut tot gevolg. Kan de heffingsplichtige aantonen dat er een einde werd gesteld aan de onvergunde lozing, dan zal, behoudens nieuwe vaststelling, de jaren erop de vrijstelling terug onverkort worden toegepast.

Soms gebeurt het echter dat bv. bij de vaststelling van een onvergunde lozing het bestaan van een vaste constructie wordt opgemerkt, die reeds aanwezig was op het ogenblik van de vaststellingen naar aanleiding van de toekenning van het nullozersstatuut, maar waarvan het bestaan niet vermoed kon worden op basis van het nullozersrapport en/of niet visueel waarneembaar was. In dat geval werd het nullozersstatuut oorspronkelijk onterecht toegekend. Indien men de ware feitelijke situatie zou hebben gekend, zou men niet tot de conclusie zijn kunnen komen dat voldaan was aan de voorwaarden van artikel 4.2.2.1.4. De huidige tekst van het artikel biedt geen pasklare oplossing voor deze situatie. Een heffingsplichtige die zou remediëren aan het probleem, zou kunnen stellen "opnieuw" te voldoen aan de voorwaarden van het nullozersstatuut en zich voor de erop volgende jaren dus terug willen beroepen op de vrijstelling. Om dit te verhelpen wordt nu expliciet bepaald dat in situaties waarin de werkelijke lozings situatie niet overeenstemde met de inhoud van het dossier, het statuut vervalt vanaf de dag dat dit wordt vastgesteld. Om opnieuw te kunnen genieten van de vrijstelling voor nullozing, zal de heffingsplichtige een nieuw dossier dienen over te maken aan de VMM en zal het nullozersstatuut pas opnieuw worden toegekend indien deze laatste vaststelt dat aan alle voorwaarden van artikel 4.2.2.1.4 is voldaan.

De voorgestelde wijzigingen hebben geen invloed op de geldigheidsduur van de op het ogenblik van de bekendmaking bestaande, niet-ervallen nullozersstatuten. Deze blijven gekoppeld aan de datum van toekenning van het oorspronkelijk statuut (1 januari), ook wat een eventuele hernieuwing betreft. Voor de nieuw toegekende nullozersstatuten zal de dag van vaststelling dat aan alle voorwaarden is voldaan, wel bepalend zijn als startdatum van de geldigheidsduur. Op langere termijn zal dit tot een nog verder doorgedreven spreiding leiden van de aanvragen en dus minder druk op MER-deskundigen en de VMM. Het vaststellen van de periodes van het heffingsjaar bij toekenning en verval van het statuut op dagbasis, wordt daarnaast als in het voordeel van de heffingsplichtige beschouwd.

Het voorstel past de tekst van artikel 4.2.2.1.4 ook op 2 plaatsen aan waar nog wordt verwezen naar de verzending van informatie per fax. Dit communicatiemiddel wordt niet meer gebruikt door de VMM, zodat deze vermelding zonder nut is geworden.

Artikel 37. (art. 4.2.2.1.7)

Voorliggend artikel voert een terminologisch aanpassing door.

Bij de aanvraag tot vrijstelling van de verplichting tot betaling van de heffing, moet als het gaat om een inrichting of activiteit als vermeld op de indelingslijst, vermeld in artikel van 5.2.1, §1, DABM, bij de aanvraag geen afschrift worden gevoegd van de melding maar wel van de meldingsakte.

Artikel 38. (art. 4.2.2.1.8)

Voorliggend artikel voert een terminologisch aanpassing door.

Bij de aanvraag tot vrijstelling van de verplichting tot betaling van de in artikel 4.2.2.1.1 DIWB bedoelde heffing, moet als het gaat om een inrichting of activiteit

als vermeld op de indelingslijst, vermeld in artikel van 5.2.1, §1, DABM, bij de aanvraag geen afschrift worden gevoegd van de melding maar wel van de meldingsakte.

Artikel 39. (art. 4.2.2.1.10 - onvergunde lozingen)

Artikel 4.2.2.1.10 bevat de heffingsregeling voor onvergunde en niet-conforme lozingen. Indien één van de in dit artikel bedoelde lozingen wordt vastgesteld, wordt de berekening van de heffing opgesplitst in enerzijds een "normale" heffingsberekening voor de periode van vergunde lozing, en anderzijds een "aangepaste" heffingsberekening voor de periode van de onvergunde of niet-conforme lozing. Sinds 1 januari 2017 is het voor de heffingsplichtige mogelijk om op een aantal vlakken een tegenbewijs te leveren. Zo kan de heffingsplichtige in de huidige stand van de wetgeving bewijzen aanleveren over het aandeel correcte en niet-correcte lozing. Als noodzakelijke voorwaarde wordt gesteld dat de toezichthouder bevoegd voor milieuhandhaving deze bewijzen kan bevestigen of staven op basis van de eigen vaststellingen. Kan de heffingsplichtige het bewijs leveren, dan wordt Qx gelijkgesteld aan het bewezen aandeel van de onvergunde of niet-conforme lozing. Deze Qx wordt dan vermenigvuldigd met de specifieke omzettingcoëfficiënt Cx.

In de praktijk blijken onvergunde lozingen vaak echter geen lozingen van ongezuiverd afvalwater, maar lozingen van (neven)producten van het productieproces zelf, zoals bv. zuiver bloed en melk. De omzettingcoëfficiënt Cx geeft hierbij geen representatief beeld van de vervuiling die in het milieu wordt gebracht. Om het principe "de vervuiler betaalt" correcter te kunnen toepassen, zou niet het werkelijk aandeel wat het volume betreft, maar de werkelijke vuilvracht van het onvergund of niet-conform geloosd afvalwater moeten kunnen worden aangetoond. Het probleem bij dergelijke lozingen is net dat de vuilvracht een onbekend gegeven is. Nochtans worden bij vaststellingen vaak door de toezichthouder bevoegd voor milieuhandhaving of door VMM schepstalen genomen van het onvergund of niet-conform geloosde afvalwater. Deze schepstalen geven een realistischer beeld van de vervuiling die in het milieu wordt gebracht. In combinatie met een inschatting van het debiet dat op het ogenblik van de vaststellingen onvergund of niet-conform wordt geloosd, komt men tot een correctere inschatting van de impact van de lozing, die meer in lijn ligt met de werkelijkheid.

Met de voorgestelde wijzigingen aan artikel 4.2.2.1.10, §1, valt de mogelijkheid voor de heffingsplichtige om het werkelijk aandeel Qx van de onvergund of niet-conforme lozing te bewijzen, weg. De heffingsformule voor de periode van onvergunde of niet-conforme lozing wordt aangepast, waarbij nu in de formule in de plaats van $Qx \times Cx$ wordt verwezen naar de vuilvracht Nx. Waar de forfaitaire berekening voor het overige ongewijzigd is gebleven, volstaat het voor de heffingsplichtige niet meer om enkel het tegenbewijs te leveren van het werkelijk aandeel Qx. Er wordt voorzien dat de werkelijke vuilvracht Nx aangetoond wordt indien zowel meet- en analyseresultaten beschikbaar zijn van een schepstaal genomen van de onvergunde of niet-conforme lozing, als een inschatting van het debiet of het totale volume van deze lozing. Daarbij worden enkel schepstalen toegelaten die werden genomen door de toezichthouder bevoegd voor milieuhandhaving en schepstalen genomen door VMM. Andere schepstalen, zoals bv. deze genomen door de heffingsplichtige zelf, zijn onvoldoende objectief verifieerbaar en controleerbaar. De inschattingen m.b.t. het debiet of het volume worden teruggevonden in het proces-verbaal dat n.a.v. de vaststellingen door de toezichthouder bevoegd voor milieuhandhaving wordt opgemaakt.

Als beide gegevens, zowel meet- en analyseresultaten afkomstig van een schepstaal als de inschatting van het debiet of het volume, beschikbaar zijn, dan wordt de vuilvracht Nx bepaald volgens de uitgebreide berekeningsmethode opgenomen in artikel 4.2.2.3.1. Dit kan aanleiding geven tot een lagere, maar ook

tot een hogere heffing dan deze berekend o.b.v. de berekening opgenomen in het eerste lid van artikel 4.2.2.1.10. Een aantal factoren van deze formule zijn in de gebruikelijke invulling echter niet aangepast voor de heffingsberekening voor de periode van onvergunde of niet-conforme lozing. De uitgebreide berekeningsmethode gaat immers uit van de meet- en analyseresultaten van door de heffingsplichtige of VMM georganiseerde meetcampagnes, waarbij o.a. het jaarvolume geloosd afvalwater Q_j en het gemeten dagdebiet Q_d in de berekening meegenomen wordt. In het voorstel wordt dan ook voor de factoren N , Q_d , Q_j en Q_{dv} bepaald hoe deze, in afwijking van hetgeen is bepaald in artikel 4.2.2.3.1, ingevuld moeten worden om de berekening voor de periode van onvergunde of niet-conforme lozing mogelijk te maken. N_k wordt hierbij gelijkgesteld aan 0, aangezien de heffing op het koelwater voor de periode van de onvergunde of niet-conforme lozing reeds afzonderlijk wordt bepaald in de afwijkende formule van artikel 4.2.2.1.10, §1. Indien er voor dezelfde periode van onvergunde of niet-conforme lozing meerdere bruikbare schepstalen en/of inschattingen van het debiet of het volume beschikbaar zijn, worden al deze gegevens gebruikt om de werkelijke vuilvracht te bepalen.

Bij vaststelling van meerdere onvergunde of niet-conforme lozingen in de loop van het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar, wordt in de huidige stand van de wetgeving de duur van de afzonderlijke periodes gecumuleerd. Doordat in het voorstel nu verwezen wordt naar de vuilvracht van de onvergunde of niet-conforme lozing, dienen de afzonderlijke periodes echter afzonderlijk beoordeeld te worden. De vuilvracht van de verschillende onvergunde of niet-conforme lozingen kan immers zeer uiteenlopend zijn, waardoor ook de verschuldigde heffing voor elke afzonderlijke periode verschillend kan zijn. Het is ook niet ondenkbaar dat voor de ene periode wel de nodige gegevens beschikbaar zijn om de berekening o.b.v. artikel 4.2.2.3.1 mogelijk te maken, terwijl dit voor een andere periode niet het geval kan zijn.

Artikel 40. (art. 4.2.2.1.12 - invoering vrijstelling voor aanbieder circulair afvalwater)

Dit voorstel wil een nieuw artikel 4.2.2.1.12 invoeren dat voor de aanbieder van circulair afvalwater in een vrijstelling van de heffing op de waterverontreiniging voorziet voor het aangeboden volume circulair afvalwater. Omdat er hierbij ook over gewaakt moet worden dat het doorgeven van afvalwater voor hergebruik geen negatieve impact heeft op het milieu, wordt de vrijstelling verbonden aan een aantal cumulatieve voorwaarden.

Aanvankelijk dient er voldaan te zijn aan 4 voorwaarden:

- 1) de aanbieder van het circulair afvalwater dient aan de VMM een tussen hem en de ontvanger afgesloten schriftelijke overeenkomst te bezorgen. Het is van belang dat de VMM kan vaststellen dat het gaat om een duurzame vorm van uitwisseling, waarbij beide partijen kunnen geïdentificeerd worden, de wijze van uitwisseling van het circulair afvalwater kan worden bepaald, wat de samenstelling is van het uitgewisselde afvalwater en wat het minimale uitgewisselde volume op periodieke basis zal zijn. De VMM zal in een modelovereenkomst voorzien, waarbij minstens deze zaken zijn opgenomen, om een correcte identificatie van zowel aanbieder als ontvanger en een controle op de uitwisseling mogelijk te maken. In sommige situaties echter kan het circulair afvalwater aangeboden worden aan meerdere heffingsplichtigen, waarbij het niet eenvoudig is om per ontvanger een schriftelijke overeenkomst op te stellen. Er wordt hierbij bv. gedacht aan het afnemen van circulair afvalwater door landbouwers voor beregening of afname door groendiensten of de brandweer voor taken van algemeen belang. De VMM zal daarom aanvankelijk in een afzonderlijke modelovereenkomst voorzien voor dergelijke gevallen. Naderhand zal deze werkwijze geëvalueerd worden in het kader van de Vlaamse Reuse-regelgeving en de administratieve verplichtingen die in die

- regelgeving worden opgelegd. Administratieve overlast dient immers te worden vermeden;
- 2) er is een verzegelde debietmeter aanwezig op de aangeboden stroom circulair afvalwater;
 - 3) het circulair afvalwater wordt via een vaste constructie (dit kan bv. gaan om een systeem van leidingen, een vast van de ondergrond afgescheiden bufferbekken van waaruit de ontvanger het aangeboden circulair afvalwater oppompt...) aangeboden. Dit geldt voor alle situaties: ook in geval circulair afvalwater wordt aangeboden voor beregening of taken van algemeen nut moet dit gebeuren via een vast aansluitpunt bij de aanbieder. Een systeem van losse leidingen/darmen wordt niet aanzien als een vaste constructie;
 - 4) de samenstelling van het circulair afvalwater werd bij aanvang van de uitwisseling bepaald a.d.h.v. een schepstaal uitgevoerd door een daartoe erkend labo. Er moet geen afzonderlijk schepstaal worden genomen op het volume aangeboden circulair afvalwater, indien dit volume na de meetgoot wordt aangeboden en er een jaarlijkse meetcampagne op de totaliteit van het via deze meetgoot geloosde bedrijfsafvalwater wordt georganiseerd. In die situatie zit het volume aangeboden circulair afvalwater immers al opgenomen in het bemonsterde afvalwater, zodat die resultaten ook voor de bepaling van de samenstelling van het circulair afvalwater kunnen worden gebruikt.

De datum waarop door de VMM wordt vastgesteld dat aan deze 4 basisvoorwaarden is voldaan, vormt het startpunt voor de toekenning van de vrijstelling. Er is daarbij geen termijn verbonden aan de geldigheid van de vrijstelling, zoals dit bv. wel het geval is bij de vrijstelling voor nullozing. De vrijstelling kan worden toegekend tot op het ogenblik dat de uitwisseling van het circulair afvalwater tussen de aanbieder en de ontvanger wordt stopgezet. De datum waarop een einde is gekomen aan de uitwisseling vormt dan meteen ook de dag waarop de vrijstelling vervalst. Zowel bij de toekenning als bij het verval van de vrijstelling is er dus een opdeling in periodes met en zonder vrijstelling van het heffingsjaar mogelijk, waarbij geprorateerd wordt op dagbasis.

Dat er geen geldigheidsduur is verbonden aan de vrijstelling, betekent daarentegen niet dat de vrijstelling niet kan geweigerd worden voor een bepaald heffingsjaar. Een jaarlijkse bijkomende voorwaarde vormt de verplichting voor de ontvanger om een meetcampagne te organiseren op zijn volledige bedrijfsafvalwaterstroom. De ontvanger dient dus een heffingsplichtige te zijn die kiest voor de uitgebreide berekeningsmethode, opgenomen in artikel 4.2.2.3.1 e.v. van het DIWB. Enkel op deze manier kan de vuilvracht die uiteindelijk in het milieu wordt gebracht correct worden belast. Indien de ontvanger belast wordt op basis van de forfaitaire methode wordt de heffing berekend op basis van omzettingsscoëfficiënten van toepassing op de sector van de ontvanger. Het circulair afvalwater is vaak afkomstig van heffingsplichtigen actief in andere sectoren, waardoor de forfaitaire berekeningsmethode niet aangepast is om de bijkomende vervuiling van het circulair afvalwater in de heffing mee te nemen. Het jaarlijks uitvoeren van een meetcampagne geeft ook een extra controlemechanisme voor de uiteindelijk in het milieu gebrachte vervuiling, dit ook op het vlak van de vergunde voorwaarden en handhaving.

Het is uiteraard steeds mogelijk dat de ontvanger voor een bepaald heffingsjaar uitzonderlijk niet beschikt over geldige meet- en bemonsteringsresultaten. In de heffingswetgeving is hiervoor al voorzien dat de heffingsplichtige die zich in deze situatie bevindt, bij de aangifte van dat heffingsjaar de toepassing van de afwijkende berekeningsmethode opgenomen in artikel 4.2.2.3.5 kan vragen, de zogenaamde "anomalieënregeling". Indien de heffingsplichtige aan de voorwaarden voor toepassing van dit artikel voldoet, worden de meet- en bemonsteringsresultaten van de 3 voorgaande heffingsjaren als basis genomen voor de berekening van de heffing van het heffingsjaar zonder geldige resultaten. Aangezien men op dat ogenblik voor de bepaling van de heffing, hoewel ook

“forfaitair” berekend, toch terugvalt op meet- en bemonsteringsresultaten, staat dit de toepassing van de vrijstelling bij de aanbieder niet in de weg. De ontvanger kan slechts 1 maal per 4 jaar toepassing maken van de anomalieënregeling, zodat dit ook bij de toepassing van artikel 4.2.2.1.12 een uitzonderingssituatie blijft. Een ontvanger die slechts start met het organiseren van meetcampagnes naar aanleiding van de uitwisseling van circulair afvalwater, kan niet aanzien worden als “starter” voor de toepassing van de anomalieënregeling.

Aan de aanbieder wordt niet de voorwaarde gesteld dat deze belast wordt op basis van de uitgebreide berekeningsmethode. De aanbieder dient daarentegen wel jaarlijks opnieuw de samenstelling van het aangeboden circulair afvalwater te bepalen a.d.h.v. een schepstaal (of de resultaten van een meetcampagne indien het circulair afvalwater wordt aangeboden na de meetgoot). Naast een bijkomende controle op het aangeboden circulair afvalwater, wordt hierbij ook voorzien in een “back-up” indien de ontvanger voor een bepaald heffingsjaar niet beschikt over geldige meet- en bemonsteringsresultaten en deze ook niet voldoet aan de voorwaarden voor toepassing van de anomalieënregeling. In dat geval wordt de ontvanger belast op basis van de forfaitaire berekeningsmethode met toepassing van de omzettingcoëfficiënten voor de sector van toepassing op de bedrijfsactiviteit. Zoals hiervoor reeds aangegeven kan in dat geval de bijkomende vervuiling afkomstig van het circulair afvalwater, niet correct worden ingeschat of belast. De vrijstelling kan dan ook niet worden toegekend aan de aanbieder. Om de financiële gevolgen voor de aanbieder in te perken, voorziet het voorstel dat de heffing op het aangeboden circulair afvalwater wordt berekend op basis van de uitgebreide berekeningsmethode opgenomen in artikel 4.2.2.3.1 e.v., waarbij de resultaten van het schepstaal worden gebruikt voor de invulling van de parameters van de heffingsformule. Een andere invulling van de component Q_j is hierbij wel noodzakelijk, waarbij wordt uitgegaan van het gemeten volume aangeboden circulair afvalwater op jaarbasis. Indien de aanbieder uitzonderlijk niet of slechts voor een beperkte periode van het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar zou beschikken over tellerstandten ten gevolge van bv. een defect aan de debietmeter, ontbreekt echter noodzakelijke informatie voor de toepassing van artikel 4.2.2.3.1. In subsidiaire orde wordt daarom bepaald dat in dat geval kan teruggegrepen worden naar het minimale volume circulair afvalwater opgenomen in de schriftelijke overeenkomst. De met artikel 44 voorgestelde wijzigingen aan artikel 4.2.2.3.8, waarbij tellerstandten van een nieuwe debietmeter retroactief kunnen worden in aanmerking genomen, kan in deze situatie niet worden toegepast.

Door de resultaten van het schepstaal in aanmerking te nemen voor de berekening van de heffing op het circulair afvalwater, wordt vermeden dat aanbieders die het circulair afvalwater aanbieden voor de meetgoot of die geen gebruik maken van de uitgebreide berekeningsmethode, geconfronteerd worden met een heffing o.b.v. omzettingcoëfficiënten op het volume aangeboden circulair water, welke in de meeste gevallen aanleiding zal geven tot een hogere heffing. Het lijkt daarbij ook aan te raden de verplichting voor de ontvanger om jaarlijks een meetcampagne te organiseren als dusdanig in te schrijven in de schriftelijke overeenkomst, zodat ook contractueel de gevolgen kunnen vastgelegd worden indien de ontvanger niet aan deze verplichting voldoet en de aanbieder daardoor geen beroep zou kunnen doen op de vrijstelling.

Het voorstel bevat ook een uitzondering op de verplichting tot bemonstering voor de ontvanger, en dit voor 3 categorieën heffingsplichtigen-ontvangers, waarvoor het organiseren van een meetcampagne op het bedrijfsafvalwater zo goed als onmogelijk is door de specifieke lozingssituatie. Circulair afvalwater kan immers bij deze categorieën ontvangers evengoed nuttig worden ingezet in het productieproces zonder verwachte negatieve impact op het milieu.

Een eerste categorie betreft de ontvangers die beschikken over het statuut van nullozer. Bij nullozers wordt het water veelal opgenomen in het product, waarbij

ook vaak strikte kwaliteitseisen worden gesteld. In andere gevallen wordt het bedrijfsafvalwater afgevoerd door een extern verwerker.

Een tweede en derde categorie betreft respectievelijk de ontvangers die het circulair afvalwater gebruiken voor beregening (zoals bedoeld in sector 28e van bijlage 5 bij het decreet) en ontvangers die dit circulair afvalwater inzetten voor de uitoefening van een taak van algemeen belang. Deze categorieën kaderen in de Verordening van de Europees Parlement en de Raad van 25 mei 2020 inzake minimumeisen voor hergebruik van water en de ter implementatie van deze Europese regelgeving uit te werken Vlaamse regelgeving. Enkel de ontvangers die voldoen aan de voorwaarden voor hergebruik van effluent en beschikken over een toelating hiervoor, worden bedoeld met deze categorieën heffingsplichtigen. Als ontvanger in de zin van de derde categorie wordt in het bijzonder de brandweer aangemerkt die het circulair afvalwater inzet als bluswater bij interventies. Brandweerploegen verbonden aan bedrijven, die instaan voor de brandveiligheid van de bedrijfsterreinen, worden niet beoogd. Op heden wordt voor het aanbieden van gezuiverd afvalwater aan derden voor irrigatie en bewatering gewerkt met een grondstofverklaring, die door de aanbieder dient te worden aangevraagd bij OVAM. Het valt af te wachten op welke manier de toelating in de toekomstige Vlaamse regelgeving zal worden aangepakt. Na publicatie hiervan, zal er een evaluatie plaatsvinden van de heffingsregelgeving en zal deze, indien nodig, verder worden afgestemd op de Reuse-regelgeving.

Tenslotte is het van belang dat de aanbieder en ontvanger de tussen hen afgesloten schriftelijke overeenkomst actueel houden. Deze schriftelijke overeenkomst vormt immers de basis voor de uitwisseling van het circulair afvalwater en de bijhorende vrijstelling voor de aanbieder. Er wordt daarom verwacht dat de aanbieder de VMM binnen 1 maand na het aanbrengen van wijzigingen aan de verplichte inhoudelijke bepalingen en eventuele andere bepalingen die van belang kunnen zijn voor de vrijstelling op de hoogte brengt en een kopie van de aangepaste overeenkomst bezorgt, indien van toepassing.

Artikel 41. (art. 4.2.2.3.1 - aangepaste bepaling van de heffing)

Elke heffingsplichtige grootverbruiker kan ervoor kiezen om jaarlijks een meet- en bemonsteringscampagne te organiseren op het geloosde bedrijfsafvalwater. In dit geval zal de vuilvracht bepaald worden volgens de uitgebreide berekeningsmethode opgenomen in artikel 4.2.2.3.1 e.v. van het DIWB. In de huidige stand van de wetgeving wordt, indien er in de loop van het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar meerdere meet- en bemonsteringscampagnes werden georganiseerd, de N1-component enkel bepaald op basis van de resultaten van de meetcampagne georganiseerd in de maand van grootste bedrijvigheid. De maand van grootste bedrijvigheid is daarbij deze waarin het rekenkundig gemiddelde van de op dagbasis berekende N1-component het grootst is.

De formule voor de uitgebreide berekeningsmethode, en daarmee ook dit begrip, werd ingevoerd in een periode waarin het netwerk van rioolwaterzuiveringsinstallaties ("RWZI's") nog diende te worden uitgebouwd. Het was op dat ogenblik nodig om de piekbelasting te kennen en te kunnen belasten. Intussen is echter het netwerk van RWZI's uitgebouwd, waardoor de noodzaak om de piekbelasting te kennen, zich minder stelt. Bovendien heeft het in aanmerking nemen van enkel de hoogste N1-waarde, en geen gemiddelde zoals dit wel voor de andere componenten het geval is, in de praktijk al vaak aanleiding gegeven tot discussies. Dit vooral indien een heffingsplichtige stelt dat de hoge gemeten N1-waarde het gevolg is van een calamiteit, bv. door een defect aan de waterzuiveringsinstallatie of een fout tijdens het productieproces waardoor er tijdelijk zwaarder vervuild afvalwater werd geloosd. De tijdens deze "calamiteit" gemeten N1-waarde zal echter bepalend zijn voor het volledige jaar. Zelfs het uitvoeren van een tweede meetcampagne later in het jaar zal niet kunnen

verhinderen dat de meetcampagne waarin de calamiteit zich voordeed een grote impact heeft op de heffing voor het volledige jaar.

In dit voorstel wordt afgestapt van het principe van het enkel in aanmerking nemen van de hoogste N1-component. Net zoals voor de andere componenten zal nu ook voor de N1-component worden uitgegaan van alle geldige meet- en bemonsteringsresultaten. Elke vervuiling, gemeten tijdens een meetcampagne, is immers representatief voor de periode waarin werd gemeten en dient dus betrokken te worden in de berekening van de heffing, dit conform het "de vervuiler betaalt"-principe. Het uitmiddelen van de N1-component zal ongetwijfeld een invloed hebben op de vuilvracht N, zodat de heffing als meer representatief voor de vervuiling van het volledige jaar voorafgaand aan het heffingsjaar wordt aangevoeld. Heffingsplichtigen worden op die manier ook aangespoord om meer dan 1 meetcampagne te organiseren en zich niet te beperken tot de periode van de grootste vervuiling. Zo wordt ook een betere controle en opvolging van de productieprocessen en installaties nagestreefd.

De inwerkingtreding van de voorgestelde wijzigingen is voorzien op 1 januari 2024. Dit betekent dat de gewijzigde bepaling van de N1-component automatisch zal kunnen toegepast worden vanaf heffingsjaar 2024. Voor de heffingsjaren voor 2024 wordt de heffing, berekend op basis van artikel 4.2.2.3.1, nog steeds in grote mate bepaald door de N1-component, bepaald op basis van de meet- en bemonsteringsresultaten van de meetcampagne uitgevoerd in de maand van de grootste bedrijvigheid. Het is niet ondenkbaar dat zich tijdens de geplande jaarlijkse meetcampagne, of de door VMM uitgevoerde en enige meetcampagne, net een incident voordoet dat leidt tot een verhoogde N1-component. Heffingsplichtigen die naar aanleiding van dit incident extra meetcampagnes laten uitvoeren, zullen echter in de huidige stand van artikel 4.2.2.3.1 niet kunnen verhinderen dat de meet- en bemonsteringsresultaten van de meetcampagne tijdens dewelke het incident zich heeft voorgedaan, bepalend zullen zijn voor de N1-component en dus ook een grote impact zullen hebben op de heffing voor het volledige heffingsjaar.

Het invoeren van een overgangsmaatregel maakt het voor heffingsplichtigen die zich voor heffingsjaren voor heffingsjaar 2024 in bepaalde specifieke situaties bevinden toch mogelijk om ook al de berekening te vragen op basis van het gewijzigde artikel 4.2.2.3.1, zodat de gevolgen van het incident kunnen worden uitgemiddeld. Deze overgangsmaatregel is gekoppeld aan cumulatieve voorwaarden.

De heffingsplichtige moet in eerste instantie zelf de toepassing vragen van het gewijzigde artikel 4.2.2.3.1, dit bij aangetekende brief verstuurd uiterlijk op 31 december 2024. De poststempel is hierbij bepalend. Zo krijgen de heffingsplichtigen een termijn van 1 jaar na inwerkingtreding van het gewijzigde artikel 4.2.2.3.1 om een aanvraag aan de VMM te doen.

Het heffingsdossier zelf moet betrekking hebben op heffingsjaar 2020, 2021, 2022 of 2023. Dit betekent dat het incident heeft zich voorgedaan tijdens een meetcampagne die ten vroegste vanaf 1 januari 2019 werd uitgevoerd.

Daarbij mag de heffing ook nog niet definitief geworden zijn. Heffingen die nog niet zijn ingekohierd of waartegen nog de mogelijkheid openstaat om een bezwaarschrift in te dienen vallen onder deze toepassing. Ook als er nog geen beslissing over het ingediende bezwaarschrift werd genomen, als er nog een beroepsmogelijkheid openstaat tegen de beslissing over het bezwaarschrift of als er een gerechtelijke procedure lopende is waarin nog geen definitieve uitspraak werd gedaan, zorgen ervoor dat de heffing nog niet definitief is geworden.

Een logische voorwaarde is de voorwaarde dat er meerdere meetcampagnes moeten zijn georganiseerd. Uiteraard kan een uitmiddeling van de N1-component, op basis van het gewijzigde artikel 4.2.2.3.1, slechts gebeuren indien er meet- en bemonsteringsresultaten beschikbaar zijn van verschillende meetcampagnes die werden uitgevoerd in het jaar voor het heffingsjaar. De meetcampagnes kunnen zowel door de heffingsplichtige als door VMM zijn georganiseerd.

Uit deze verschillende meetcampagnes moet ook blijken dat het incident dat zich heeft voorgedaan, een eenmalige verhoogde lozing betreft en de zwaardere vervuiling geen gevolg is van bv. een structureel probleem, een tijdelijke verhoging van het productieniveau of tijdelijk afwijkend productieproces, of een gebrek aan onderhoud van de installaties of de waterzuivering van de heffingsplichtige. De beoogde situatie is deze waarbij een basisproduct of een grondstof, gebruikt in het productieproces, niet zoals gewoonlijk wordt opgenomen in het eindproduct, maar incidenteel geloosd werd samen met het bedrijfsafvalwater. De heffingsplichtige dient het bewijs hiervan aan te leveren.

Als de VMM overgaat tot het toepassen van het gewijzigde artikel 4.2.2.3.1, dan zal dit aanleiding geven tot de vermindering van het oorspronkelijke heffingsbedrag. Als de heffingsplichtige al tot betaling was overgegaan, dan zal dit leiden tot een terugbetaling van het verschil tussen het oorspronkelijke heffingsbedrag en het herrekende heffingsbedrag. Artikel 418 van het Wetboek Inkomstenbelastingen bepaalt dat bij terugbetalingen van dergelijke bedragen in principe moratoriuminteressen verschuldigd zijn. Omdat het in dit geval echter gaat om een gunstmaatregel, zijn er op de terugbetalingen die in dit kader gebeuren, in afwijking van artikel 418 WIB geen moratoriuminteressen verschuldigd. Ook kosten die de heffingsplichtige al zou hebben gemaakt bij de betwisting van het oorspronkelijke heffingsbedrag, denk maar aan kosten gekoppeld aan een gerechtelijke procedure, blijven ten laste van de heffingsplichtige en kunnen niet op de VMM verhaald worden.

Verder wordt met dit voorstel artikel 4.2.2.3.1 aangepast aan de situatie waarin circulair afvalwater wordt uitgewisseld tussen een aanbieder en een ontvanger. Bij het aanbieden van circulair afvalwater na de meetgoot, zit in de component Qd, ook een fractie circulair afvalwater vevat. Als de aanbieder geniet van de vrijstelling voorzien in artikel 4.2.2.1.12 dient dit circulair afvalwater in mindering te worden gebracht, zodat dit volume niet wordt meegenomen voor de berekening van de heffing voor het heffingsjaar. Het voorstel voorziet daarom dat Qd vermenigvuldigd wordt met een breuk waarvan de teller bepaald wordt door het jaarvolume geloosd afvalwater Qj, zoals bepaald conform artikel 4.2.2.3.8, en de noemer door diezelfde Qj, vermeerderd met het gemeten jaarvolume aangeboden circulair afvalwater. Op die manier wordt de Qd procentueel verlaagd met de fractie aangeboden circulair afvalwater. Zou de aanbieder voor een bepaald heffingsjaar niet kunnen genieten van de vrijstelling, dan worden de componenten Qj en Qd bepaald alsof er geen aanbieding van circulair afvalwater heeft plaatsgevonden.

Voor heffingsplichtigen die circulair afvalwater aanbieden voor de meetgoot, stelt bovenstaand probleem zich niet. Bij deze categorie aanbieders zou zich daarentegen een ander fenomeen kunnen manifesteren: het kunstmatig verlagen van de Qd door tijdens de uitvoering van meetcampagnes aanzienlijk grotere hoeveelheden circulair afvalwater aan te bieden dan in andere periodes, of in de meest extreme gevallen, enkel tijdens het uitvoeren van de meetcampagnes circulair afvalwater aan te bieden. Op deze manier zou ook de heffing aanzienlijk kunstmatig verlaagd kunnen worden. Er wordt daarom voorzien dat, indien de VMM kan aantonen dat de Qd niet representatief is, de Qd forfaitair wordt bepaald door de Qj, berekend conform artikel 4.2.2.3.8, te delen door het aantal lozingsdagen in het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar.

De VMM kan de niet-representativiteit van de Qd aantonen door een vergelijking met de hierboven forfaitair bepaalde Qd te vergelijken met de gemeten Qd. Ligt deze laatste in lijn of hoger dan de eerste, dan is er geen aanpassing van de Qd nodig. De aanpassing zal ook slechts gebeuren indien deze aanleiding geeft tot een hogere heffing.

Door de uitmiddeling van alle resultaten, kan voortaan Qdv ook eenvoudiger geformuleerd worden als het gemiddelde van alle Qd. Op 2 plaatsen wordt artikel 4.2.2.3.1 dan ook in die zin aangepast.

Artikel 42. (art. 4.2.2.3.3 - aanpassing 30%-regel)

Artikel 4.2.2.3.3 DIWB bevat de zogenaamde "30%-regel". De huidige tekst van het artikel wil heffingsplichtigen ertoe aanzetten de jaarlijkse meetcampagne te laten doorgaan in de maand van de grootste bedrijvigheid, waarmee de maand wordt bedoeld waarin de N1-component het hoogst is. Omdat met het voorstel opgenomen in artikel 41 er wordt gestreefd naar een uitmiddeling van de N1-component, wordt ook artikel 4.2.2.3.3 hieraan aangepast. De voorgestelde aanpassingen voorzien in een vergelijking van de N-waarde bepaald enerzijds o.b.v. alle geldige resultaten van monsternemingen (er wordt hierbij ook ruimte gelaten voor schepmonsters al dan niet genomen door de VMM, zie ook verder) m.u.v. deze uitgevoerd in opdracht van de heffingsplichtige, en anderzijds de N-waarde bepaald o.b.v. de meetcampagne van de heffingsplichtige, of indien er meerdere meetcampagnes werden georganiseerd, deze met de hoogste vuilvracht. Indien de eerstgenoemde bepaalde N-waarde, 30% hoger ligt dan de laatstgenoemde, dan zullen alle resultaten van de door de heffingsplichtige georganiseerde meetcampagnes van de heffingsberekening worden uitgesloten. Op deze manier tracht men heffingsplichtigen te verplichten om toch minstens te bemonsteren in de periode met de grootste vervuiling.

Als bijvoorbeeld op basis van de resultaten niet afkomstig van de heffingsplichtige de N-waarde 500 VE (vervuilingseenheden) bedraagt en de heffingsplichtige heeft twee campagnes uitgevoerd respectievelijk met een N-waarde van 100 VE en 200 VE, dan wordt als N-waarde de 500 VE gebruikt (200 t.o.v. 500 is meer dan 30% verschil). De heffingsplichtige heeft dan nagelaten om in de periode met de hoogste vervuiling te meten. Indien de N-waarde zonder de resultaten van de heffingsplichtige 500 VE bedraagt en de heffingsplichtige heeft drie campagnes uitgevoerd respectievelijk met een N-waarde van 100 VE, 200 VE en 400 VE, dan wordt als N-waarde 300 VE gebruikt, nl. het gemiddelde van 500, 100, 200 en 400 (400 t.o.v. 500 is immers minder dan 30% verschil).

Indien de 30%-regel wordt toegepast, worden de kosten van de monsternemingen die door VMM zijn gedragen, ten laste gelegd van de heffingsplichtige. Het voorstel voorziet ook hier dat de vergelijking gebeurt tussen de berekening op basis van alle resultaten van monsternemingen, met uitzondering van deze van de heffingsplichtige, en deze op basis van de resultaten van de meetcampagne van de heffingsplichtige met de hoogste vuilvracht.

Door niet meer te verwijzen naar de resultaten afkomstig van de VMM, maar algemener naar "alle" resultaten, met uitzondering van deze van de heffingsplichtige, wordt ruimte gelaten om ook andere monsternemingen, die oorspronkelijk niet werden uitgevoerd in het kader van de heffing op de waterverontreiniging, in de controle en in uitzonderlijke gevallen, zoals bij toepassing van de 30%-regel, in de heffingsberekening te betrekken. Er wordt daarbij in het bijzonder gedacht aan monsternemingen die door de toezichthouder bevoegd voor milieuhandhaving bij controles werden uitgevoerd of monsternemingen door de VMM uitgevoerd, maar in het kader van de omgevingsvergunning en de naleving van de voorwaarden hieruit.

Artikel 43. (art. 4.2.2.3.4.)

Voor eenduidigheid doorheen de integrale tekst van het DIWB, worden ook in artikel 4.2.2.3.4 de verwijzingen naar "vuilvracht", vervangen door "N-waarde".

Artikel 44. (art. 4.2.2.3.8. – bepaling jaarvolume geloosd afvalwater Qj)

Het jaarvolume geloosd afvalwater Qj wordt in de eerste plaats bepaald a.d.h.v. een continue debietmeting. Is er geen dergelijke debietmeting aanwezig of ontbreken tellerstanden, dan gaat men uit van het gefactureerde leidingwater en het op enige andere wijze ontvangen of opgenomen water. Deze volumes grondwater, oppervlaktewater, hemelwater en ander water worden ook in de eerste plaats bepaald door een verzegelde continue debietmeting. Pas indien er geen verzegelde continue debietmeting is, valt men terug op een subsidiair systeem. In de huidige tekst wordt telkens bij puntje 1) van de afzonderlijke waterbronnen, vermeld: "het volume gemeten aan de hand van een continue debietmeting met registratie volgens de door de regering vastgestelde regels". Hoewel uiteraard enkel verzegelde debietmetingen voldoende objectieve informatie kunnen verschaffen die in aanmerking kan worden genomen voor de berekening van de heffing, wordt niet expliciet verwezen naar "verzegelde" continue debietmetingen waardoor er hierover discussie zou kunnen ontstaan. Om dit te vermijden wordt met het voorstel in elk puntje 1) het woord "verzegelde" ingevoegd tussen "aan de hand van een" en "continue debietmeting". De bepaling m.b.t. de bepaling van het volume koelwater wordt daarbij echter niet aangepast. De verzegeling wordt in dit geval in de praktijk als zeer moeilijk, zo niet onmogelijk aanzien.

Verder wordt met dit voorstel artikel 4.2.2.3.8 aangepast aan de situatie waarin circulair afvalwater wordt uitgewisseld tussen een aanbieder en een ontvanger. Dit artikel bevat de bepalingen voor bepaling van het jaarvolume geloosd afvalwater Qj, bedoeld in artikel 4.2.2.3.1. Indien de aanbieder voor het aangeboden volume circulair afvalwater van de vrijstelling geniet conform artikel 4.2.2.1.12, dit volume pas aanbiedt na de meetgoot van het geloosde afvalwater, zit dit immers eveneens vervat in het jaarvolume geloosd afvalwater Qj. De Qj dient om deze reden verminderd te worden met het aangeboden volume circulair afvalwater, dit zowel in geval tellerstanden beschikbaar zijn afkomstig van een continu werkend debietmeetsysteem op het geloosde afvalwater, als in het geval geen tellerstanden beschikbaar zijn en wordt uitgegaan van de som van de opgenomen/ontvangen volumes water, van welke oorsprong ook.

De ontvanger van het circulair afvalwater beschikt door het aanbod van het circulair afvalwater over een "nieuwe" categorie water die kan worden ingezet in het productieproces. Aangezien het aangeboden volume circulair afvalwater bij de aanbieder aanleiding kan geven tot de toekenning van een vrijstelling, wordt dit volume ook bij de ontvanger afzonderlijk aangegeven, en niet gecatalogiseerd onder "ander water". Het eerste lid, 2°, wordt ook in die zin aangevuld.

Het volume circulair afvalwater wordt in de eerste plaats aangetoond a.d.h.v. de tellerstanden afkomstig van de verzegelde continue debietmeting op het aangeboden circulair afvalwater bij de aanbieder. Indien de aanbieder uitzonderlijk echter niet over tellerstanden beschikt ten gevolge van bv. een defect aan de debietmeter, wordt voorzien in een subsidiair systeem waarbij wordt verwezen naar het minimale volume circulair afvalwater opgenomen in de schriftelijke overeenkomst. De voorgestelde wijzigingen aan dit artikel, waarbij tellerstanden van een nieuwe debietmeter retroactief kunnen worden in aanmerking worden genomen, kan in deze situatie niet worden toegepast.

Indien de aanbieder voor een bepaald heffingsjaar niet zou genieten van een vrijstelling op het aangeboden circulair afvalwater, wordt het jaarvolume geloosd afvalwater Qj voor dat heffingsjaar, zowel bij de aanbieder als bij de ontvanger, bepaald alsof er geen circulair afvalwater zou zijn aangeboden.

In tegenstelling tot de verplichte plaatsing van een debietmeter op grondwaterwinningen, bestaat er geen algemene verplichting tot plaatsing van een debietmeter bij bv. het gebruik van hemelwater. Het is daarnaast niet ondenkbaar dat een geplaatste debietmeter plots niet meer correct functioneert of defect is. Bij ontstentenis van een (correct werkende) debietmeter ter bepaling van het exact volume opgepompt grondwater, hemelwater of oppervlaktewater en dus bij ontbreken van tellerstanden, voorziet het decreet subsidiair in een bijzondere forfaitaire regeling inzake de berekening van het volume grondwater of oppervlaktewater, op basis van het vergund volume of, bij ontstentenis, van de nominale pompcapaciteit. Het volume hemelwater wordt in dat geval berekend op basis van afspoelbare of vervuilde oppervlakte. Het zijn de enige objectiveerbare elementen die een heffingsplichtige in principe nog kan bijbrengen indien hij/zij geen tellers heeft voor het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar (of indien de tellers onleesbaar zijn of defect). Van dit subsidiaire systeem kan in de huidige stand van de regelgeving niet afgeweken worden. De opgenomen hoeveelheid water, aldus berekend, wordt onweerlegbaar vermoed correct te zijn.

Deze heffing kan echter sterk afwijken van de heffing berekend op basis van tellerstanden in de voorgaande of volgende jaren. Ook in de praktijk blijken er veel betwistingen te zijn wegens het afwezig zijn van tellerstanden hetzij om procedurele redenen, hetzij om technische redenen. Een correctiesysteem voor uitzonderlijke gevallen is dan ook aangewezen.

Huidig voorstel strekt er toe om een bijkomende berekeningsmethode op te nemen die een heffingsplichtige kan aanvragen voor bepaalde gevallen waarin hij uitzonderlijk niet beschikt over geldige tellerstanden voor een gedeelte of het geheel van het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar. Het uitgangspunt blijft nog steeds het installeren van een debietmeter en de verantwoordelijkheid van de heffingsplichtige voor de goede en correcte werking van de meetapparatuur. Er wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen 2 situaties waarin geen geldige tellerstanden voor het opgenomen grondwater, hemelwater of oppervlaktewater beschikbaar zijn: enerzijds de situatie waarin er nog nooit een debietmeter is geïnstalleerd en anderzijds deze waarin de reeds geïnstalleerde debietmeter defect is of slecht functioneert.

Wanneer het gaat om een waterwinning waar nog nooit een debietmeting heeft voor plaatsgevonden kunnen de tellerstanden meteen vanaf de installatie gebruikt worden voor voorafgaande jaren. Op deze wijze wordt bemeteren aangemoedigd. De tellerstanden van een periode van een jaar, te rekenen vanaf de installatie van de debietmeter, vermenigvuldigd met 1,5 kunnen op verzoek van een heffingsplichtige worden gebruikt om het volume te bepalen. Dit blijft een forfaitaire berekening aangezien het reëel verbruik immers niet aangetoond kan worden vermits er geen correcte teller aanwezig was in het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar.

De regeling is analoog aan deze opgenomen in art. 4.2.2.3.5. om de vuilvracht forfaitair te berekenen bij het ontbreken van meet- en bemonsteringsresultaten. Deze berekeningsmethode kan niet gebruikt worden voor illegale, dit zijn niet vergunde of gemelde, grondwaterwinningen omdat het niet aangewezen is om onvergunde toestanden indirect een nieuw voordeel toe te kennen. Daarnaast moet de waterhuishouding gelijkaardig zijn gebleven. Het ligt niet in de bedoeling van dit voorstel dat bedrijven die bv. schuiven met het gebruik van verschillende waterwinningen in het productieproces dit systeem kunnen aanwenden om de heffing te reduceren. De periode waarvan de tellerstanden gebruikt worden dient op het vlak van de waterhuishouding overeen te stemmen met de periode waarvoor deze gebruikt worden om de heffing te berekenen.

De heffingsplichtige dient deze berekeningsmethode uiterlijk aan te vragen bij het bezwaarschrift voor de betrokken heffing. Op dat ogenblik is het bedrijf immers op de hoogte van de impact op de heffing van het ontbreken van debietmeting en kan hij onmiddellijk overgaan tot de installatie van een debietmeter. Eens er debietmeting heeft plaatsgevonden dient de heffingsplichtige deze verder correct uit te voeren. Er wordt omwille van praktische overwegingen geopteerd om terug te vallen op de gegevens van 1 volledig gemeten jaar. Indien een ruimere periode in rekening dient te worden gebracht betekent dit ook dat de afhandeling van bezwaarschriften een veel langere periode in beslag neemt.

De aanvullende voorwaarden gecombineerd met het feit dat de tellerstanden van een jaar vermenigvuldigd worden met 1,5 moeten voldoende waarborg bieden dat geen misbruik wordt gemaakt van deze regeling.

Een gelijkaardige regeling wordt in dit voorstel voorzien om te vermijden dat een heffingsplichtige waarbij uitzonderlijk iets is fout gelopen bij de tellers, plots belast worden op basis van de verleende vergunning, de pompcapaciteit of de afspoelbare oppervlakte en op die manier geconfronteerd worden met een zeer hoge heffing die mogelijks niet correspondeert met de realiteit. Hier wordt 1,5 maal de hoogte van het gemiddelde volume van de waterwinning in rekening gebracht bij het vaststellen van de heffing van de drie opeenvolgende, voorgaande heffingsjaren. Deze drie opeenvolgende, voorgaande heffingsjaren moeten gesitueerd zijn onmiddellijk voor het heffingsjaar waarover de betwisting ontstaat. Op die manier kan deze alternatieve berekeningswijze per waterwinning slechts één keer in een periode van 4 jaar worden gebruikt. De eis om dergelijke berekeningswijze slechts van toepassing te maken op heffingsplichtigen die reeds gedurende drie jaren tellerstanden kunnen voorleggen is ingegeven vanuit het oogpunt dat men moet kunnen terugvallen op een min of meer lange periode waarbinnen het reële volume werd gemeten zodat voor dat ene jaar toch een voldoende zekerheid kan geboden worden dat de heffing een "waarschijnlijk" volume zal betreffen. Verder biedt dit een bijkomende waarborg dat het niet functioneren van de debietmeting een uitzonderlijke situatie betreft.

Het bewijs van herstel of vervanging van de debietmeter door een externe partij dient eveneens te worden geleverd. Dit als bijkomende waarborg om misbruik te vermijden en dat de debietmeting correct werd hersteld om een goede werking zo veel mogelijk te garanderen.

De afwijkende berekeningsmethode in dit voorstel heeft als voordeel dat deze forfaitaire berekening een rechtstreekse band heeft met de tellerstanden van voorgaande of komende jaren. Debietmeetsystemen die het geloosd afvalwater meten worden niet meegenomen in de regeling. Er kan in dat geval nog teruggevallen worden op de berekening via het opgenomen water. Deze afwijkende berekeningsmethode blijft kaderen in het "de vervuiler betaalt"-principe.

Via het besluit van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021²² wordt onder meer het onttrekken van oppervlaktewater uit onbevaarbare waterlopen en publieke grachten geregeld. Dergelijke onttrekkingen moeten beschouwd worden als private waterwinningen als vermeld in artikel 4.1.1, 6°, van het DIWB, en zijn heffingsplichtige winningen op basis van artikel 4.2.1.1.1 van hetzelfde decreet.

In de regel wordt de hoeveelheid gewonnen oppervlaktewater bepaald aan de hand van de meterstand die door de eigen waterwinner wordt doorgegeven. In de

²² Besluit van de Vlaamse Regering van 7 mei 2021 tot uitvoering van diverse bepalingen uit de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft het toezicht op de naleving van de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen

gevallen waarin er echter geen tellerstand wordt doorgegeven of deze niet voorhanden is, dient men terug te vallen op een subsidiair systeem voor de bepaling van het gecapteerde volume. Artikel 4.2.2.3.8 (bepaling van het jaarvolume geloosd afvalwater Q_j) en 4.2.2.5.2 (bepaling van het jaarvolume afvalwater Q) bevatten dergelijk subsidiair systeem. Voor de captatie van oppervlaktewater uit onbevaarbare waterlopen viel men voorheen bij gebrek aan tellerstanden meteen terug op de nominale pompcapaciteit van de pomp(en). Met het decreet dd. 23/12/2021 Programmadecreet bij de begroting 2022 werd artikel 4.2.2.5.2, tweede lid, punt 3 aangepast, zodat het voor de bepaling van het volume Q nu mogelijk is om in eerste instantie terug te grijpen naar het systeem van de meldingen en het daarin opgenomen volume, alvorens te moeten teruggrijpen naar de nominale pompcapaciteit. Op deze wijze wordt naar een correctere en realistischere heffing gestreefd. Artikel 4.2.2.3.8 werd hierbij echter uit het oog verloren. Het voorstel wil dezelfde aanpassing nu ook doorvoeren in artikel 4.2.2.3.8. zodat ook voor de bepaling van het volume Q_j in subsidiaire orde kan teruggegrepen worden naar het systeem van de onttrekkingen.

Door de nieuwe indeling in paragrafen en de overige wijzigingen in dit artikel voorziet het voorstel in een volledige vervanging van artikel 4.2.2.3.8.

Artikel 45. (art. 4.2.2.5.2 - bepaling waterverbruik Q)

Voor de aanpassingen aan artikel 4.2.2.5.2 wordt wat het in mindering brengen van het vrijgestelde volume circulair afvalwater van het waterverbruik Q betreft bij de aanbieder, naar analogie verwezen naar wat hierover is opgenomen in de motivering bij de aanpassingen aan artikel 4.2.2.3.8. Ook hier geldt dat wanneer de aanbieder voor een bepaald heffingsjaar niet van de vrijstelling op het volume circulair afvalwater zou kunnen genieten, het waterverbruik Q voor dat heffingsjaar bepaald wordt alsof er geen aanbod van circulair afvalwater heeft plaatsgevonden.

Ook wat betreft de toevoeging van "circulair afvalwater" als een aparte waterbron kan worden verwezen naar hetgeen hierover is bepaald bij artikel 44. Hoewel één van de voorwaarden voor het toekennen van de vrijstelling op het aangeboden circulair afvalwater aan de aanbieder de bemonstering van het geloosde afvalwater door de ontvanger is, en de ontvanger dus in principe enkel gebruik kan maken van de uitgebreide berekeningsmethode, zijn er situaties waarin de ontvanger zich niet in de mogelijkheid bevindt om een bemonstering van het afvalwater te organiseren. Het betreft dan de uitzonderingen die zijn voorzien in het voorgestelde nieuwe artikel 4.2.2.1.12, §5, tweede lid. Bij deze categorieën heffingsplichtigen zal er toch een berekening van de heffing op forfaitaire basis mogelijk zijn, zonder dat de aanbieder hierdoor de vrijstelling verliest. De toevoeging van de waterbron aan dit artikel, moet dus enkel vanuit het oogpunt van deze categorieën worden bekeken. In het algemeen geldt nog steeds dat de ontvanger jaarlijks moet voorzien in een bemonstering van zijn afvalwater. Bij afwezigheid van bemonstering kan dan, zoals hoger reeds aangehaald, teruggevallen worden op de anomalieënregeling en uitzonderlijk zal toch een heffing op het aangeboden circulair afvalwater dienen te worden gevestigd.

Tenslotte voorziet het voorstel eveneens in een vereenvoudiging van dit artikel. Artikel 4.2.2.5.2. bevat bijna identieke bepalingen inzake de bepaling van het volume Q als artikel 4.2.2.3.8. inzake de bepaling van het jaarvolume geloosd afvalwater Q_j. Er wordt daarom voor de bepaling van de afzonderlijke waterbronnen verwezen naar de betreffende bepalingen opgenomen in artikel 4.2.2.3.8. Zo wordt een onnodige herhaling van deze, vaak omvangrijke, bepalingen vermeden.

Het onderscheid tussen de bepaling van de ontvangen en de aangeboden hoeveelheid circulair afvalwater wordt ook in artikel 4.2.2.5.2. behouden. Zo blijft er een gelijkaardige indeling als in artikel 4.2.2.3.8. Bovendien kan de hoeveelheid circulair afvalwater verschillend zijn bij de aanbieder en de ontvanger. Dit zal het

geval zijn indien de aanbieder aan verschillende ontvangers aanbiedt, bv. in geval van gebruik door de ontvangers van het circulair afvalwater voor beregening.

Artikel 46. (art. 4.2.3.1 - bepaling grondwatervolume)

Artikel 4.2.3.1, §2 van het DIWB bevat de regeling inzake de bepaling van het volume gewonnen grondwater. De voorgestelde nieuwe regeling m.b.t. het in aanmerking nemen van tellerstand afkomstig van een nieuwe debietmeter of het terugrijpen naar tellerstand van voorgaande heffingsjaren bij defect, is ook van toepassing op vergunde grondwaterwinningen. Er wordt daarom in verwijzingen voorzien naar artikel 4.2.2.3.8, §2 en §3 in dit artikel.

Artikel 47. (art. 4.3.3.4)

In het tweede lid van artikel 4.3.3.4, §3, van het betrokken decreet wordt foutief verwezen naar de aanvraag vermeld in het achtste lid. Bedoeld wordt de schriftelijke aanvraag bij het college van burgemeester en schepenen zoals voorzien in het eerste lid van artikel 4.3.3.4, §3. Dit wordt hier rechtgezet.

Als het gaat om een inrichting of activiteit als vermeld op de indelingslijst, vermeld in artikel 5.2.1, §1, DABM, wordt bij de aanvraag, vermeld in het [achtste] eerste lid, geen afschrift gevoegd van de melding voor de exploitatie van de individuele behandelingsinstallatie voor afvalwater, maar wel van de meldingsakte.

Artikel 48. (art. 5.1.1)

In dit artikel wordt een schrijffout uit artikel 5.1.1 DIWB verbeterd. De tekst is zo in overeenstemming met artikel 16.1.1, 17°, DABM en met de oorspronkelijke bedoeling van de regelgever.

Hoofdstuk 11. Wijziging van het decreet van 16 juni 2006 betreffende het oprichten van de Vlaamse Grondenbank en houdende wijziging van diverse bepalingen

Artikel 49. (art. 19, §1 en §2)

Dit artikel past de verwijzing aan naar het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid in artikel 19, §1, 4° en §2, 6°, van het decreet van 16 juni 2006 betreffende het oprichten van de Vlaamse Grondenbank. Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid werd opgeheven door het decreet van 30 november 2018 tot bekrachtiging van de coördinatie van de waterregelgeving in het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid en tot opheffing van de gecoördineerde regelgeving.

Hoofdstuk 12. Wijzigingen van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006

Artikel 50. (art. 22, vierde lid)

Bij decreet van 8 december 2017²³ werd in artikel 22 van het Bodemdecreet een vierde lid ingevoegd met een afwijkende regelgeving over de aanduiding van de saneringsplichtige persoon bij historische verontreiniging.

Als uit het beschrijvend bodemonderzoek tot uiting komt dat bodemsanering noodzakelijk is, rust de verplichting tot bodemsanering van rechtswege op de persoon die de verplichting had om het beschrijvend bodemonderzoek uit te voeren (de aangemaande persoon), en dit met behoud van de mogelijkheid tot vrijstelling van saneringsplicht.

²³ Decreet van 8 december 2017 tot wijziging van diverse bepalingen van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 en artikel 38 van het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalcringlopen en afvalstoffen, en tot opheffing van diverse bepalingen van het VLAREBO-besluit van 14 december 2007, B.S. 2 februari 2018.

Deze afwijkende regeling is evenwel niet volledig. In geval de betrokkene van rechtswege saneringsplichtige vrijstelling bekommt, moet het alsnog mogelijk zijn om de volgende in de rij van wettelijk saneringsplichtige personen aan te spreken in saneringsplicht, d.i. in voorkomend geval de gebruiker of de eigenaar van de grond waar de bodemverontreiniging tot stand kwam als die persoon niet de van rechtswege saneringsplichtige is.

Vandaar dat met voorliggend voorstel dit juridisch vacuüm alsnog wordt opgevuld.

Artikel 51. (nieuw art. 102bis)

In toepassing van artikel 350, 2°, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, gewijzigd bij decreet van 16 juli 2021 tot wijziging van diverse decreten, wat betreft versterking van lokale democratie, worden de onroerende goederen van de samengevoegde gemeenten op de samenvoegingsdatum van rechtswege aan de nieuwe gemeente overgedragen.

Het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 bevat een aantal dwingende bepalingen die een overdrager moet naleven naar aanleiding van de overdracht van gronden, in het bijzonder bij de overdracht van risicogronden. Risicogronden zijn gronden waarop welbepaalde door de Vlaamse Regering aangeduide inrichtingen worden of werden geëxploiteerd met een verhoogd risico op bodemverontreiniging (art. 2,13° en 14° Bodemdecreet).

In het kader van vrijwillige samenvoeging van gemeenten worden risicogronden overgedragen naar de nieuwe gemeente. Dit betekent dat de bijzondere procedure voor de overdracht van risicogronden van het Bodemdecreet (art. 102-116 Bodemdecreet) ook hier van toepassing zou zijn. Volgens deze regeling moeten de overdragers voor de overdracht van de risicogronden een oriënterend bodemonderzoek uitvoeren en het verslag ervan aan de OVAM bezorgen. Afhankelijk van de resultaten van het oriënterend bodemonderzoek moet de overdrager nog verdere verplichtingen (beschrijvend bodemonderzoek, bodemsaneringsproject, verbintenis tot bodemsaneringswerken tegenover de OVAM en financiële zekerheid) naleven alvorens de overdracht kan gebeuren.

Een normaal zorgvuldige en diligente uitvoering van de hogervermelde bodemverplichtingen vergt een zekere tijd en het is duidelijk dat de uitvoering ervan niet tijdig haar beslag kan krijgen binnen de timing van de samenvoegingstrajecten. Met oog op de continuïteit van de openbare dienst en de normale werking van de nieuwe gemeente wordt in het Bodemdecreet een afwijkende regeling voorzien, in die zin dat de overdracht van de risicogronden aan de nieuwe gemeente op de samenvoegingsdatum kan gebeuren zonder vooraf de overdrachtsverplichtingen van het Bodemdecreet te moeten naleven.

De bijzondere regeling voor de overdracht van risicogronden uit het Bodemdecreet heeft evenwel niet enkel de bescherming van de verwerver van risicogronden op het oog (vermijden van onwetend aankopen van een verontreinigde grond met de daaraan gekoppelde onderzoeks- en saneringsplicht). De overdracht van risicogronden wordt ook aangegrepen als verplicht onderzoeks- en eventueel saneringsmoment met oog op de bescherming van mens en milieu tegen de gevaren van de eventueel aanwezige bodemverontreiniging en dus in het algemeen belang. Om die reden wordt in het wijzigingsdecreet bepaald dat de nieuwe gemeente de verplichtingen alsnog moet naleven na de samenvoeging en dus na de overdracht.

In eerste instantie gaat het om de uitvoering van het oriënterend bodemonderzoek. Voorzien wordt dat het oriënterend bodemonderzoek wordt uitgevoerd en het verslag ervan bij de OVAM ingediend binnen drie jaar na de datum van de samenvoeging van de gemeenten.

Als conform de bepalingen van het Bodemdecreet verdere maatregelen noodzakelijk zijn, bepaalt de OVAM de termijn waarbinnen het beschrijvend bodemonderzoek en de eventuele bodemsanering moet worden uitgevoerd. In de gewone procedure van het Bodemdecreet heeft de OVAM ook reeds de bevoegdheid om de uitvoeringstermijn voor die verplichtingen op te leggen: zie artikel 11, tweede lid, artikel 22, tweede lid, en artikel 53 van het Bodemdecreet.

Om de voormelde verplichtingen op een diligente wijze te kunnen uitvoeren, zal de nieuwe gemeente tijdig moeten oplistten welke van haar gronden onder de respectievelijke verplichtingen vallen. Binnen het jaar na de samenvoeging maakt de nieuwe gemeente hiervan een inventaris op die ze aan de OVAM bezorgt met oog op de opvolging van de uitvoering van de verplichtingen.

De regeling, opgenomen in 102bis, §1, is ook van toepassing op de overdracht van risicogronden van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van de samengevoegde gemeenten naar het nieuw openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van de nieuwe gemeente.

Artikel 52. (art. 105, §1, 3°)

Artikel 53. (art. 110, §1, 2°)

Deze vrijstellingsmogelijkheid van saneringsplicht is in het Bodemdecreet voorzien voor de eigenaar-overdrager (art. 105, §1, 3° resp. art. 110, §1, 3°), maar werd uit vergetelheid niet opgenomen voor de gebruiker-overdrager (bijv. concessiehouder, erfpachter, opstalhouder, vruchtgebruiker). Met voorliggende voorstellen wordt dit rechtgezet.

Artikel 54. (art. 161 – actualisatie verwijzing)

Artikel 161 van het Bodemdecreet reikt de OVAM instrumenten aan om de mogelijkheid op daadwerkelijke terugvordering van de kosten die zij heeft gemaakt bij ambtshalve optreden in kader van het Bodemdecreet te versterken.

Punt 1 In paragraaf 2 is nog een verwijzing opgenomen naar een artikel uit boek II van het Wetboek van Koophandel. Bij de wet van 15 april 2018 houdende hervorming van het ondernemingsrecht werden de titels I, II, IV, VII*bis* en VIII Wetboek van Koophandel opgeheven. Enkel boek II betreffende de zee- en binnenvaart bleef over. Bij artikel 259 van voormelde wet werd het opschrift van het Wetboek van koophandel dan ook vervangen door de titel "Wetboek van bepaalde voorrechten op zeeschepen en diverse bepalingen".

Een actualisatie van de verwijzing in artikel 161 §2 van het Bodemdecreet naar boek II van het Wetboek van Koophandel is dan ook noodzakelijk.

Punt 2 In paragraaf 5 van de bepaling wordt nog verwezen naar artikel 19, tweede lid, van de Faillissementswet van 8 augustus 1997.

Een actualisatie door een verwijzing naar het artikel XX.113, tweede lid, Wetboek van Economisch Recht is vereist.

Hoofdstuk 13. Wijzigingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening

Artikel 55. (art. 1.1.2, 15° – foutieve verwijzing)

Artikel 1.1.2, 15°, VCRO bevat de definitie van (sub)categorie van gebiedsaanduiding.

Hierbij wordt verkeerdelijk verwezen naar artikel 2.2.3, §2, VCRO in plaats van naar 2.2.6, §2, VCRO. Dit wordt nu rechtgezet.

Artikel 56. (art. 1.2.1 – actualisatie)

Om de band tussen beleid en begroting te versterken, is er in de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019 en in de omzendbrief VR 2019/11 betreffende beleids- en regelgevingsprocessen voor gekozen om de beleids- en begrotingsinformatie te bundelen in een nieuw geïntegreerd document, de beleids- en begrotingstoelichting (BBT).

Vanaf begrotingsopmaak 2020 worden de beleidsbrieven en de memories van toelichting dus geïntegreerd. De BBT's bij de begrotingsopmaak vervangen de jaarlijkse beleidsbrieven en het specifieke luik van de memories van toelichting bij de begroting.

Met voorliggend voorstel wordt de verwijzing naar de "beleidsbrieven" over het beleidsveld RO geactualiseerd naar de BBT.

Artikel 57. (art. 2.2.1 – DSI)

Voorliggend artikel expliciteert de delegatie aan de Vlaamse Regering om het 'uitwisselingsplatform voor digitale stedenbouwkundige informatie' (DSI) ter beschikking te stellen voor de elektronische uitwisseling en terbeschikkingstelling van alle documenten en adviezen in het kader van de opmaak van het ruimtelijk uitvoeringsplan, en nadere regels hiervoor uit te werken.

De lokale overheden hebben geen bijkomende software nodig bij het gebruik van het digitaal platform. De toegang tot het digitaal platform wordt geregeld via de gangbare authenticatie tussen overheidsinstanties en via delegaties.

Artikel 58. (art. 2.2.4, §2 - verduidelijking)

Artikel 2.24, §2, VCRO bepaalt de gegevens die opgenomen moeten zijn in de startnota van het geïntegreerde planningsproces.

De huidige tekst stelt dat de startnota "een afbakening van het gebied of de gebieden waarop het plan betrekking heeft" (*eigen onderlijning*) moet bevatten. Echter, op het moment dat de startnota opgemaakt wordt, aan het begin van het planningsproces, is niet altijd duidelijk op welke gebieden precies het plan finaal betrekking zal hebben. Dat is mee voorwerp van het onderzoek, dat aangevat wordt met de startnota. Om die reden is het aangewezen niet te spreken over een afbakening van het gebied of de gebieden, maar wel van een aanduiding van het studiegebied voor de uitwerking van de doelstellingen van het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan.

Daarmee is duidelijk dat het ruimtelijk onderzoek en de studie van de effecten leidt tot een verdere uitklaring van het plangebied, of bijvoorbeeld tot de keuze van één locatie-alternatief daar waar in het begin van het proces nog meerdere locatie-alternatieven tot de scope van het onderzoek behoorden.

Let wel: er kan geen afbreuk worden gedaan aan de vereisten van inspraak en participatie. Indien in de loop van het planningsproces het plangebied dermate wordt aangepast dat het plan ook gevolgen zou (kunnen) hebben voor rechtsonderhorigen die op grond van de aanduiding van het studiegebied in de startnota niet konden verwachten dat het plan hun rechtspositie zou beïnvloeden, dan moet een stap terug gezet worden in het proces en moet een nieuwe startnota gemaakt worden.

In de praktijk betekent dit dat aanduiding van het studiegebied voldoende ruim zal moeten worden genomen om onnodige lussen in het proces te vermijden.

Merk op dat artikel 2.2.7, §2, en artikel 2.2.12, §2, VCRO vooropstellen dat de Vlaamse Regering respectievelijk de deputatie advies vragen over de startnota aan de colleges van de betrokken gemeenten. Ook deze regeling veronderstelt dat men

bij de redactie van de startnota en meer bepaald bij de aanduiding van het studiegebied anticipeert op de resultaten van het ruimtelijk onderzoek en het effectenonderzoek, zodat het standpunt wordt gevraagd van alle lokale besturen die in het finale plangebied zouden kunnen zijn begrepen.

Tot slot kan nog worden vermeld dat in de digitale uitwisselingssystemen voor planinformatie mogelijks blijvend gewerkt zal worden met een "contour" voor het plangebied eerder dan met het grafische equivalent van een "studiegebied". De aangepaste decretale bepaling en de tekst van de startnota (eveneens opgenomen in de uitwisselingssystemen) moeten volstaan om het indicatief karakter van die geografische aanduiding te duiden.

Artikel 59. (art. 2.2.5, §1- planologische compensatie)

Dit artikel voegt een punt toe in artikel 2.2.5, §1 VCRO met betrekking tot de inhoud van een ruimtelijk uitvoeringsplan, waarbij voorzien wordt dat – in voorkomend geval – een toelichting moet opgenomen worden van de manier waarop aan de bepalingen inzake planologische compensatie, zoals ingevoerd met het nieuw in te voegen artikel 2.2.6/1 (zie toelichting bij artikel 61), wordt voldaan.

Artikel 60. (art. 2.2.6, §4 - actualisatie)

Artikel 2.2.6, §4, VCRO over de ondersteuning van provincies en gemeenten m.b.t. hun taken in verband met RUP's gaat, bevat nog een verwijzing naar BPA's.

Deze verwijzing kan worden opgeheven. Het decreet op de Ruimtelijke Ordening van 18 mei 1999 bepaalde dat het vroegere systeem van gewestplannen (planwijzigingen) en algemene en bijzondere plannen van aanleg vervangen werd door ruimtelijke uitvoeringsplannen. Thans kunnen geen BPA's meer worden opgemaakt.

Artikel 61. (nieuw art. 2.2.6/1- planologische compensatie)

Dit artikel verankert een planologische compensatie in een nieuw artikel 2.2.6/1 VCRO cfr de conceptnota Bouwshift (VR 2022 2302 MED.0069/2). De basisidee daarbij is dat de aanduiding van nieuwe "harde" bestemmingen, op plekken waar tot dan toe een "zachte" of open ruimtebestemming gold, gepaard moet gaan met een even grote en gelijktijdige "schrapping" van slecht gelegen of overbodig juridisch aanbod aan bestaande harde bestemmingen die nog niet zijn ingevuld. Bij schrapping moet de prioriteit uiteraard gaan naar slecht gelegen of overtollig juridisch aanbod, als dat aanwezig is.

Zoals in de algemene toelichting (B.7) vermeld, kadert deze regeling in de algemene beleidsdoelstelling om open ruimte te vrijwaren, en de toename van bijkomend ruimtebeslag af te remmen en op termijn te stoppen.

In ieder geval doet de compensatieregeling geen afbreuk aan het principe dat "uitbreiding de uitzondering moet zijn" en wordt niet voorbij gegaan aan het grote belang aan de streefdoelen van de strategische visie BRV (open ruimte vrijwaren, verdichten, intensiveren, klimaatrobuust ontwikkelen,...). Het neutraliseren van juridisch aanbod waar harde ontwikkeling door de plannende overheid beleidsmatig niet langer wenselijk is, is daarbij belangrijk. Zeker omdat dit ook gepaard gaat met een herbestemming naar open ruimte. Inzetten op veranderingen in landgebruik legt mee de basis voor de kwaliteit en klimaatrobuustheid van onze ruimte op de lange termijn. De herbestemming van grote oppervlaktes ter vrijwaring van de open ruimte en de ondersteuning van lokale overheden hierin zijn daarom cruciale onderdelen van een ruimtelijk én klimaatbeleid.

Sowieso moet de aanduiding van nieuwe harde bestemmingen of nabestemmingen onderbouwd zijn door een aangetoonde behoefte, en moet aangetoond zijn dat de plek geschikt is voor de nieuwe bestemming (bijv. nabijheid van voorzieningen voor wat betreft de woonfunctie). De bestemmingswijziging moet vanzelfsprekend ook in overeenstemming zijn met het geldende ruimtelijke structuurplan of

ruimtelijk beleidsplan. Is die onderbouwing vanuit behoeften en de motivering van de geschiktheid van de plek er niet, of is de bestemmingswijziging niet in overeenstemming met het structuurplan of het beleidsplan, dan kan een loutere compensatie de aanduiding van de nieuwe harde bestemming niet rechtvaardigen.

In het artikel worden "zachte" en "harde" bestemmingen gedefinieerd aan de hand van de gebiedscategorieën van artikel 2.2.6 VCRO, zodat daarover geen onduidelijkheid bestaat.

Als zachte bestemmingen gelden de bestemmingen in de gebiedscategorieën "landbouw", "bos", "overig groen" en "reservaat en natuur". De harde bestemmingen zijn die in de gebiedscategorie (of subcategorie) "wonen", "bedrijvigheid", "recreatie" of "gemeenschaps- en nutsvoorzieningen". Gelet op het tijdelijk karakter van ontginningen en het feit dat daar steeds met nabestemmingen wordt gewerkt, meestal in functie van natuur, bos of landbouw, wordt de categorie "gebied voor de winning van oppervlaktedelfstoffen" in het licht van dit compensatieprincipe niet als een harde bestemming aanzien.

Het eerste lid van **paragraaf 1** van het nieuw voorgestelde artikel 2.2.6/1 VCRO bepaalt dat een planologische compensatie noodzakelijk is indien een zachte bestemming wordt omgezet in een harde bestemming of nabestemming.

De manier waarop die compensatie gebeurt of op welke manier afgeweken wordt van die compensatie volgens de bepalingen in het vijfde lid, moet opgenomen worden in een toelichting bij het RUP (zie toelichting bij artikel 59) en doorloopt het planningsproces, te starten met de zogenaamde startnota. Dat is niet onlogisch: als de aanduiding van een nieuwe harde bestemming gepaard moet gaan met een omzetting van (bestaand) hard naar zacht, dan is het (mogelijke) geografische toepassingsgebied van het ruimtelijk uitvoeringsplan anders dan als dat plan zich zou kunnen beperken tot de nieuwe harde bestemming. Dit heeft dan ook impact op de aanduiding van het studiegebied die in de startnota is opgenomen (zie de wijziging van art. 2.2.4, §2 VCRO voorgesteld met artikel 58 van dit decreet).

De concrete invulling van de compensatie kan tijdens het proces evolueren: de aanduiding van de zachte bestemming (als compensatie) moet even goed voorwerp uitmaken van ruimtelijk onderzoek en onderzoek van eventuele effecten, cf. artikel 2.2.4 VCRO. Overigens kan bijv. precies een effectenonderzoek een specifieke keuze inzake planologische compensatie onderbouwen of vereisen. Men denke aan natuurcompensaties bij de aanduiding van bedrijventerreinen, of aan de concretisering van milderende maatregelen.

Wordt er bij het begin van het planningsproces nog aan meerdere gebieden met harde bestemming gedacht waarvan de herbestemming als compensatie zou kunnen dienen, dan zal elk van de alternatieven begrepen moeten zijn in de aanduiding van het studiegebied voor de uitwerking van de doelstellingen van het voorgenomen ruimtelijk uitvoeringsplan (cf. supra, wijziging van art. 2.2.4, §2 VCRO voorgesteld met artikel 58 van dit decreet).

Merk op dat de concrete compensatie niet gebonden is aan de specifieke "harde" bestemming. De aanduiding van nieuw woongebied bijvoorbeeld kan dus gecompenseerd worden door het herbestemmen van (onontwikkeld) bedrijventerrein naar open ruimte. Het is ook niet zo dat de herbestemming die als compensatie dient, een aaneensluitend gebied zou moeten betreffen. Het kan gaan om verschillende locaties op het grondgebied van de plannende overheid.

Aangezien de woonreservegebieden behoren tot de gebiedscategorie "wonen" geldt de herbestemming van woonreservegebied naar een zachte bestemming potentieel als compensatie. Dat vanaf inwerkingtreding van het decreet

woonreservegebieden een "vrijgavebesluit" vereist is vooraleer een woonreservegebied effectief ontwikkeld kan worden, doet daaraan geen afbreuk.

De compensatie wordt dus ingevuld door een gelijktijdige bestemmingswijziging van gronden naar een zachte bestemming. Het gaat dan om gronden waarvan de realisatie van de tot dan toe geldende harde bestemming beleidsmatig niet langer gewenst is. Het gaat dan bv. over percelen die slecht gelegen zijn (bv. niet kernversterkend, watergevoelig, belangrijke natuurpotenties of bos, ...) en die de plannende overheid dus beleidsmatig niet wenst te ontwikkelen of waarvan in het structuurplan of beleidsplan is opgenomen dat ze beter niet meer ontwikkeld worden. De gemeente kan bv. ook beleidsmatig oordelen dat in de omgeving een overaanbod aan harde bestemmingen aanwezig is en op die manier beleidsmatig bijsturen door overbodig juridisch aanbod te schrappen.

Er zijn enkele limitatief opgelijste situaties waarbij die compensatie niet of in mindere mate vereist is. Dat is het voorwerp van het vijfde lid van het nieuw voorgestelde artikel 2.2.6/1, §1:

- Punt 1° van de opsomming vermeldt de omvang van de bestemmingswijziging. Sommige herbestemmingen naar "hard" zijn erg beperkt in oppervlakte en niet van aard om een noodzakelijke planologische compensatie met zich mee te brengen. Men denke aan grenscorrecties waarbij zonegrenzen uit oude plannen van aanleg gealigneerd worden op bestaande en vergunde feitelijke situaties. Bijvoorbeeld: de grens tussen een gewestplanzone woongebied en een gewestplanzone agrarisch gebied wordt, ter gelegenheid van de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan voor de woonwijk gelegd op de kadastrale perceelsgrenzen van de woningen met tuin. Dat zou "boekhoudkundig" kunnen inhouden dat er agrarisch gebied verdwijnt ten voordele van woongebied, maar een compensatie is niet vereist.
- Punt 2° brengt in rekening dat op het grondgebied van sommige lokale besturen nog weinig onontwikkelde gebieden met harde bestemming aanwezig zijn. Dit is weliswaar de uitzondering in Vlaanderen. Hierbij is relevant dat de compensatieplicht rust op de plannende overheid, en dat een gemeente niet bevoegd is om te plannen voor het grondgebied van bijvoorbeeld een buurgemeente. Zijn er in een gemeente geen of onvoldoende mogelijkheden om harde bestemmingen te schrappen, noch voldoende kansen tot rendementsverhoging in reeds ingenomen ruimte, en is er een aantoonbare ruimtevraag (cf. supra), dan kan het GRUP geheel of gedeeltelijk vrijgesteld zijn van gelijktijdige compensatie. Deze kan dan bv. via een GRUP of PRUP opgenomen worden.
- De punten 3° en 4° houden in dat rekening kan gehouden worden met recente of andere lopende ruimtelijke uitvoeringsplannen, zowel de wijzigingen naar harde als deze naar zachte bestemmingen.

Zo zou het kunnen dat een lokaal bestuur in het recente verleden inspanningen heeft gedaan voor herbestemmingen naar open ruimte, terwijl ze geen enkele nieuwe harde bestemming heeft aangeduid. Dient zich een nood aan wat dat laatste betreft, dan zou een recente schrapping van een harde bestemming elders kunnen beschouwd worden als voldoende compensatie in het kader van het nieuwe planinitiatief. Het is alleszins niet de bedoeling dat plannende overheden herbestemmingen naar open ruimte "opsparen" (uitstellen) om ze als compensatie te kunnen inzetten als een bestemmingswijziging naar een harde bestemming zich om één of andere reden aandient. Het voorgestelde artikel legt niet strikt vast wat onder "recent" moet worden begrepen. Dat hangt ook af van het planningsniveau. Op gewestelijk en provinciaal niveau ligt het ritme aan bestemmingswijzigingen (zowel naar hard als naar zacht) hoger dan bijv. in een kleine gemeente. Dit kan in een uitvoeringsbesluit verder

uitgewerkt worden. Zoals hierboven vermeld, moet er rekening gehouden worden met zowel de recente zachte als harde bestemmingen. Een herbestemming naar zacht die dateert van voor de inwerkingtreding van dit decreet bijvoorbeeld, maar die gebeurde in een periode dat de plannende overheid ook meerdere bestemmingswijzigingen naar hard doorvoerde, kan bezwaarlijk als compensatie gelden voor een harde bestemmingswijziging na de inwerkingtreding van dit decreet.

De compensatie voor een bestemmingswijziging naar hard kan dus ook gebeuren in een gelijktijdige bestemmingswijziging naar zacht die niet in het zelfde RUP is opgenomen. Dit vermijdt een kunstmatige koppeling of splitsing van bestemmingswijzigingen.

Daarom vermelden de decretale bepalingen dat ook rekening gehouden kan worden met op korte termijn te verwachten ruimtelijke uitvoeringsplannen. Logischerwijze gaat het dan over lopende planningsprocessen, aangezien er toch enige garantie moet zijn dat er ook effectief gecompenseerd wordt.

Een specifiek geval is dat waarin een ruimtelijk uitvoeringsplan vastgesteld wordt om te voldoen aan een verplichting tot planschadevergoeding. De aanduiding van de harde bestemming is daar het terugdraaien van een bestemmingswijziging naar een zachte bestemming om financiële redenen. Compensatie is hier niet aan de orde.

- Punt 5° houdt in dat rekening wordt gehouden met het feitelijk ruimtegebruik in de zone die een harde bestemming krijgt. Het zone-eigen maken van hoofdzakelijk vergunde en niet-verkorte zonevreemde constructies of bijv. een zonevreemde vergunde verkaveling in een gebied met zachte bestemming, om de bestaande (vergunde) functie te bestendigen, behoeft geen compensatie. Er wordt immers geen mogelijkheid gecreëerd om bijkomende gebouwen of verharding te realiseren. De afwezigheid van een nood aan compensatie geldt natuurlijk slechts voor de oppervlakte die ingenomen wordt door de betrokken constructies en door de onverharde of onbebouwde ruimtes die in functie staan van de constructies, zoals tuinen of bufferstroken; wordt er met hetzelfde plan in uitbreidingen voorzien, dan geldt de compensatieplicht weer wel.
- Punt 6° vestigt er de aandacht op dat de planologische compensatie ook geïntegreerd kan zijn in een toepassing van de figuur van herverkaveling uit kracht van wet met planologische ruil uit het decreet landinrichting (artikel 2.1.61 e.v. van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting). Daarbij worden in principe bestemmingen en eigendommen gelijktijdig geruild, en vaak gaat het om harde bestemmingen die omgezet worden naar een open ruimtebestemming waarbij de "ontwikkelingsmogelijkheden verplaatst worden" naar een gebied dat nog niet bebouwbaar was maar een harde bestemming krijgt (weliswaar gaat het ook vaak over een dichtheidsverhoging in een gebied dat reeds een harde bestemming had). De financiële min- en meerwaarden worden gecompenseerd door de eigendomsruil en door het eventuele bijpassen bij onder- over overbedeling. Worden bij een herverkaveling uit kracht van wet harde en zachte bestemmingen uitgeruild, dan zal doorgaans door de planologische ruil ook meteen voldaan zijn aan de verplichting tot planologische compensatie, tenzij de oppervlakte aan nieuwe harde bestemmingen groter is dan de oppervlakte die een open ruimtebestemming krijgt. In het laatste geval zal het evenwicht alsnog hersteld moeten worden.

Wat de concrete invulling van de compensatieverplichting betreft kan ook nog het volgende worden gesteld:

- o een bestemmingswijziging van onbebouwde of onverharde ruimtes waarvan het gebruik in overeenstemming is met de bestemming "wonen", "bedrijvigheid", "recreatie" of "gemeenschaps- en

nutsvoorzieningen" en die in functie staan van de in de betrokken zone aanwezige constructies, naar een zone die onder de categorie van gebiedsaanduiding "landbouw", "bos", of "overig groen" valt, vormt geen aanvaardbare compensatie. Dergelijke herbestemming zou louter doorgevoerd worden om cijfermatig (pro forma) aan de compensatieplicht te voldoen, terwijl de herbestemming helemaal niet leidt tot een afname van het ruimtebeslag of van de verharding. Bijvoorbeeld: het herbestemmen van tuinen in de binnenkant van een bouwblok in gewestplanbestemming "woongebied" naar "gemengd open ruimtegebied". Met andere woorden: de mate waarin de herbestemming naar open ruimte een reële kans op bijkomende bebouwing en verharding wegneemt is relevant;

- o een herbestemming naar open ruimte van een gebied met harde bestemming waar leegstaande of in onbruik geraakte bebouwing of verharding aanwezig is, kan maar als compensatie dienen als de voorschriften van het nieuwe ruimtelijk uitvoeringsplan ook garanties bevatten op de verwijdering van de bebouwing en op ontharding. Is dat niet het geval, dan komen de gebouwen en verhardingen immers in aanmerking voor zonevreemd gebruik.

De compensatieplicht rust op de plannende overheid zelf. Per uitzondering kan de compensatieplicht ingevuld worden via intergemeentelijke of interbestuurlijke afspraken. Dat betekent dat bijv. een gemeente met een buurgemeente of met de provincie of het gewest kan afspreken dat de compensatie voor een "harde" bestemmingswijziging van de gemeente in kwestie, kan gebeuren in een plan (voor een zachte bestemming) dat opgemaakt wordt door de buurgemeente of de provincie of het gewest. Het spreekt voor zich dat er voldoende garanties moeten zijn over effectieve compensatie, en dat de startnota(s), het (voor)ontwerp RUP en het finale RUP, één en ander concreet moet duiden in de toelichting.

Het is nuttig om op te merken dat de compensatieregeling geen afbreuk doet aan de toepassing van de (decreta)le regelingen rond planschade en planbaten. Een bestemmingswijziging van zacht naar hard (in dit geval de aanleiding voor compensatie) geeft in principe aanleiding tot een planbatenheffing, terwijl de compenserende bestemmingswijziging van hard naar zacht aanleiding geeft tot planschadevergoeding als de voorwaarden daartoe vervuld zijn. Hierbij kunnen lokale besturen financieel ondersteund worden vanuit het BRV-fonds, conform de bepalingen zoals opgenomen in de conceptnota bouwshift (VR 2022 2302 MED.0069/2).

Echter: als er een planologische ruil gebeurt, en die gaat gepaard met een herverkaveling uit kracht van wet zoals bedoeld in het decreet landinrichting (zie supra), dan worden de mechanismen van planschade en planbaten uitgeschakeld, zie artikel 2.6.1, §4, 11° en 2.6.5, 8° VCRO. Zoals hierboven al vermeld worden min- en meerwaarden bij herverkaveling uit kracht van wet met planologische ruil immers gecompenseerd door de eigendomsruil en door het eventuele bijpassen bij onder- over overbedeling.

Het is eveneens nuttig om de relatie te duiden met het reeds bestaande compensatiemechanisme bij inname van "herbevestigd agrarisch gebied", in toepassing van de omzendbrief "Ruimtelijk beleid binnen de agrarische gebieden waarvoor de bestaande plannen van aanleg en ruimtelijke uitvoeringsplannen herbevestigd zijn" (RO/2010/01). Daar waar herbevestigd agrarisch gebied een harde bestemming zou krijgen en er gronden met harde bestemming een agrarische bestemming zouden krijgen om het met de omzendbrief beoogde planologisch evenwicht te herstellen, moet dit worden beschouwd als een (specifieke) toepassing van de met dit decreet ingevoerde compensatieregeling. Er wordt in dergelijk geval geenszins een "dubbele compensatie" beoogd.

Tot slot kan nog worden benadrukt dat de compensatie vanzelfsprekend ook geldt voor ruimtelijke uitvoeringsplannen die het gevolg zijn van aanvragen tot planologisch attest. In de mate dat het plan dat zou volgen uit een planologisch attest meer doet dan bestaande bebouwing en verharding bestendigen, en dus uitbreiding ervan toestaat, moet er gecompenseerd worden. Zie ook supra over het aspect "feitelijk ruimtegebruik" bij de mogelijke afwijkingen. Om die reden wordt ook artikel 4.4.24 VCRO gewijzigd, zodat in de uitspraak over een planologisch attest al geanticipeerd kan worden op de vereiste compensatie indien in uitbreidingen wordt voorzien. (zie artikel 84 van het (voor)ontwerp decreet en de toelichting bij dat artikel.)

Paragraaf 2 van het nieuw voorgestelde artikel 2.2.6/1 machtigt de Vlaamse Regering om nadere regels te bepalen met betrekking tot de compensatie. Zoals uit de formulering van de machtiging blijkt, kan ze voor een aantal van de hierboven vermelde afwegingselementen regels maken. Zo zou ze bijvoorbeeld de aanduiding van harde bestemmingen onder een bepaalde oppervlaktedrempel expliciet kunnen vrijstellen van compensatieplicht. Daarnaast zijn ook nog andere regelingen mogelijk, bv. over intergemeentelijke of interbestuurlijke compensatie.

Artikel 62. (art. 2.2.7 – goedkeuring startnota en procesnota RUP)

In de procedureartikelen in verband met de ruimtelijke uitvoeringsplannen wordt expliciet ingeschreven dat de startnota door het betrokken bestuursorgaan wordt goedgekeurd, samen met de procesnota in de versie van dat moment. Zoals uitdrukkelijk vermeld is in artikel 2.2.1 VCRO, is de procesnota een informatief en evolutief document. De specificatie in de voorgestelde bepalingen brengt beide aspecten in rekening.

Voorliggend artikel voert deze wijziging door wat betreft gewestelijke RUP's.

Artikel 63. (art. 2.2.10, §2 – actualisatie i.v.m. onroerend erfgoed)

Artikel 2.2.10, §2, VCRO regelt o.a. de kennisgeving aan de eigenaar, de blote eigenaar, de erfpachthouder, de opstalhouder of de leasinggever van de betrokken beschermde onroerende goederen als in het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan een erkennings-, rangschikkings- of beschermingsbesluit inzake onroerend erfgoed geheel of gedeeltelijk wordt gewijzigd of opgeheven. Deze dienen op hun beurt de gebruikers en eigenaars van de cultuurgoederen op de hoogte te brengen van het ontwerp GRUP.

Sinds 6 september 2018²⁴ hanteert het Onroerenderfgoeddecreet de formulering "de gebruikers van het onroerend goed en de zakelijkrechthouders van de cultuurgoederen" in plaats van "gebruikers en eigenaars van de cultuurgoederen".

Zakelijkrechthouder wordt in het Onroerenderfgoeddecreet gedefinieerd als de eigenaar, blote eigenaar, erfpachthouder, opstalhouder of leasinggever.

Gebruikers zijn de natuurlijke persoon of rechtspersoon die houder is van een zakelijk of persoonlijk recht, met uitsluiting van de eigenaar, blote eigenaar, erfpachthouder, opstalhouder of leasinggever.

Met voorliggend voorstel wordt betrokken artikel in de VCRO gealigneerd met de formulering in het Onroerenderfgoeddecreet.

Artikel 64. (art. 2.2.12 – goedkeuring startnota en procesnota RUP)

Zie toelichting bij de wijziging van artikel 2.2.7 VCRO (artikel 62).

Voorliggend artikel voert deze wijziging door wat betreft provinciale RUP's.

²⁴ Datum van inwerkingtreding van het decreet van 13 juli 2018 houdende de wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 naar aanleiding van de ex-post evaluatie.

Artikel 65. (art. 2.2.16 – DSI & planologische compensatie)

Punten 1° en 3° van voorliggend wijzigingsartikel verduidelijken dat het overmaken van het provinciaal RUP samen met het besluit van de provincieraad en het volledige advies van de PROCORO gebeurt door een afzonderlijke actie in het uitwisselingsplatform voor digitale stedenbouwkundige informatie (DSI).

Op die manier moet de provincie geen afdruk meer maken van het vastgestelde RUP om deze vervolgens aangetekend te versturen naar de toezichthoudende overheid.

Het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan wordt samen met het besluit van de provincieraad en het volledige advies van de bevoegde commissie voor ruimtelijke ordening, opgeladen in het digitale platform onmiddellijk na de definitieve vaststelling. Door de documenten op te laden en te bevestigen dat deze kunnen worden bezorgd aan de toezichthoudende overheid, verstuurt het digitale platform een bericht aan het departement. De elektronische gegevensuitwisseling via het digitale platform geldt als beveiligde zending in de zin van artikel 2.2.16, §1 en 2.2.16, §4, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

Door punt 2° wordt een bijkomend punt toegevoegd in de schorsings- en vernietigingsgronden van ruimtelijke uitvoeringsplannen indien de bepalingen inzake planologische compensatie (zie toelichting bij artikel 61) worden geschonden. De definitieve vaststelling van plannen waarbij niet voldaan is aan de compensatie, of waar niet op correcte wijze wordt afgeweken, kunnen door de deputatie, respectievelijk de Vlaamse Regering (bij delegatie de bevoegde minister) geschorst dan wel vernietigd worden. Bij gewestelijke RUPs kan het niet-voldoen aan de compensatieplicht leiden tot een schorsing of vernietiging bij de Raad van State.

Hierbij wordt gewezen op het feit dat de deputatie en de Vlaamse overheid in kader van hun advisering op de startnota en ontwerp-plannen tijdig dienen aan te geven of er problemen zijn met betrekking tot de (al dan niet) opgenomen planologische compensatie in toepassing van de VCRO, om te vermijden dat pas na definitieve vaststelling plots een probleem wordt gesignaleerd. Op die manier kan samen gezocht worden naar een oplossing. Gemeenten en provincies die evenwel volharden in de schending van de bepalingen van de VCRO zullen geconfronteerd worden met een schorsing of vernietiging.

Artikel 66. (art. 2.2.17 – publicatietermijn definitief PRUP)

Een definitief vastgesteld PRUP, dat niet tijdig is geschorst of vernietigd, dient in de huidige regeling binnen zestig dagen na de definitieve vaststelling bij uittreksel bekendgemaakt gemaakt te worden in het Belgisch Staatsblad.

Deze termijn van zestig dagen is te kort.

De termijn voor schorsing of vernietiging bedraagt immers 45 dagen. Daarnaast is er een ordetermin van tien dagen om een afschrift van de schorsings- of vernietigingsbeslissing aan de deputatie te bezorgen. (art. 2.2.16, §2, VCRO).

De provincie weet aldus pas na 55 dagen of het besluit van de provincieraad tot definitieve vaststelling van het PRUP al dan niet geschorst of vernietigd is.

Gaat de Vlaamse Regering niet over tot schorsing of vernietiging, dan resten er maar 5 dagen meer om publicatie in orde te brengen.

Vandaar dat wordt voorgesteld om de provincie meer tijd te geven voor publicatie van de provincieraadsbeslissing houdende definitieve vaststelling van het PRUP.

Het is immers aangewezen een realistische ordeterminen te bepalen en niet een termijn waar van men weet dat ze niet tot zeer moeilijk haalbaar is.

Artikel 67. (art. 2.2.18 – goedkeuring startnota en procesnota RUP)

Zie toelichting bij de wijziging van artikel 2.2.7 VCRO (artikel 62).

Voorliggend artikel voert deze wijziging door wat betreft gemeentelijke RUP's.

Artikel 68. (art. 2.2.22 - DSI)

Voorliggende wijzigingsartikel verduidelijkt dat het overmaken van het gemeentelijk RUP samen met het besluit van de gemeenteraad en het volledige advies van de GECORO gebeurt door een afzonderlijke actie in het uitwisselingsplatform voor digitale stedenbouwkundige informatie (DSI).

Op die manier moet de gemeente geen afdruk meer maken van het vastgestelde RUP om deze vervolgens aangetekend te versturen naar de toezichthoudende overheden.

Het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan wordt samen met het besluit van de gemeenteraad en het volledige advies van de bevoegde commissie voor ruimtelijke ordening, opgeladen in het digitale platform onmiddellijk na de definitieve vaststelling. Door de documenten op te laden en te bevestigen dat deze kunnen worden bezorgd aan de toezichthoudende overheden, verstuurt het digitale platform een bericht aan het departement en de deputatie. De elektronische gegevensuitwisseling via het digitale platform geldt als beveiligde zending in de zin van artikel 2.2.22 van de VCRO.

Artikel 69. (art. 2.2.23 – DSI & planologische compensatie)

Door punt 1° wordt een bijkomend punt toegevoegd in de schorsings- en vernietigingsgronden van ruimtelijke uitvoeringsplannen indien de bepalingen inzake planologische compensatie (zie toelichting bij artikel 61) worden geschonden. De definitieve vaststelling van plannen waarbij niet voldaan is aan de compensatie, of waar niet op correcte wijze wordt afgeweken, kunnen door de deputatie, respectievelijk de Vlaamse Regering (bij delegatie de bevoegde minister) geschorst dan wel vernietigd worden. Bij gewestelijke RUPs kan het niet-voldoen aan de compensatieplicht leiden tot een schorsing of vernietiging bij de Raad van State.

Hier wordt nogmaals gewezen op het feit dat de deputatie en de Vlaamse overheid in kader van hun advisering op de startnota en ontwerp-plannen tijdig dienen aan te geven of er problemen zijn met betrekking tot de (al dan niet) opgenomen planologische compensatie in toepassing van de VCRO, om te vermijden dat pas na definitieve vaststelling plots een probleem wordt gesignaleerd. Op die manier kan samen gezocht worden naar een oplossing. Gemeenten en provincies die evenwel volharden in de schending van de bepalingen van de VCRO zullen geconfronteerd worden met een schorsing of vernietiging.

Punt 2° verduidelijkt dat het overmaken van het gemeentelijk RUP (na schorsing) samen met het nieuwe besluit van de gemeenteraad gebeurt door een afzonderlijke actie in het uitwisselingsplatform voor digitale stedenbouwkundige informatie (DSI).

Artikel 70. (art. 2.2.24 – publicatietermijn definitief gRUP)

Een definitief vastgesteld gRUP, dat niet tijdig is geschorst of vernietigd, dient in de huidige regelgeving binnen zestig dagen na de definitieve vaststelling bij uittreksel bekendgemaakt gemaakt te worden in het Belgisch Staatsblad.

Deze termijn van zestig dagen is te kort.

De termijn voor schorsing (door deputatie of Vlaamse Regering) of vernietiging (door de Vlaamse Regering) bedraagt 45 dagen. Daarnaast is er een ordetermijn van tien dagen om een afschrift van de schorsings- of vernietigingsbeslissing aan het college van burgemeester en schepenen te bezorgen. (art. 2.2.23, §1, VCRO).

Het college weet dus pas na 55 dagen of het besluit van de gemeenteraad tot definitieve vaststelling van het gRUP al dan niet geschorst of vernietigd is. Gaat de Vlaamse Regering niet over tot schorsing of vernietiging of de deputatie tot schorsing, dan resten er maar 5 dagen meer om publicatie in het Belgisch Staatsblad in orde te brengen.

Vandaar dat wordt voorgesteld om de gemeente meer tijd te geven voor publicatie van de gemeenteraadsbeslissing houdende definitieve vaststelling van het gRUP. Ook hier is het aangewezen een realistische termijn te voorzien.

Artikel 71. (art. 2.3.2)

Voorliggend voorstel voorziet in de opheffing van de mogelijkheid voor lokale besturen tot opmaak van verordeningen om bijkomende meldings- of vergunningsplichten. Specifieke bepalingen van bestaande verordeningen die zo'n meldings- of vergunningsplicht bevatten, zullen van rechtswege worden opgeheven na een overgangperiode. Zie ook de algemene toelichting (punt B.6) en de wijziging van artikel 4.2.5 VCRO. Artikel 2.3.2 VCRO, dat een verwijzing naar dit artikel 4.2.5 bevat, dient aangepast te worden.

Artikel 72. (art. 2.4.5 – foute verwijzing)

De afdeling Vastgoedtransacties van de Vlaamse Belastingdienst verleent diensten aan andere openbare besturen bij hun verwervings-, vervreemdings- en onteigeningsprocedures, en treedt daarbij op als "notaris" van de Vlaamse overheid.

Op 1 juli 2014 heeft de afdeling vastgoedtransacties bij de Vlaamse Belastingdienst de taken overgenomen van de federale aankoopcomités in Vlaanderen.

Met voorliggend voorstel wordt de correcte verwijzing doorgevoerd.

Artikel 73. (art. 4.1.1 – definities)

Punt 1° voegt een definitie toe van publiciteitsinrichting.

Het begrip "publiciteitsinrichting" wordt gehanteerd in de VCRO, doch zonder sluitende definitie. Dit leidt soms tot onduidelijkheid. Daarom wordt nu een definitie opgenomen in de VCRO. De vergunningsplicht wijzigt hierdoor niet.

Punt 2° actualiseert de definitie van rechtens toegelaten bewijsmiddelen.

Op 1 november 2020 is de wet van 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoering van boek 8 'Bewijs' in dat Wetboek in werking getreden. Sindsdien draagt het Burgerlijk Wetboek van 21 maart 1804 het opschrift 'oud Burgerlijk Wetboek'.

De verwijzing naar de toegelaten bewijsmiddelen wordt dan ook afgestemd met het nieuwe Burgerlijk Wetboek.

Artikel 74. (art. 4.2.5)

Lokale besturen hebben de mogelijkheid op grond van artikel 4.2.5 VCRO om bij verordening meldingsplichtige stedenbouwkundige handelingen terug vergunningsplichtig te maken of vrijgestelde handelingen meldingsplichtig te maken.

De huidige situatie, waarbij een lokaal bestuur via een verordening bijkomende meldings- of vergunningsplichten kan invoeren, leidt tot een diffuus systeem dat moeilijk uit te leggen valt en tot inbreuken leidt. Daar waar in gemeente X een melding volstaat, zal in gemeente Y hiervoor een vergunningsaanvraag ingediend moeten worden, vaak met bijkomende stukken.

Voor de duidelijkheid en uniformiteit is het essentieel dat enkel de Vlaamse Regering bepaalt of en welke handelingen vrijgesteld of meldingsplichtig zijn, in uitvoering van artikel 4.2.2, §1, en 4.2.3 VCRO.

De mogelijkheid voor lokale besturen om via opmaak van verordeningen bijkomende meldings- of vergunningsplichten in te voeren, wordt dan ook opgeheven.

Daarnaast wordt overgangsmatig bepaald dat bestaande verordeningen van rechtswege opgeheven zijn op 1 januari 2024.

Het is ten stelligste aanbevolen dat de lokale overheden tijdens deze overgangperiode hun bestaande verordeningen screenen op de invoering van vergunningsplichten en voor de duidelijkheid de desbetreffende artikelen bij een eventuele wijziging van de verordening schrappen.

Artikel 75. (art. 4.2.6)

Artikel 4.2.6 VCRO bevat een overgangsregeling voor provinciale en gemeentelijke stedenbouwkundige verordeningen die werden vastgesteld vóór 1 september 2009 en die op grond van de mogelijkheden, voorzien in de vroegere regelgeving, een vergunningsplicht hebben ingevoerd voor van vergunning vrijgestelde stedenbouwkundige handelingen.

Deze verordeningen bleven geldig tot ze worden opgeheven. Wijzigingen hieraan konden na 1 september 2009 slechts binnen de marges van artikel 4.2.5 VCRO.

Als men voor huidige en toekomstige verordeningen de mogelijkheid om een meldingsplicht om te vormen tot een vergunningsplicht, schrapt, dient ook deze bepaling inzake oudere verordeningen met een vergunningsplicht geschrapt te worden.

Alleen op die manier wordt er binnen Vlaanderen een uniformiteit bekomen wat betreft de vergunningsplicht en de meldingsplicht.

Artikel 76. (art. 4.2.7 – aanpassing verwijzing)

Het derde lid van artikel 4.2.7 VCRO verwijst naar artikel 4.2.5 of 4.2.6 VCRO. Daar deze twee artikelen opgeheven worden, moet de verwijzing aangepast worden.

Artikel 77. (art. 4.3.1 – verwijzing zonder inhoud)

Artikel 4.3.1 VCRO bevat de gronden waarop een vergunningsaanvraag beoordeeld moet worden.

Deze beoordelingsgronden betreffen o.a. de verenigbaarheid met (paragraaf 1, eerste lid, b) en c))

- b) verkavelingsvoorschriften inzake wegenis en openbaar groen,*
- c) andere verkavelingsvoorschriften, voor zover de verkaveling niet ouder is dan vijftien jaar op het ogenblik van de indiening van de vergunningsaanvraag, en voor zover van die verkavelingsvoorschriften niet op geldige wijze is afgeweken.*

De wijze waarop de termijn van vijftien jaar berekend wordt, is opgenomen in paragraaf 1, vijfde lid. Dit lid verwijst naar beide, hogervermelde punten, terwijl enkel het laatste punt, punt c), deze termijn bevat.

Vandaar dat de verwijzing naar punt b) verwijderd wordt.

Artikel 78. (art. 4.3.6 – bouwvolume bedrijfswoning)

Artikel 4.3.6 VCRO voorziet de mogelijkheid om een bedrijfswoning te bouwen of uit te breiden voor een volume van ten hoogste 1000 m³ of 1250 m³ in geval van bewoning door meer dan één met het bedrijf verbonden gezin.

Met het begrip "volume", wordt het begrip "bouwvolume" bedoeld, zoals gedefinieerd in artikel 4.1.1, 2°, VCRO. Voor de duidelijkheid wordt het begrip "volume" vervangen door het begrip "bouwvolume".

Het maximum bouwvolume van de woning bij een landbouwbedrijf is beperkt tot 1.000 m³, of tot 1.250 m³ indien meerdere met het bedrijf verbonden gezinnen de woning zullen betrekken (bijvoorbeeld in het kader van een generatiewissel). Deze bepaling geldt voor zowel woningen bij landbouwbedrijven als woningen bij industriële en ambachtelijke bedrijven en heeft tot doel het volume en dus de ruimte-inname en ruimtelijke impact van deze woningen te beperken in gebieden die niet voor residentieel wonen bestemd zijn. In het kader van een toenemende schaalvergroting van landbouwbedrijven komt vandaag meer en meer de situatie voor dat een landbouwbedrijf in het beroepsinkomen van meer dan één landbouwer voorziet. Volgens de bepalingen van het gewestplan zijn dan principieel een tweede en zelfs derde bedrijfswoning vergunbaar. Dit leidt tot bijkomende woningen in het agrarisch gebied waardoor meer en meer open ruimte wordt ingenomen. Vooral bij latere desaffectatie van deze bedrijfswoningen (bv. bij stopzetting bedrijf, verkoop woning,...) werkt dit de residentialisering van landbouwgebied of industriegebied in de hand. Het verder residentialiseren van landbouwgebieden gaat de ontwikkeling van veerkrachtig ingerichte landbouwgebieden die de voedselproductie garanderen tegen. Het ruimtelijk beleid moet gericht zijn op het tegengaan van versnippering en fragmentatie, door grote aaneengesloten openruimtegebieden en robuuste verbindingen te vrijwaren van ontwikkelingen die aanleiding geven tot versnipperd ruimtebeslag zoals bijkomende bebouwing. Vanuit het oogpunt van het nastreven van ruimtelijk rendement stelt de problematiek zich evenzeer in industriegebieden.

De doelstelling om verdere residentialisering van landbouwgebied of industriegebied tegen te gaan, heeft de decreetgever ertoe gebracht om reeds met de Codextrein in artikel 4.3.6 VCRO een tweede lid toe te voegen waarin wordt bepaald dat er slechts één vrijstaande bedrijfswoning bij eenzelfde bedrijf kan worden vergund. Als er reeds een vrijstaande bedrijfswoning is en de exploitanten daarnaast nog een of meerdere bijkomende bedrijfswoningen wensen te voorzien, moet dit "in pandig" gebeuren of fysiek aansluitend bij de bestaande bedrijfsgebouwen.

In de praktijk blijkt er onduidelijkheid te bestaan of de voormelde bouwvolumes van 1000 m³ en 1250 m³ begrepen moeten worden als maximum gezamenlijk bouwvolume voor de verschillende bedrijfswoningen samen die bij eenzelfde landbouwbedrijf worden opgericht, dan wel of deze bouwvolumes gelden voor elke bedrijfswoning afzonderlijk. Ook de rechtspraak blijkt niet eenduidig omtrent de vraag of de maximale volumes in artikel 4.3.6 VCRO cumulatief moeten worden beschouwd voor de verschillende bedrijfswoningen samen die bij eenzelfde landbouwbedrijf worden opgericht, dan wel of deze niet-cumulatief worden geïnterpreteerd en gelden voor elke bedrijfswoning afzonderlijk.

Gelet op de voormelde doelstelling om de verdere inname van open ruimte te beperken, was het steeds de bedoeling van de decreetgever om artikel 4.3.6 VCRO restrictief te interpreteren. Deze bedoeling wordt thans verduidelijkt in de tekst door uitdrukkelijk op te nemen dat voor de berekening van het maximale bouwvolume wordt uitgegaan van het gezamenlijk bouwvolume van alle bedrijfswoningen bij eenzelfde bedrijf.

Artikel 79. (nieuwe afdeling in titel IV, hoofdstuk IV)

In titel IV, hoofdstuk IV van de VCRO wordt een nieuwe afdeling 1 ingevoegd met een algemene bepaling inzake het motiveren van afwijkingen. (voor verdere toelichting zie artikel 80)

Artikel 80. (art. 4.4.1/0 – motivering afwijkingen)

In titel IV, hoofdstuk IV van de VCRO, dat betrekking heeft op de afwijkingsbepalingen in het vergunningenbeleid, wordt een algemeen artikel 4.4.1/0 ingevoegd, waarin uitdrukkelijk wordt opgenomen dat er slechts toepassing kan gemaakt worden van de afwijkingen op gemotiveerd verzoek van de vergunningsaanvrager.

De afwijkingsbepalingen voorzien in dit hoofdstuk zijn uitzonderingsbepalingen die overeenkomstig de geldende rechtspraak beperkend moeten worden geïnterpreteerd. Voor de toepassing van de meeste afwijkingsbepalingen is bovendien een openbaar onderzoek vereist, waardoor de aanvraag tot afwijking zelf aan een openbaar onderzoek moet onderworpen worden.²⁵ Het openbaar onderzoek zal belanghebbende derden de kans bieden hun bezwaren tijdig te formuleren vooraleer over de afwijkingsmogelijkheid wordt beslist. De vergunningverlenende overheid kan dan met kennis van zaken beslissen en rekening houden met eventuele hinderaspecten van aanpalende belanghebbenden.

Om een oplossingsgerichte dossierbehandeling te stimuleren is het bijgevolg aangewezen dat het verzoek tot afwijking uitdrukkelijk wordt opgenomen in het aanvraagdossier, zodat het van bij aanvang van het dossier duidelijk is dat de toepassing van een afwijkingsbepaling nodig is om de aangevraagde handelingen te kunnen vergunnen.

Overeenkomstig artikel 13 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning is een openbaar onderzoek nodig voor aanvragen waarvoor de toepassing is vereist van artikel 4.4.1, 4.4.3, 4.4.6, 4.4.7, 4.4.9/1, 4.4.16 tot en met 4.4.23 en 4.4.26, §2, van de VCRO. In die gevallen kan een afwijkingsverzoek niet meer plaatsvinden na het openbaar onderzoek, zodat het aangewezen is om in het aanvraagdossier te motiveren waarom een afwijking van stedenbouwkundige voorschriften kan worden verantwoord.

De vereiste om het verzoek tot afwijking van de geldende stedenbouwkundige voorschriften in het aanvraagdossier uitdrukkelijk te motiveren heeft als voordeel dat de vergunningverlenende overheid niet zelf op zoek moet gaan naar welke afwijkingsbepalingen mogelijks zouden kunnen worden toegepast. Hierdoor kan het ontvankelijkheids- en volledigheidsonderzoek sneller en efficiënter verlopen. De motivering opgenomen in het aanvraagdossier kan bovendien versterkend werken om de motiveringsplicht van de vergunningverlenende overheid te onderbouwen. Aldus wordt een oplossingsgerichte dossierbehandeling gestimuleerd.

Hierdoor wordt aangesloten bij de rechtspraak die stelt dat de overheid niet systematisch moet onderzoeken of er toepassing kan worden gemaakt van een afwijkingsbepaling. Enkel wanneer de aanvrager zich in de aanvraag zelf gemotiveerd beroept op een afwijkingsmogelijkheid, moet de overheid hier afdoende op antwoorden.²⁶

²⁵ RvVb 12 november 2020, nr. RvVb/A/2021/0240, CBS Schilde.

²⁶ RvVb 24 februari 2015, nr RvVb/A/2015/0090.

Artikel 81. (art. 4.4.3 – afwerkingsregel)

Het tot hiertoe geldende artikel 4.4.3 VCRO bevat de zogenaamde "afwerkingsregel", ingevoerd in 2009. Ze houdt in dat tegen bestaande wachtgevels één eengezinswoning kan worden gebouwd, ook al laten de bestemmingsvoorschriften geen woningbouw toe. Op grond van die regel zijn bijvoorbeeld in agrarisch gebied in het afgelopen decennium meerdere bijkomende woningen vergund tegen bestaande wachtgevels.

De toepassing van de afwerkingsregel in zijn huidige vorm leidt tot uitbreiding van de lintbebouwing, tot extra ruimtebeslag (bebouwing, verharding, vertuining) en tot bijkomende zonevreemdheid. De regel komt daarmee in aanvaring met de in het regeerakkoord vooropgestelde vrijwaring van de open ruimte en de bouwshift. De regeling wordt dus beter opgeheven.

De regeling is in 2009 ingevoerd, en was enkel van toepassing voor percelen aan wachtgevels die per 1 september 2009 effectief bestonden. Eigenaars van gronden voor wiens percelen de regeling kon toegepast worden, hebben dus reeds 13 jaar de tijd gehad om er effectief beroep op te doen. Twee overgangsbepalingen begeleiden het uitdoven van deze regeling. De éne overgangsbepaling houdt in dat reeds ingediende aanvragen nog afgehandeld kunnen worden volgens de opgeheven regeling. De tweede voorziet een uitdoofregeling van drie jaar, waarbij eigenaars nog een aanvraag kunnen indienen die vervolgens ook kan vergund worden, voor zover voldaan aan alle bepalingen van de regeling zoals deze gold voor de inwerkingtreding van dit ontwerp van decreet is voldaan. Zie de toelichting bij artikel 123.

Tegelijk kan een onlogisch aangevoeld aspect van de regeling gemedieerd worden. Doordat de aanhef van het huidig artikel luidt (eigen onderstreping): "Voor een perceel dat niet voor woningbouw bestemd is, ..." kon de wachtgevelregeling niet toegepast worden in niet-geordende woonuitbreidingsgebieden of niet-vrijgegeven andersoortige woonreservegebieden. Immers, woonuitbreidingsgebieden (en ook de andere woonreservegebieden) zijn wel degelijk bestemd voor woningbouw.

Nochtans bevinden zich in sommige niet-geordende woonuitbreidingsgebieden of niet-vrijgegeven andersoortige woonreservegebieden ook percelen gelegen aan een wachtgevel van een eerder gebouwde woning (bijv. een woning van voor het gewestplan). Door de eis van groepswoningbouw of van één of ander overheidsinitiatief (voor de woonreservegebieden geregeld door aanvullende gewestplanvoorschriften) kon en kan aan die wachtgevels niet gebouwd worden, terwijl het in bijvoorbeeld agrarisch gebied wel mogelijk was. Mogelijks ging de decreetgever er bij de invoering van de afwerkingsregel in 2009 van uit dat er zich in de woonreservegebieden geen probleem stelde, omdat het vaak om restpercelen ging die volgens de toen geldende opvattingen bebouwd konden worden: het arrest waarmee de Raad van State het onderdeel "restpercelen" van de Omzendbrief RO/2002/03 "in verband met het opmaken van een gemeentelijke woonbehoeftestudie en het ontwikkelen van woonuitbreidingsgebieden met of zonder woonbehoeftestudie" vernietigde, dateert van 12 mei 2009 (RvS, nr. 193.184, Calders), d.i. na de totstandkoming van het decreet van 27 maart 2009 "tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid" waarmee de afwerkingsregel werd ingevoerd.

Om die reden kan voorgesteld worden om, tegelijkertijd met het onmogelijk maken om de regel toe te passen in gebieden die niet voor woningbouw bestemd zijn, dit alsnog mogelijk te maken in woonreservegebieden.

Het tweede opsommingsonderdeel van de thans geldende decretale bepaling is een oppervlaktebepaling voor het perceel, die echter geen toepassingsgevallen uitsluit omdat ook verkavelingen vergunbaar zijn met toepassing van de

afwerkingsregel. Daarbij creëert men dan een kavel die aan de maximumgrens voldoet. Voor de toepassing van een afwerkingsregel in woonreservegebied is dit niet nodig. Er kan niet verkaveld worden (volgens de rechtspraak zijn overigens in woonuitbreidingsgebied enkel verkavelingen voor het volledige gebied mogelijk), en tegelijk is er ook geen maximumoppervlakte van het perceel nodig. Het betrokken opsommingsonderdeel kan geschrapt worden. Het maximale bouwvolume (3°) blijft echter behouden, net als alle andere voorwaarden (bijv. het laatste lid over wanneer men van een wachtgevel spreekt).

Het tweede lid van het thans geldende artikel 4.4.3 VCRO sluit toepassing van de afwerkingsregel uit in ruimtelijk kwetsbare gebieden, en in het geval waarin een aanbouw bij de bestaande woning of woningen uitdrukkelijk verboden wordt door een specifiek ruimtelijk uitvoeringsplan of bijzonder plan van aanleg betreffende zonevreemde constructies. De eerste uitsluiting is niet (meer) nodig bij de voorgestelde herschrijving van het toepassingsgebied van de afwerkingsregel. Woonreservegebieden zijn geen ruimtelijk kwetsbare gebieden. Dat de regeling niet kan toegepast worden als er een andersluidend gemeentelijk plan is, wordt wel best behouden. De regeling kan niet toegepast worden als er een (detaillerend dan wel afwijkend) BPA is dat woningbouw op het betrokken perceel uitsluit. Het gaat dan immers om een ordenend BPA (dat woningbouw specifiek regelt) of een BPA dat een andere bestemming geeft dan woningbouw. Idem dito voor het (uitzonderlijke) geval dat er een ruimtelijk uitvoeringsplan zou zijn gemaakt dat de algemene gewestplanbestemming woonreservegebied ongemoeid zou hebben gelaten maar wel een uitspraak zou bevatten over de mogelijkheden i.v.m. aanbouw bij bestaande woningen (doorgaans zijn na vaststelling van een ruimtelijk uitvoeringsplan de gronden niet langer bestemd als woonreservegebied - artikel 7.4.5 VCRO: "De voorschriften van de ruimtelijke uitvoeringsplannen vervangen, voor het grondgebied waarop ze betrekking hebben, de voorschriften van de plannen van aanleg, tenzij het ruimtelijk uitvoeringsplan het uitdrukkelijk anders bepaalt.").

Om die reden wordt het tweede lid in een aangepaste versie behouden.

Tot slot nog volgende overweging. De afwerkingsregel is altijd een afwijkingsregel geweest, en is niet opgenomen bij de bepalingen die als "basisrechten" zijn aangemerkt. Ook nu het toepassingsgebied herschreven wordt (enkel in woonreservegebied), geldt dat een vergunning kan geweigerd worden omwille van opportuniteitsredenen (goede ruimtelijke ordening).

Artikel 82. (art. 4.4.10 – term uithangbord)

Uithangborden zijn een specifieke vorm van publiciteitsinrichting.

Het is niet nodig deze afzonderlijk te vermelden.

Zie ook de toevoeging van een definitie van publiciteitsinrichting in artikel 4.1.1 VCRO.

Artikel 83. (art. 4.4.23 VCRO – zonevreemde functiewijzigingen)

Uitgangspunt bij de beoordeling van een vergunnings- of regularisatieaanvraag is steeds de vergunde (of vergund geachte) toestand.

Bijvoorbeeld: een woning, uitgebreid met een veranda van 50 m² zonder vergunning, wordt herbouwd. De bestaande toestand kan dus enkel vertrekken van het vergund volume van de woning, zonder die onvergunde 50 m².

Niet-vergunde delen kunnen niet aangegrepen worden om een project te verantwoorden. Zo moet bij een aanvraag tot regularisatie van een onvergunde parking bij een vergunde horecazaak abstractie gemaakt worden van het feit dat de parking reeds aanwezig is. Het gaat dus om de 'aanleg' van een parking, of anders gezegd, extra verharding t.o.v. de vergunde toestand). Zo zal de hemelwaterverordening moeten worden afgetoetst en is een motivering nodig om die verharde parking (incl. mobiliteitseffecten) te aanvaarden. Men mag bij de

beoordeling dus niet uitgaan van een 'voldongen feit'. Dit principe geldt ook bij functiewijzigingen.

Meestal stelt zich hierbij geen probleem, zeker niet bij zone-eigen constructies die op basis van stedenbouwkundige voorschriften kunnen vergund worden.

Ook bij de toepassing van de zonevreemde basisrechten stellen zich meestal geen problemen, tenzij het onvergunde volume groter is dan 10% van het totale volume én er geen eerdere aanvragen werden ingediend waarnaar kan worden teruggegrepen m.b.t. de bestaande (vergunde) toestand (de beoordeling hiervan gebeurt immers op *het ogenblik van de eerste vergunningsaanvraag*), in welk geval de constructie niet langer als (hoofdzakelijk) vergund kan worden beschouwd en niet meer in aanmerking komt voor de zonevreemde basisrechten.

Bij 4.4.23 VCRO stelt zich evenwel heel vaak een Kafkaïens probleem, omdat in tekst van 4.4.23 VCRO is bepaald dat de constructie zowel qua constructie als qua functie (hoofdzakelijke) vergund moet zijn *op moment van de aanvraag*.

Een industrieel pand in KMO-gebied, dat zonder vergunning werd omgezet naar luidruchtige binnenrecreatie, zoals karting²⁷, kan dus nooit geregulariseerd worden, want een vergunning kan maar verleend worden voor de functiewijziging als het gebouw op moment van de aanvraag vergund is qua functie. In dit geval komt de omzetting niet in aanmerking voor vergunning, hoewel de functiewijziging an sich wel voor vergunning in aanmerking kon komen als op moment van aanvraag nog geen (illegale) functiewijziging was doorgevoerd. Men zou dan eerst de functie terug industrie moeten maken, om dan een vergunning voor functiewijziging aan te vragen.

Een huurder van een gebouw in een industriegebied richt dit gebouw in als kantoorruimte²⁸, gezien er in de ruimere omgeving nog gebouwen gebruikt worden met de vergunde functie "kantoorfunctie, dienstverlening en vrije beroepen". Ook hier zal de doorgevoerde functiewijziging niet geregulariseerd kunnen worden, maar zal eerst de oorspronkelijk, vergunde functie in het gebouw uitgeoefend moeten worden, om de functiewijziging naar kantoor te vragen en bekomen (indien aan de overige voorwaarden voor deze functiewijziging is voldaan). Dit brengt nodeloze kosten met zich mee.

Een landbouwhoeve wordt stopgezet en verkocht in functie van louter particuliere gebruik. Deze functiewijziging van 'landbouw' naar 'wonen' is in principe vergunningsplichtig²⁹. Vaak wordt deze functiewijziging vergeten en trekt de particulier in de voormalige landbouwwoning (die voor hem immers reeds een 'woning' is). Als de particuliere bewoner later bijvoorbeeld een verbouwing wil aanvragen, is dit problematisch. De woning kan immers op het moment van die aanvraag niet beschouwd worden als een hoofdzakelijk vergunde constructie, aangezien de functie niet is vergund. Ook hier zou de functiewijziging niet geregulariseerd kunnen worden. Enkel indien de particulier eerst zou verhuizen en de site opnieuw in landbouwgebruik brengt, dan de functiewijziging aanvraagt en er dan weer intrekt, kan het probleem worden opgelost...

De ingevoerde regularisatiemogelijkheid stimuleert het hergebruik van bestaand patrimonium. Bovendien is een zonevreemde functiewijziging ook in geval van regularisatie slechts vergunbaar voor zover de functie voorkomt op de door de Vlaamse Regering vastgestelde lijst van de toelaatbare zonevreemde functiewijzigingen en wordt voldaan aan alle geldende toepassingsvoorwaarden.

²⁷ Art. 7 van het Besluit van de Vlaamse Regering van 28 november 2003 tot vaststelling van de lijst van toelaatbare zonevreemde functiewijzigingen, B.S. 10 februari 2004.

²⁸ Art. 6 voormeld besluit van 28 november 2003.

²⁹ Art. 11 voormeld besluit van 28 november 2003.

Deze wijziging resulteert dus niet in een bijkomende rechtsgrond voor (extra) zonevreemde functiewijzigingen. Daarnaast gaat het nog steeds om een afwijkingsbepaling, die moet gemotiveerd worden in het licht van de goede ruimtelijke ordening en de impact op de omgeving en de bestemming van het gebied. Het regulariseerbaar maken van zonder vergunning doorgevoerde zonevreemde functiewijzigingen heeft dus niet tot gevolg dat ongewenst ruimtegebruik wordt gefaciliteerd. Het maakt gewoon mogelijk dat reeds gerealiseerde situaties die in aanmerking komen voor een vergunning alsnog vergund kunnen worden.

Hierbij wordt nog opgemerkt dat elke aanvraag tot zonevreemde functiewijziging steeds moet afgetoetst worden aan de goede ruimtelijke ordening en de draagkracht van de omgeving niet mag overschrijden. De vergunningverlenende overheid dient ook de afweging te maken of de functiewijziging ruimtelijk inpasbaar is in de omgeving en de normale exploitatie van eventueel aanwezige (zone-eigen) functies in het gebied niet in het gedrang brengt.

In het licht van het voorgaande wordt bepaald dat voor het beoordelen van de vereiste inzake het hoofdzakelijk vergund zijn, wat de functie betreft, de laatst vergunde of vergund geachte functie als uitgangspunt wordt genomen. Hierdoor komen zonder vergunning uitgevoerde zonevreemde functiewijzigingen in aanmerking voor een regularisatie-aanvraag en staat ze ook de toepassing van de zonevreemde basisrechten niet langer in de weg.

Artikel 84. (art. 4.4.24 – planologische compensatie bij planologische attesten)

Deze wijziging gebeurt in opvolging van de invoeging van artikel 2.2.6/1 (planologische compensatie voor RUPs) in de VCRO via artikel 61. In de toelichting bij dat artikel werd reeds benadrukt dat de compensatie vanzelfsprekend ook geldt voor ruimtelijke uitvoeringsplannen die het gevolg zijn van aanvragen tot planologisch attest. In de mate dat het plan dat zou volgen uit een planologisch attest meer doet dan bestaande bebouwing en verharding bestendigen, en dus uitbreiding ervan toestaat, moet er gecompenseerd worden. Om te garanderen dat in dergelijk geval tijdig aandacht besteed wordt aan het compensatiebeginsel, wordt dit best ook reeds vermeld in de bepaling over planologische attesten. In dat licht wordt een toevoeging voorgesteld aan artikel 4.4.24 VCRO. Daar staat thans dat een planologisch attest, rekening gehouden met de uitspraak over het behoud en de ontwikkelingsmogelijkheden van het bedrijf, vermeldt of een planprocedure zal worden opgestart. Daar wordt nu aan toegevoegd dat als er een plan in het vooruitzicht wordt gesteld dat uitbreidingen mogelijk maakt, er in de uitspraak over een planologisch attest al geanticipeerd moet worden op de vereiste compensatie. Het gaat dan uiteraard om uitbreidingen die gepland worden in een zone die thans nog een zachte bestemming heeft. De formulering van de toevoeging is van die aard dat ze voortschrijdend inzicht in verband met de concrete compensatie niet verhindert, cf. het evolutieve karakter van de compensatietoets zoals toegelicht bij artikel 61.

In artikel 4.4.25, §1, tweede lid, VCRO wordt de Vlaamse Regering gemachtigd de samenstelling van een aanvraagdossier planologisch attest te regelen. Daar bestaat vandaag al een uitvoeringsbesluit voor. In het licht van de hierboven toegelichte toevoeging aan artikel 4.4.24, tweede lid, VCRO, zou overwogen kunnen worden om de aanvragers van planologische attesten ter gelegenheid van hun aanvraag ook melding te laten maken van compensatiemogelijkheden die zij zelf zien in geval zij ontwikkelingsmogelijkheden vragen die een bestemmingswijziging naar een harde bestemming vergen.

Artikel 85. (art. 4.4.28 – planologisch attest)

Artikel 4.4.28 VCRO bevat een vervalregeling voor planologische attesten die het betrokken bestuursorgaan verplichten tot de opmaak of de wijziging van een ruimtelijk uitvoeringsplan of een plan van aanleg.

Dergelijk planologisch attest vervalt onder meer als binnen het jaar na afgifte van het attest geen aanvraag werd ingediend voor een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen in geval het gaat om een attest dat het mogelijk maakt een vergunning af te geven waarbij afgeweken wordt van de vigerende stedenbouwkundige voorschriften.

Het is echter niet volledig duidelijk wat begrepen moet worden onder 'de afgifte van het attest'.

Uit arresten van de Raad van State³⁰ blijkt impliciet dat de termijn van 1 jaar moet worden berekend vanaf de datum waarop het planologisch attest werd verleend. Datum van ondertekening van het attest lijkt dan ook het startpunt van de termijn. De regeling i.v.m. planologische attesten is immers een uitzonderingsregeling en moet aldus restrictief worden geïnterpreteerd.

Echter, de datum van ondertekening nemen als startdatum, zou tot een ongelijke behandeling kunnen leiden tussen houders van een positief planologisch attest bij wie de overheid betekent kort na de beslissing, en aanvragers bij wie de overheid talm met de betekening.

Vandaar dat voorgesteld wordt om de termijn van 1 jaar te laten ingaan vanaf de betekening van het planologisch attest, en niet vanaf de datum van afgifte.

Artikel 86. (art. 5.1.1 – plannenregister)

Artikel 5.1.1 VCRO regelt de opmaak en actualisering van het plannenregister. Dit is een gegevensbestand waarin voor het grondgebied van de gemeente alle plannen opgenomen zijn i.v.m. ruimtelijke ordening. Het plannenregister bevat onder meer de geldende plannen van aanleg, ruimtelijke uitvoeringsplannen en ontwerpen ervan; stedenbouwkundige verordeningen en onteigeningsplannen, WORG, reservatiestroken,

Punt 1°

In de huidige tekst (paragraaf 1, eerste lid) wordt gesproken van een gemeentelijk gegevensbestand (*eigen onderlijning*). Sinds 1 juni 2018 worden alle ruimtelijk verordenende plannen en verordeningen uitgewisseld en opgeslagen in een digitaal platform conform de richtlijnen van het uitwisselplatform voor digitale stedenbouwkundige informatie (DSI-platform)³¹. Gemeenten kunnen voor hun plannenregister in principe dus gebruik maken van die databron. Dit is echter geen "gemeentelijk" gegevensbestand, zodat het aangewezen is om niet langer te spreken van een gemeentelijk bestand.

Punt 2° en 3°

Daarnaast wordt ook een verduidelijking aangebracht wat betreft rooilijnplannen en onteigeningsplannen. Deze dienen alleen in het plannenregister opgenomen te worden voor zover de opmaak hiervan gelijktijdig gebeurt met een ruimtelijke-ordeningsplan.

³⁰ RvS nr. 198.440, 2 december 2009; RvS nr. 220.157, 3 juli 2012; RvS nr. 226.822, 20 maart 2014.

³¹ Art. 4 Besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2017 betreffende het geïntegreerde planningsproces voor ruimtelijke uitvoeringsplannen, planmilieueffectrapportage, ruimtelijke veiligheidsrapportage en andere effectbeoordelingen.

Immers, wat betreft rooilijnen kan verwezen worden naar de verplichting in het Decreet van 3 mei 2019 houdende de gemeentewegen om een gemeentewegenregister bij te houden, wat betreft onteigeningen kan verwezen worden naar het in opmaak zijnde "digitaal uitwisselingsplatform voor onteigeningen", opgemaakt in uitvoering van het decreet het Vlaams Onteigeningsdecreet van 24 februari 2017. Hierop kan het volledige digitale dossier, met alle stukken en procedures, elektronisch worden geraadpleegd en uitgewisseld.

Punt 4°

In paragraaf 3 van het huidige artikel 5.1.1 worden andere overheden (i.c. Vlaams gewest en provincies) die verordeningen en RUPs opmaken verplicht om hun gegevens op papier te bezorgen aan de gemeente om het plannenregister te voeden.

Zoals hierboven gesteld, gebeurt sinds 1 juni 2018 alle gegevensuitwisseling digitaal via het uitwisselplatform (DSI), waar ook de gemeente toegang tot heeft. De voorgestelde aanpassing van paragraaf 3 zorgt ervoor dat deze gegevensuitwisseling digitaal kan verlopen via dat platform. Dit moet onmiddellijk gebeuren na de voorlopige of definitieve vaststelling, respectievelijk goedkeuring. Elke overheid is en blijft verantwoordelijk voor de correctheid en volledigheid van de gegevens en documenten die opgeladen worden.

De gemeente kan dan vanuit dat platform haar plannenregister opmaken, actualiseren en er uittreksels uit afleveren. Het college van burgemeester en schepenen blijft verantwoordelijk voor de correctheid van het plannenregister.

Het plannenregister enerzijds en het uitwisselingsplatform voor Digitale Stedenbouwkundige Informatie (DSI-platform) anderzijds zijn bijgevolg twee verschillende zaken. Het uitwisselingsplatform is een centrale databron waarin door alle plannende overheden digitale stedenbouwkundige informatie eenmalig wordt opgeladen en vervolgens meervoudig wordt ontsloten. De gemeente kan uit dit centrale uitwisselingsplatform de nodige informatie halen om dit vervolgens op te nemen in het plannenregister.

Artikel 87. (art. 5.1.3 – term uithangbord & hervorming BW)

Uithangborden zijn een specifieke vorm van publiciteitsinrichting. Het is niet nodig deze additioneel te vermelden.

Daarnaast werd op 13 april 2019 de wet tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoering van boek 8 "Bewijs" in dat Wetboek aangenomen. Deze wet/dit boek trad in werking op 1 november 2020. Bijgevolg wordt verwezen naar de rehtens toegelaten bewijsmiddelen, vermeld in dit boek 8.

Artikel 88. (art. 5.2.2 – beveiligde zending)

Bij verdeling van een onroerend goed zonder dat een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden is afgegeven (de zogenaamde "splitsing"), stuurt de instrumenterende ambtenaar twintig dagen voor de openbare verkoping of voor de ondertekening van de akte het plan van de verdeling en een attest waarin de aard van de akte en de in de akte te vermelden bestemming van de kavels nader worden aangegeven, naar het college van burgemeester en schepenen. De instrumenterende ambtenaar dient dit thans te doen bij aangetekende brief.

Dit ontnemt gemeenten de flexibiliteit om dergelijke documenten op een andere manier te laten ontvangen.

Door voortaan te spreken over "beveiligde zending", kan toepassing gemaakt worden van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 betreffende de beveiligde zendingen in de ruimtelijke ordeningsregelgeving van toepassing, en

kunnen gemeenten voorzien in een digitaal loket of kunnen ze werken met elektronisch aangetekende zendingen.

Dit geeft het voordeel dat in een vaste datum kan worden voorzien. Immers, voor een instrumenterende ambtenaar is zo'n vaste datum, die leidt tot een vermelding in de akte, van belang bv. in het kader van de aansprakelijkheid.

Daarnaast wordt ook gewezen op de digitale toepassing ("e-notariaat") waardoor het notariaat al verschillende documenten (bv. van de bank, attesten overheid,...) kan opvragen via een gestandaardiseerd digitaal invulformulier.

Artikel 89. (art. 5.2.3 – term 'hypotheekkantoor')

Door de wet van 11 juli 2018 in het kader van de integratie van de hypotheekkantoren in de Administratie Rechtszekerheid van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie van de Federale Overheidsdienst Financiën en van de nieuwe organisatie- en bevoegdheidsverdeling binnen de Administratie Rechtszekerheid (BS 20 juli 2018; inwerkingtreding 30 juli 2018) wordt enerzijds de functie van "hypotheekbewaarder" opgeheven en diens opdrachten herverdeeld aan diensten conform de hernieuwde organisatie van de FOD Financiën.

De wet vervangt in federale wetgeving de termen "hypotheekbewaarder", "hypotheekkantoor", "register van de hypotheekbewaarder", "registratiekantoor", "successiekantoor" en "ontvanger van de registratie" en "ontvanger van de successie" door termen aangepast aan de huidige organisatiestructuur van de FOD Financiën.

Voor de nieuwe terminologie en de systematiek van deze wijzigingen: zie memorie van toelichting van de betrokken wet.³²

Aldus is er geen sprake meer van hypotheekkantoren of andere kantoren binnen een antenne Rechtszekerheid. De bevoegdheden van de huidige kantoren worden integraal aan het toekomstig kantoor Rechtszekerheid (de vroegere antenne Rechtszekerheid) toegewezen. De term "hypotheekkantoor" wordt dan ook vervangen door de term "het bevoegde kantoor van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie".

Artikel 90. (art. 5.5.1 – temporele bepaling)

Artikel 5.5.1 VCRO heeft betrekking op de ondersteuning van de implementatie van een wijzigingsdecreet dat ondertussen ruim 12 jaar geleden in werking trad (het decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid).

Permanente ondersteuningsmaatregelen hebben elders in de VCRO een decretale grondslag gekregen (bv. ondersteuning opmaak RUPs: art. 2.2.6 VCRO, ondersteuning opmaak plannen- en vergunningenregister: art. 7.6.3 VCRO)

Voorstel is dit artikel op te heffen.

Artikel 91. (art. 6.2.2)

Artikel 6.2.2 VCRO verwijst naar artikel 4.2.5 VCRO, de bepaling die gemeenten de mogelijkheid geeft om bij verordening meldingsplichtige stedenbouwkundige handelingen terug vergunningsplichtig te maken.

Daar deze mogelijkheid niet langer zal gelden, dient de verwijzing te worden geschrapt.

³² Kamer, DOC 54, 3093/001, p. 5 en 6: <http://www.lachambre.be/FLWB/pdf/54/3093/54K3093001.pdf>.

Artikel 92. (art. 6.2.11 – Wetboek van Koophandel & Faillissementswet)

Dit wijzigingsartikel actualiseert enkele verwijzingen naar het Wetboek van Koophandel en naar de Faillissementswet in artikel 6.2.11, §4, VCRO.

Punt 1°: in het tweede lid wordt de verwijzing naar "boek II van het Wetboek van koophandel" vervangen door een verwijzing naar "het Wetboek van bepaalde voorrechten op zeeschepen en diverse bepalingen". Bij de wet van 15 april 2018 houdende hervorming van het ondernemingsrecht werden de titels 1, 3, 4, 7bis en 8 van boek I van het Wetboek van koophandel opgeheven (artikel 256, 1°) en werd het opschrift van het Wetboek van koophandel vervangen door "Wetboek van bepaalde voorrechten op zeeschepen en diverse bepalingen" (artikel 259). Door de opheffing van de titels 1, 3, 4, 7bis en 8 van boek I van het Wetboek van koophandel bleef van dit wetboek immers alleen nog boek II betreffende de zee- en binnenvaart over, zodat het een nieuwe titel kreeg om de beperkte restinhoud te weerspiegelen.

Punt 2°: Het vijfde lid van artikel 6.2.11, §4, VCRO verwijst nog naar de Faillissementswet van 8 augustus 1997.

De Wet van 11 augustus³³ hief de Faillissementswet van 8 augustus 1997 op, onder voorbehoud van de toepassing ervan op de faillissementsprocedures die liepen op het ogenblik van de inwerkingtreding van de wet van 11 augustus 2017.

De bepalingen van de Faillissementswet van 8 augustus 1997 werden overgenomen in Boek XX "Insolventie van ondernemingen" in het Wetboek van economisch recht.

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat er thans – naar analogie met de foutieve verwijzing in artikel 16.5.2, §3 DABM - verkeerdelijk werd verwezen naar artikel 17 Faillissementswet in plaats van naar artikel 19, tweede lid Faillissementswet (dit laatste artikel was immers de opvolger van artikel 447, tweede lid van boek III van het Wetboek van Koophandel waarnaar artikel 16.5.2, §3 oorspronkelijk verwees). Deze bepaling is thans opgenomen in artikel XX.113, tweede lid, Wetboek van economisch recht zodat thans een verwijzing naar dat artikel wordt opgenomen.

Bijgevolg moet de verwijzing aldus aangepast worden.

Artikel 93. (art. 6.3.1 – term 'hypotheekkantoor')

Artikel 94. (art. 6.3.3 – term 'hypotheekkantoor')

Artikel 95. (art. 6.4.7 – term 'hypotheekkantoor')

Artikel 96. (art. 6.4.20 – term 'hypotheekkantoor')

Voor toelichting rond de terminologische aanpassing van 'hypotheekkantoor' wordt verwezen naar de toelichting bij de wijziging van artikel 5.2.3 VCRO.

Artikel 97. (art. 7.1.1 – uitgewerkte bepaling)

Artikel 7.1.1 VCRO, dat de inwerkingtreding van het Aanpassings- en aanvullingsdecreet (2009) regelde, wordt opgeheven.

Dit artikel was relevant voor destijds lopende plannings-, vergunnings- en handavingsprocedures. Bij eventuele rechterlijke geschillen die thans nog lopen kan de rechter terugkeren naar de stand van de regelgeving op het ogenblik van het ontstaan van de betwisting.

³³ Wet van 11 augustus 2017 houdende invoeging van het Boek XX "Insolventie van ondernemingen", in het Wetboek van economisch recht, en houdende invoeging van de definities eigen aan Boek XX en van de rechtshandavingsbepalingen eigen aan Boek XX in het Boek I van het Wetboek van economisch recht, B.S. 11 september 2017, inwerkingtreding 1 mei 2018.

Artikel 98. (art. 7.3.1 – uitgewerkte bepaling)

Artikel 7.3.1 VCRO, in verband met het man/vrouw-evenwicht in de GECORO, is een overgangsbepaling die gold tijdens de lokale legislatuur 2006-2012.

Deze bepaling kan aldus opgeheven worden.

Artikel 99. (art. 7.4.3 – uitgewerkte bepaling)

Artikel 7.4.3 VCRO stelt dat na goedkeuring van een gemeentelijk ruimtelijk structuurplan geen APA's of BPA's meer opgemaakt kunnen worden.

Deze bepaling kan worden opgeheven. Het Decreet van 18 mei 1999 op de Ruimtelijke Ordening bepaalde immers dat het vroegere systeem van gewestplannen (planwijzigingen) en algemene en bijzondere plannen van aanleg vervangen werd door ruimtelijke uitvoeringsplannen. Thans kunnen geen BPA's meer worden opgemaakt.

Artikel 100. (art. 7.4.4, §2 – uitgewerkte bepaling)

Artikel 7.4.4, §2, VCRO stelt een deadline voor de vaststelling van BPA's, nl. 31 december 2011. Ook hier geldt dat deze bepaling opgeheven kan worden, gelet op het gewijzigd planningsstelsel en dit, los van de stand van zaken van het ruimtelijk structuurplan in de betrokken gemeente.

Artikel 101. (art. 7.4.6 – uitgewerkte bepaling)

Artikel 7.4.6 VCRO stelt dat na goedkeuring van een provinciaal ruimtelijk structuurplan de provincie RUP's kan maken. Alle provincies beschikken thans over een ruimtelijk structuurplan.

Daarnaast is er een rechtsgrond voor opmaak van provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen in het hoofdstuk over ruimtelijke uitvoeringsplannen.

Deze decretale bepaling kan opgeheven worden.

Artikel 102. (art. 7.4.7 – uitgewerkte bepaling)

Artikel 7.4.7 VCRO stelt dat een gemeente een structuurplan zonder bindende bepalingen kan vaststellen.

Na de inwerkingtreding van de Codextrein konden gemeenten nog gedurende zekere tijd volledige herzieningen van hun ruimtelijke structuurplan doorvoeren, thans kunnen enkel nog partiële herzieningen gebeuren.

Deze bepaling kan opgeheven worden.

Artikel 103. (art. 7.4.8 – temporele bepaling)

Artikel 7.4.8 VCRO is een temporele overgangsbepaling m.b.t. de toepassing van wijzigingen aan het voorkeurecht. Deze bepaling is niet meer relevant en wordt bijgevolg opgeheven.

Artikel 104. (art. 7.5.2 – temporele overgangsbepaling)

Artikel 7.5.2 VCRO is een temporele overgangsbepaling m.b.t. de toepassing van wijzigingen in 2009 aan de procedure van afhandeling van aanvragen tot planologisch attest.

Deze bepaling is niet meer relevant en wordt bijgevolg opgeheven.

Artikel 105. (art. 7.5.8 – temporele overgangsbepaling)

Artikel 7.5.8 VCRO is een temporele overgangsbepaling m.b.t. de toepassing van wijzigingen in 2009 aan het vergunningstelsel.

Deze bepaling is niet meer relevant en kan opgeheven worden.

Artikel 106. (art. 7.6.1 - actualisatie)

Artikel 7.6.1 VCRO heeft betrekking op het eerste plannenregister van elke gemeente en behandelt de conformverklaring van het eerste register.

Alle Vlaamse gemeenten, op één na, hebben ondertussen een conform verklaard plannenregister. Omdat de informatieverplichtingen van instrumenterende ambtenaren gekoppeld zijn aan onder meer de conformverklaring van het plannenregister, moet deze bepaling nog een tijdlang behouden blijven, tot ook de laatste gemeente een plannenregister heeft.

De in artikel 7.6.1 vermelde deadline is weliswaar volledig achterhaald, ook al ging het om een termijn van orde. Artikel 7.6.1 wordt dan ook geactualiseerd.

Artikel 107. (art. 7.6.2- actualisatie)

Artikel 7.6.2 VCRO heeft betrekking op de opmaak van het eerste vergunningenregister van elke gemeente. Dit artikel is nog relevant; er zijn nog een aantal gemeenten die nog geen vergunningenregister hebben.

Punt 1° De in artikel 7.6.2 vermelde deadline is weliswaar volledig achterhaald, ook al ging het om een termijn van orde. Vandaar dat deze deadline wordt opgeheven.

Punt 2° Gelet op de opheffing van de deadline, is het niet langer nodig om te voorzien in een eenmalige verlenging van die termijn.

Punt 3° Uithangborden zijn een specifieke vorm van publiciteitsinrichting. Het is niet nodig deze additioneel te vermelden. Door de inwerkingtreding van de wet van 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoering van boek 8 "Bewijs" in dat Wetboek aangenomen, dient de verwijzing naar de toegelaten rechtsmiddelen te worden aangepast.

Artikel 108. (art. 7.6.3 – uitgewerkte bepaling)

Het eerste lid van betrokken artikel handelt over de financiële ondersteuning van de opmaak van het eerste vergunningenregister en het eerste plannenregister. Dit lid kan opgeheven worden. Het betrokken subsidiebesluit werd opgeheven bij besluit van 4 september 2020³⁴. De rechtsgrond is niet meer nodig.

Het tweede lid van artikel 7.6.3 VCRO over de begeleiding i.v.m. de opmaak van plannen- en vergunningenregisters wordt behouden voor die gemeenten die nog niet klaar zijn met beide registers. De betrokken begeleiding wordt effectief ook verleend door het Departement Omgeving.

Artikel 109. (art. 7.6.6 – temporele overgangsbepaling)

Artikel 7.6.6 VCRO is een temporele overgangsbepaling m.b.t. de toepassing van wijzigingen in 2009 aan de procedure van stedenbouwkundige attestaten. Deze bepaling is niet meer relevant en wordt bijgevolg opgeheven.

Hoofdstuk 14. Wijzigingen van het decreet van 8 februari 2013 houdende duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest

Artikel 110. (art. 3 – actualisatie)

Het Koninklijk Besluit van 22 mei 2003 betreffende het op de markt brengen en het gebruiken van biociden werd opgeheven en vervangen door het Koninklijk besluit van 4 april 2019 betreffende het op de markt aanbieden en het gebruiken van biociden.

³⁴ Besluit van de Vlaamse Regering van 4 september 2020 tot wijziging van diverse besluiten en tot opheffing van het besluit van de Vlaamse regering van 22 juni 2001 tot bepaling van de voorwaarden voor de toekenning van subsidies aan gemeenten voor de opmaak van het eerste vergunningenregister en het eerste plannenregister en het besluit van de Vlaamse Regering van 4 april 2014 houdende de digitalisering van het ruimtelijke vergunningenbeleid, B.S. 13 oktober 2020.

Daar wordt de term "biocide" gedefinieerd in artikel 2, 2°. Om de wetgeving transparant te houden wordt de verouderde verwijzing naar het KB van 22 mei 2003 in artikel 3 van het decreet van 8 februari 2013 houdende duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest vervangen door de verwijzing naar het KB van 4 april 2019.

Artikel 111. (art. 4 – actualisatie)

In artikel 4 van het decreet van 8 februari 2013 houdende duurzaam gebruik van pesticiden in het Vlaamse Gewest werd nog niet de naam van DIWB ingevoegd. Met dit artikel wordt dat rechtgezet. Tegelijkertijd wordt de verwijzing naar artikel 71 van het oude Decreet Integraal Waterbeleid vervangen door de verwijzing naar het corresponderende artikel in het DIWB.

Hoofdstuk 15. Wijzigingen van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting

Artikel 112. (art. 2.1.36 – term 'hypotheekkantoor')

Door de wet van 11 juli 2018 in het kader van de integratie van de hypotheekkantoren in de Administratie Rechtszekerheid van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie van de Federale Overheidsdienst Financiën en van de nieuwe organisatie- en bevoegdheidsverdeling binnen de Administratie Rechtszekerheid (BS 20 juli 2018; inwerkingtreding 30 juli 2018) wordt enerzijds de functie van "hypotheekbewaarder" opgeheven en diens opdrachten herverdeeld aan diensten conform de hernieuwde organisatie van de FOD Financiën.

Het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting wordt aan deze wijziging aangepast.

Zie voor een toelichting hierover de wijzigingen van de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van wet (hoofdstuk 3).

Hoofdstuk 16. Wijziging van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges

Artikel 113. (art. 21 DBRC – vrijstelling rolrecht)

Artikel 21, §2, van het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges luidt momenteel:

"§2. De leidend ambtenaar van het Departement Omgeving of het Agentschap Innoveren en Ondernemen, of bij hun afwezigheid hun gemachtigden die optreden met toepassing van artikel 105, §2, respectievelijk 5° tot en met 7°, van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, zijn vrijgesteld van de betaling van enig rolrecht."

Inmiddels is artikel 105 van het Omgevingsvergunningendecreet echter gewijzigd.

Naar aanleiding van het samengaan van de departementen Ruimte Vlaanderen en Leefmilieu, Natuur en Energie werd punt 5° opgeheven.³⁵

Een verwijzing naar dit punt is dan ook zinloos.

³⁵ Decreet van 27 oktober 2017 houdende omvorming van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed en het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie naar het beleidsdomein Omgeving en van de betrokken departementen naar het Departement Omgeving, B.S. 27 november 2017.

Naar aanleiding van de integratie van de vergunning voor het wijzigen van kleine landschapselementen of vegetaties in de procedure van de omgevingsvergunning, werd de leidend ambtenaar van het agentschap Natuur en Bos toegevoegd als punt 8° aan artikel 105, §2, Omgevingsvergunningendecreet.³⁶

Hoofdstuk 17. Wijzigingen van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning

Artikel 114. (nieuw art. 14/2 - openbaarheid)

Voorliggend artikel voorziet dat een vergunningsaanvrager, indiener van een initiatief, een bezwaarindiener of een beroepsindiener instemt met de openbaarmaking van de door hem aangebrachte stukken (aanvraag, initiatief, bezwaar, beroep) en de bijbehorende documenten op het Omgevingsloket.

De actieve openbaarmaking naar derden toe geldt slechts ten tijde van een eventueel openbaar onderzoek en tijdens de beroepstermijn (zowel de termijn om administratief beroep als beroep bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen in te stellen).

Ook wordt bepaald dat de bezwaarindiener of beroepsindiener instemt met de openbaarmaking van zijn bezwaar of beroep. Deze openbaarmaking is ten opzichte van de aanvrager, bevoegde overheid en adviesinstanties, en niet aan derden.

Voor wat betreft het vergunde verkavelingsplan en hierbij horende voorschriften wordt decretaal bepaald dat deze vanaf het moment dat een vergunning wordt verleend, vrij beschikbaar zijn en de opsteller afstand doet van zijn auteursrecht op dit plan en deze voorschriften.

Dit betekent dus dat men hier een afschrift kan van verkrijgen.

Tot slot krijgt de Vlaamse Regering een machtiging om te bepalen welke gegevens niet openbaar gemaakt zullen worden. Wat de stukken betreft kan gedacht worden aan openbaarheid van het volledige aanvraagdossier, met inbegrip van de plannen, de foto's, de motiveringsnota's, enzovoort. Alleen de als vertrouwelijk opgeladen stukken (addendum F2) worden (als ze terecht zo zijn bestempeld) niet aan het betrokken publiek getoond, net als de namen en adressen die in specifiek daarvoor vermelde velden worden opgenomen.

Ook bezwaarschriften dienen principieel openbaar te zijn, met uitzondering van de apart vermelde persoonsgegevens.

Enkel op die wijze kan het Omgevingsloket ten volle zijn rol spelen.

Hoofdstuk 18. Wijzigingen van het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten

Artikel 115. (art. 15 DCP – terinzagelegging)

Artikel 116. (art. 24 DCP – terinzagelegging)

Momenteel is er vaak onduidelijkheid of plannen en onderzoeken uitgeprint ter inzage gelegd moeten worden in de betrokken gemeenten tijdens het openbaar onderzoek.

Artikel 15, §1, resp. artikel 24, §1, van het Decreet Complexe Projecten stelt hierover: "*Tijdens het openbaar onderzoek worden de volgende documenten ter inzage gelegd*".

Voorstel is om uitdrukkelijk in te schrijven dat deze zaken ook digitaal ter beschikking gesteld kunnen worden, zodat deze onduidelijkheid uit de wereld wordt

³⁶ Decreet van 8 december 2017 houdende wijziging van diverse bepalingen inzake ruimtelijke ordening, milieu en omgeving, B.S. 20 december 2017.

geholpen. Deze toevoeging laat uiteraard ook toe dat personen die zelf niet beschikken over een PC, zich naar het gemeentehuis kunnen begeven om aldaar het dossier te kunnen inkijken op een PC die ter beschikking wordt gesteld door het gemeentebestuur.

Artikel 117. (art. 40 DCP – afstemming gemeentewegendecreet)

In het Gemeentewegendecreet³⁷ wordt verankerd dat de beslissing tot aanleg, wijziging of opheffing van een gemeenteweg (m.i.v. buurtwegen) louter door de gemeenteraad kan worden goedgekeurd.

Dit staat in tegenstelling tot artikel 40, eerste lid, 2° en 3°, Decreet Complexe Projecten waar verankerd wordt dat deze beslissingen deel uitmaken van het projectbesluit en waarbij dus ook de Vlaamse Regering of de provincieraad die beslissing kunnen nemen.

Die keuze bij de opmaak van het Decreet Complexe Projecten was ingegeven door de noodzaak om de besluitvorming over een complex project niet te versnipperen over verschillende bestuursniveaus en zo de noodzakelijke versnelling van investeringsprojecten mogelijk te maken.

Doordat in het Gemeentewegendecreet geen aanpassing van het Decreet Complexe Projecten was opgenomen, is er nu onduidelijkheid over hoe om te gaan met een projectbesluit waar de lokale wegennis aangepast wordt.

Er wordt vastgehouden aan het uitgangspunt van het Decreet Complexe Projecten dat de besluitvorming uniform bij één bevoegdheidsniveau wordt gehouden. Het Decreet Complexe Projecten is immers als *lex specialis* te beschouwen t.o.v. het generieke Gemeentewegendecreet.

De projecten die onder het toepassingsgebied van het Decreet Complexe Projecten vallen, zijn immers belangrijke en complexe projecten, waarover een versnipperde bevoegdheidsverdeling niet gewenst is.

Dit betekent dat de 'zaak der wegen' in een projectbesluit kan worden beslist door de overheid die bevoegd is voor de vaststelling van het projectbesluit.

Of, met andere woorden, de voorgestelde aanpassing van artikel 40 Decreet Complexe Projecten heeft tot gevolg dat geen beslissing van de gemeenteraad nodig is.

Hoofdstuk 19. Wijziging van het decreet van 27 november 2015 betreffende lage-emissiezones

Artikel 118. (art. 10 – versturen LEZ-boetes)

Het decreet van 27 november 2015 betreffende lage-emissiezones laat momenteel enkel toe dat LEZ-boetes verstuurd worden via een beveiligde zending. Voor de lokale overheden komt dit in praktijk neer op een aangetekend schrijven, wat een grote impact heeft op hun begroting. Ook bij andere overtredingen zoals mobiliteitsboetes of GAS-boetes is een aangetekende zending niet langer verplicht en kan dit via een gewone brief.

Met een aanpassing van het decreet wordt het versturen van boetes in kader van de LEZ in overeenstemming gebracht met het versturen van boetes voor andere overtredingen. Dit heeft geen impact op de Vlaamse begroting.

Hoofdstuk 20. Wijziging van het decreet van 30 november 2018 betreffende de gebouwenpas

³⁷ Decreet van 3 mei 2019 houdende de gemeentewegen, B.S. 12 augustus 2019.

Artikel 119. (art. 5 –gebouwenpas)

De gebouwenpas bevat gebouw-, grond- en omgevingsgebonden informatie zoals attesten, keuringen, vergunningen, technische gegevens, open data, die beschikbaar zijn in verschillende databanken van de Vlaamse overheid. Via de gebouwenpas kan heeft de eigenaar een overkoepelend overzicht van alle informatie over zijn woning/gebouw/perceel, zoals keuringen, gegevens uit het energieprestatiecertificaat (EPC) of EPB-aangifte, ...

Dit artikel maakt het mogelijk dat de Vlaamse Regering de modaliteiten bepaalt om de gegevens in de gebouwenpas in functie van verkoop en verhuur en de publiciteit ook geheel of gedeeltelijk raadpleegbaar te maken voor derden.

De Vlaamse Regering zal erover waken dat hierbij enkel de strikt noodzakelijke persoonsgegevens worden verwerkt.

Het raadpleegbaar maken van gegevens in de gebouwenpas voor derden draagt ertoe bij dat :

- bij de Vlaamse overheid beschikbare informatie maximaal gedeeld worden tussen administraties (MAGDA) of organisaties die in dienst werken van de overheid waardoor informatie slechts éénmalig moet worden opgevraagd (only-once principe)
- communicatie tussen burger of de onderneming en de overheid of tussen burgers en ondernemingen onderling vereenvoudigd wordt (administratieve vereenvoudiging)
- kosten worden uitgespaard, ten voordele van de verkoper, aangezien informatie over het gebouw eenvoudiger, sneller en digitaal beschikbaar gesteld worden aan actoren die betrokken zijn in het (ver)koop of (ver)huurproces.

Het raadpleegbaar maken van gegevens in de gebouwenpas kan er voor zorgen dat het informatie- of kennisniveau van toekomstige kopers of huurders over het gebouw wordt verhoogd. Een potentiële koper of huurder van een gebouw kan op die manier vóór de aankoop beter inschatten wat de actuele status is van de woning in al zijn aspecten en een inzicht kan hebben in de aanwezige attesten en keuringen en bv. de energieprestatie van de woning. Zo kan hij ook inschatten welke energetische renovatiewerken noodzakelijk zijn.

Hoofdstuk 21. Wijziging van het decreet van 21 december 2018 houdende de gevolgen van een vrijwillige samenvoeging van gemeenten op het vlak van sectorregelgeving inzake omgeving

Artikel 120. (art. 3 – actualisatie)

Het decreet van 21 december 2018 houdende de gevolgen van een vrijwillige samenvoeging van gemeenten op het vlak van sectorregelgeving inzake omgeving regelt de gevolgen van gemeentelijke fusies voor inspraakmomenten (1), gemeentelijke commissies voor ruimtelijke ordening (2), ruilverkavelingscomités en ruilcomités (3) en de bevoegdheid voor beslissingen over omgevingsvergunningen.

Artikel 3 somt de wetten en decreten op, met inbegrip van de uitvoeringsbesluiten ervan, die onder het toepassingsgebied vallen, en waarvan de gevolgen geregeld worden.

Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 kiest opnieuw voor vrijwillige fusies. Daarom stimuleert de Vlaamse Regering zoveel mogelijk gemeenten om te fuseren. Zo keurde de Vlaamse Regering op 10 juli 2020 een nota met stimulerings- en ondersteuningsmaatregelen goed. Uit de screening of de regelgeving en administratieve praktijken optimaal en duurzaam waren, kwamen volgende technische aanpassingen naar boven.

Punt 1°: Het Boswetboek van 19 december 1854 en de wet van 28 juli 1981 houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten, en van de Bijlagen, opgemaakt te Washington op 3 maart 1973, alsmede van de Wijziging van de Overeenkomst, aangenomen te Bonn op 22 juni 1979, bevatten geen inspraakverplichtingen, bevoegdheidsregels op vlak van omgevingsvergunning e.d., waardoor de inhoudelijke bepalingen van het decreet van 21 december 2018 niet spelen. De wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging werd, na opname in de coördinatie van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid op 15 juni 2018, opgeheven.

De verwijzing naar dit wetboek en deze wetten is dan ook zonder inhoud.

Punt 2° Met het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 2018 houdende een coördinatie betreffende de waterregelgeving en tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 en het decreet van 24 februari 2017 betreffende onteigening voor het algemeen nut werden de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, de heffingsregeling uit het decreet van 24 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer, het decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending en het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid gebundeld tot het decreet van 18 juli 2003, gecoördineerd op 15 juni 2018. De verwijzing dient dan ook te gebeuren naar de gecoördineerde versie van het decreet van 18 juli 2003 (DIWB).

Hoofdstuk 22. Slotbepalingen

Artikel 121. (retroactieve toepassing wijziging oppervlaktedelfstoffen-decreet)

Artikel 32 van dit decreet wijzigt artikel 18 van het Decreet van 4 april 2003 betreffende de oppervlaktedelfstoffen zodat het mogelijk wordt in een vergunning af te wijken van de decretaal bepaalde maximumtermijn van 5 jaar waarbinnen de eindafwerking van de ontginning moet gerealiseerd worden. De vijfjarige termijn bleek in praktijk immers te kort voor diepe en natte ontginningen.

Omwille van het feit dat de termijn van vijf jaar in de huidige regelgeving voor sommige oude dossiers niet haalbaar is en door het toekennen van een langere termijn in de vergunning in principe het recht werd toegekend om de eindafwerking gedurende een periode langer dan vijf jaar te realiseren, is het noodzakelijk de afwijkingsmogelijkheid te laten gelden vanaf de dag voor de datum waarop de eindafwerking ingevolge het invoeren van de vijfjarige termijn bij decreet van 30 juni 2017 ten vroegste had moeten worden gerealiseerd, zijnde 17 juli 2022.

Zoniet zou in al deze dossiers de termijn voor het realiseren van de eindafwerking immers verstreken zijn, waardoor de vergunninghouders vanaf 17 juli 2022 blootgesteld worden aan strafrechtelijke/ administratiefrechtelijke sancties, daar waar dit voor gelijkaardige feiten vanaf inwerkingtreding van dit decreet niet langer het geval zou zijn. Om dergelijke ongewenste gevolgen te vermijden en de vergunninghouders de nodige rechtszekerheid te bieden, is het aangewezen te voorzien in een retroactieve werking voor wat betreft de afwijkingsmogelijkheid.

De retroactiviteit van deze bepaling doet bovendien geen afbreuk aan het gelijkheidsbeginsel, nu de afwijkingsmogelijkheid zonder onderscheid zal worden toegepast voor alle lopende vergunningen die een bepaalde duur vooropstellen voor de eindafwerking van de ontginning. Uiteraard zal de afwijkingsmogelijkheid niet retroactief kunnen worden toegepast in dossiers waarin de vergunningstermijn

voorafgaand aan 17 juli 2022 reeds is verstreken. In dergelijk geval zou de toepassing van de afwijkingsmogelijkheid overigens niet leiden tot een verlenging van de termijn aangezien de bepaalde duur reeds is verstreken.

Voor de duidelijkheid wordt benadrukt dat de retroactiviteit enkel geldt voor wat betreft het gebruik van de afwijkingsmogelijkheid, meer bepaald het kunnen afwijken bij vergunning van de decretale termijn van 5 jaar voor de realisatie van de eindafwerking. Er is dus geen sprake van een algemene verlenging van de vijfjarige termijn, o.a. voor wat betreft de vergunningen waarin geen bepaalde duur is opgenomen voor de eindafwerking.

Artikel 122. (overgangsbepaling planologische compensatie)

Met dit artikel worden de bepalingen inzake planologische compensatie van kracht voor alle plannen waarvoor het voorontwerp van RUP voor advies wordt voorgelegd na de inwerkingtreding van dit wijzigingsdecreet. Met het oog op de vrijwaring van de open ruimte is het belangrijk om de compensatieregeling zo snel mogelijk te laten gelden. Verwacht mag worden dat plannende overheden er op anticiperen. Dat kan bijvoorbeeld door bij een aanduiding van een nieuwe harde bestemming, in de startnota voor het betrokken RUP het "studiegebied" (cf. artikel 58 van dit wijzigingsdecreet) voldoende ruim te nemen en effectief ook het concept van een compenserende herbestemming naar zacht te integreren. De toelichting daarvan kan als "compensatietoets" gelden.

Het voldoen aan de bepalingen inzake compensatie in het nieuw voorgestelde artikel 2.2.6/1 VCRO (artikel 61 van dit decreet) veronderstelt dat de plannende overheid daar reeds van bij het begin van het planproces initiatief voor neemt. Zoals in de toelichting bij artikel 61 aangehaald: als de aanduiding van een nieuwe harde bestemming gepaard moet gaan met een omzetting van (bestaand) hard naar zacht, dan is het (mogelijke) geografische toepassingsgebied van het ruimtelijk uitvoeringsplan anders dan als dat plan zich zou kunnen beperken tot de nieuwe harde bestemming. En dus moet daar al bij de startnota rekening mee worden gehouden.

Artikel 123. (overgangsbepaling afwerkingsregel)

Dit is de in de toelichting bij artikel 81 bedoelde overgangsregeling voor de wijziging van het toepassingsgebied van de afwerkingsregel. Vermits de toepassing onmogelijk gemaakt wordt in alle andere gebieden dan woonreservegebieden, is het passend om te stellen dat de aangepaste regeling slechts van toepassing is op aanvragen die worden ingediend na de datum van inwerkingtreding van de wijziging. Daarenboven wordt een uitdoofregeling voorzien van drie jaar, zodat eigenaars van gronden, die verworven zijn voor de inwerkingtreding van artikel 81 van dit ontwerp van decreet, nog de tijd hebben de nodige vergunning aan te vragen. Burgers kunnen immers de grond (recent) hebben verworven en momenteel bezig zijn met een vergunningsaanvraag voor te bereiden met hun architect. Het is billijk hiervoor een regeling te voorzien.

Artikel 124. (verplichting om voorkeursbesluiten, projectbesluiten en aanduiding WORG's op te laden in digitaal platform DSI)

Artikel 86, 4° van dit decreet wijzigt artikel 5.1.1, §3, van de VCRO en bevat de verplichting om de nodige gegevens en documenten op te laden in het uitwisselingsplatform voor digitale stedenbouwkundige informatie (DSI). Op dit ogenblik is dit platform echter technisch nog niet aangepast om het opladen van voorkeursbesluiten en projectbesluiten in het kader van het decreet complexe projecten en om de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied cfr artikel 5.6.8 VCRO, mogelijk te maken.

Dit artikel bevat dan ook een overgangsmaatregel waarin het aan de Vlaamse Regering wordt overgelaten om de datum van inwerkingtreding te bepalen van artikel 86, 4°, voor wat betreft deze besluiten.

Artikel 125. (inwerkingtreding)

Bij de vestiging van de heffing voor een bepaald heffingsjaar wordt de wetgeving of regelgeving in aanmerking genomen die van toepassing is op 1 januari van het heffingsjaar. De wijzigingen die worden voorgesteld in de artikelen 34, 36 en 39 tot en met 46 hebben betrekking op de berekeningswijze van de heffing op de waterverontreiniging en vrijstelling van deze heffing. De inwerkingtreding wordt voorzien op 1 januari 2024, zodat de bepalingen toegepast kunnen worden vanaf heffingsjaar 2024.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR